

31/263

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

Vol. 11
సంపుటము ౧౧

చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ ఫిబ్రవరి నెల 16-వ తేది సోమవారము
(శ్రీ) రక్తాక్షి నామ సంవత్సరము, మౌఘమాస బహుళ అష్టమి ౮.

No. 268
సంచిక ౨౬౮

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము న కలవిద నొప్పులకు సంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట బావును,
పొన్నపు నొప్పుల బారదోలును, పొంగొట్టును.
బెఱుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మండలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమాన
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేసును.
దేశములలో కూడ వాడునున్నారు.

చక్క-నిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి ర్వు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్వు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

లోక ప్రసిద్ధమైన

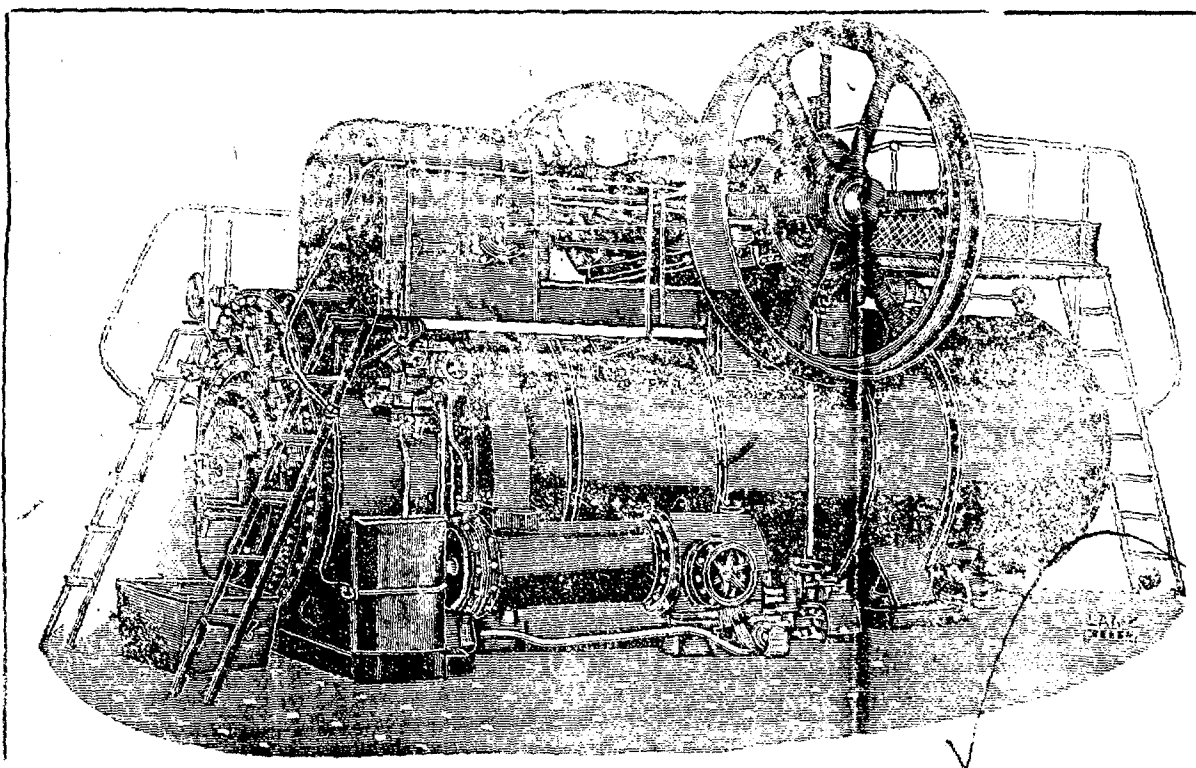
స్టీము యింజన్లు!

(Super Heated)

లాంకి స్టీము యింజన్లు!!

22 B. H. P. & గాయకు 1250 B. H. P వరకు.

బాయిలరు ట్యూబులు వెలువలకులాగి శుభ్రపరుచుటకు సౌకర్యములు అనుర్వబడియున్నందున బాయిలర్లు యెన్నటికినీ చెడిపోవు.
యేమాదిరి యింజనులు కంటెను ఖర్చు మిగుల తక్కువ - కర్ర - బొగ్గు - పూక - పొట్టు - దేనితోనైన పనిచేయును.

వెలుగు సులభము
Prices
Challenge
Competition
నూతన పద్ధతులు
పనుననించి అనేక
సౌకర్యములు
అనుగ్రహించువి.

Economy
unrivalled!
Latest
Scientific
Miracle!!
Wonderful
Bargains!!

ఇదివరకు యెన్నడు యిట్టి యింజనులు మోస మూనియుండరు.

సంవత్సరం ఒక్క యింజనులు 3000 యింజనులు అమ్మబడుచున్నవి. త్వరితగతినీ ఆర్డర్లు పంపుడు.

Telegrams:
"MACHINISTS"

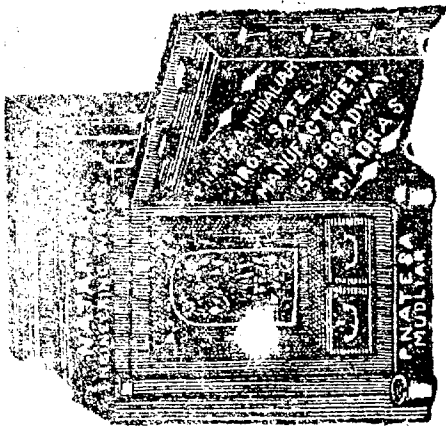
సోలుయేజంట్లు:— డి. యల్. శాస్త్రి అందు కో., 12, తంబుచెట్టివీధి, మదరాసు.

నరనము

దృఢమైనది

నమ్మకమైనది.

బీహారు గవర్నరు పర్యటనము

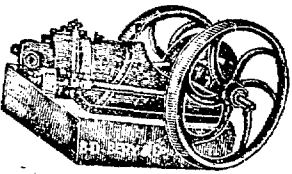
యిప్పటిమోతకరకారము బాగుగా రక్షింపబడినది అనుచు చెప్పెను. ఈదిగున తెలుపబడిన వారివద్ద అమ్మకమునకు సిద్ధముగాయున్నది. బాంతులు, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, కోఆపరేటివ్ సంఘములు మొదలగువాటికి శుభరాజ్యము చేయబడినది. (1429)

పి. న. శే. శ. మొదలియార్, ఇనుపపెట్టెలు చేయువాడు,

ప్రాచీణ, 591 బ్రాడ్వే, మద్రాసు. నటరాజన్ ఎంజినీరింగు వర్క్సు. ఇన్స్ అందు బ్రాన్ ఛాండర్లు ఆయిల్ ఎంజినులు, మోటారులు, మెషినుభాగములు మొదలగునవి రిపేర చేయుటయందు శుభ్రతగలవారు. రై నుమిల్లుకు కావలసిన సిలండర్లు, సాస్టింగు, నట్టులు, సరకులుగా యివ్వబడును. నుబ్బరాయపిల్లెద్ది పెద్దగాయక్ పేట, మద్రాసు. మెషినులకు సంబంధించిన భాగములన్నియు అర్జియన్, క్రామరచీ యివ్వబడును. ఈ ప్రకారము బ్రాన్ ఛాండర్లు చేయుచును.

మంచినమయము! చౌక, శ్రేష్ఠమైనవి, ఉపయోగించునివి.

మా నహాయమును ఉపయోగించుకొనుట తక్షణమే ఇచ్చుటకు ఈదిగున తెలుపబడిన సరకు మావద్దనున్నది

ఒక 82 బి. హెచ్. పి. రెండు 28 బి. హెచ్. పి. రెండు 20 బి. హెచ్. పి. పా ర్మాదిరి హార్వెస్టింగులో ఎంజినులు. బాగుగా పనిచేయుస్థితిలో నున్నవి. ఒక 17 బి. హెచ్. పి. క్రూడ్ ఛాండర్లు ఆయిల్ ఎంజిను. రెండు 10 అడుగులది. ఒకటి 12 అడుగులది తేలికగలవు. ప్రాతది. అనేక సరియగుములలో పార్లరులో స్టీముఎంజినులు, ఇన్వెయరుమునకు కావలసిన పంకింగుస్టాంబులు, ఇన్స్ ఫార్మర్, సోడాఫార్మర్, మగ్నో ఫార్మర్, ఆయిల్ మిల్లులు మొదలగు పరికరములకు కావలసిన స్టాంబులు, ఇర్రికర్ లిండ్లు లంకామైరు బాయిలరులు; స్టీముఎంజినులు, బియ్యపుహల్లులు మొదలగువాటికి కావలసిన పరికరములు. అనేకరకముల బియ్యపుమరలు మొదలగునవి కూడ గలవు. ఒక 65 బి. హెచ్. పి. రెస్టన్ బ్రాక్, సి. సి. ట్రెపు క్రూడుఆయిల్ ఎంజిను. ఒకదఫా మాప్రసర్యకాలకు వచ్చి మావద్ద ప్లాకులోనున్న శ్రేష్ఠమైన మెషినులవలె మిక్కిలి తక్కువయిన మిక్కిలి నమ్మకము గలుగును. వివరములకు ఈ దినువలసమును వ్రాసిన బహుయుగలరు.

Telegrams "ENDEAVOUR" Madras. HEAD OFFICE:—43, Ripon St, Calcutta. BRANCHES:—London, Bombay, Lahore, Delhi & Benares.

B. D. BERY & Co., 1787 Engineers, Machinery Merchants & Government Contractors, 8, Sembudoss Street, G. T. MADRAS.

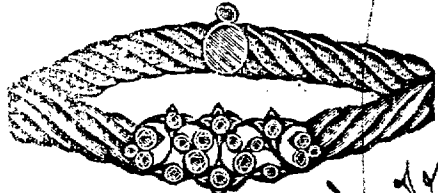
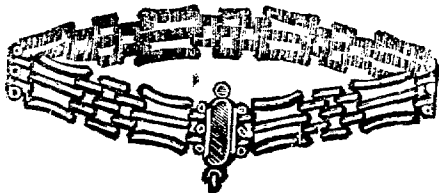
నమ్మకము

కల్పితేదు

మోసము లేదు

యీ మూడు విషయములను ప్రతి ఒక్కరు గమనించ తగినవి.

పురుషుల చేతి గొలుసులు.

ప్రస్తుత కాలపు నాగరికమునకు తగినట్లు అనేక సుందరమైన మాదిరీలలో ఈ గొలుసులు 2 1/2 సవరము ఎత్తు మొదలుకొని 6 సవరముల ఎత్తులవరకు తయారుచేయబడును. చేదారం మజారి రుప్ 5 మొదలు రు 15 ల వరకు గలదు. మోపుకు పువ్వరాగ కనుములు, పట్టె కెంపులు, సీమకములు అమర్చిన ప్రత్యేకముగా సొమ్ము చెల్లించవలసియుండును. సీమ చెండికి, సవరములుగారుకు పూచి నిచ్చెదము. 172 పులుగుల చిత్రమైన క్యాలటాను 1 కి రు. 1.0-0 తీసిబిడి రామయ్య కెట్టి, గురుసామి కెట్టి కంపెనీ, 25, చైనాబజారు కోడ్డు, మద్రాసు.

లి క మయూహర కస్తూరిమాతలు

ఈ బహుమతి మూర్తిలు తెలంగాణ కస్తూరి, బెంగళువు, కచ్చి, మద్రాసు, తమిళనాడులకు వసూలీలు చేర్చి రాయగలవియబడినది. ఆక్షేపకరమగు ఏదేమైనాని యిందులో చేరుటలేదు. తనీర్, బాంతులు, బాంతులు, యివ్వబడు కేసులు, ముసలివారు ప్రతియొక్కరు దీని సాధారణభాగము లన్నిటిని అనుభవించుటతో బాధరహిత డిజిలరు, బాంతులకు ఇది సుదీనివడితి. వేసవేల బుద్ధులు అనుచున్నది 200-300 రూపిలు గలబుడి 1 కి 0-4-0, 6 బుద్ధులు 1-4-0 పొట్టుభుక్తులు. ఈ దిగున తెలుపబడిన కొంతభాగము అది ఏ రోజు క్యాఫీ గుణమిచ్చుటకు తెలుపబడినది అందుకు యేలాటి సుపాహులేదు. తక్కువ కాడి మాడుదు.

సారస్వతావనం: బుద్ధులకి, బుద్ధిప్రసాది, భావక కిని హార్వె యు. బుడి 1 కి ధర 1.0-0. బాలమధోదయ:—శివు పిల్లలకు బలమిచ్చు క్యోమము. శివు గానండును. శుభ సుఖ్యులకు 0-12-0. భావనబింక రసాయనం:—వీరి సంబంధమైన క్యోమము, బాంతులు, అక్షేపకరమైన పాత్రలు. రు 1.0-0. వాతగజ కేసరి లేవ్యాము:—సర్వభారములకు అకలి పుండగించుటకు ముఖ్యకము మొదలగునవి: 12 డిజిలరు 2. మా బోవధముల నుమము ఒకసారి కొనినవారికి తెలియదు. ఒకదఫా మావద్ద కొని పితక ఎన్నడును మావద్దకి కొనవరని మాధ్యమము. పాశేపు వెంకటాచలకండిశులు, వైద్యకాలాధికారి, ప్రభావ వైద్యులు, 594 శ్రీ, సీతానాథుడైత్యుల, మద్రాసు.

మహర్షిదేవేంద్ర నాథ తాకూర్ గారి స్వీయచరిత్రము

(గ్రంథకర్త:— మొక్కపాటి రామమూర్తి గారు) శ్రీతివ్యక్తియు ముఖ్యముగా చదువ తగినది. 214 పేజీలు నిండుక్యాలికోలెండు థెడర్ వెలుకాగితములు ధర రు 2 8 0 పోస్టుభుక్తులు ప్రత్యేకము అవలపెట్టె నం 212, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 6, 7 ఫంబుకెట్టిపిల్లి మద్రాసు.

విశేషత్ర సమర్పణము

గవర్నరు సమాధానము

దుంకి, ఫిబ్రవరి 13:— ఈ ప్రాంతమున పర్యటనము గావించు బీహారు గవర్నరు, సర్ హెన్రీ పీలరు గారు రిచ్చటకు వయతేసిరి. గవర్నరుగారికి ఉచితరీతిని ఆహ్వాన మియ్యబడెను. గుంకిచరపాలన సంఘమును, ఘటపాలసంఘమును విశేషత్రములు గవర్నరుగారి కర్పించెను.

గవర్నరుగారి జవాబు

పురపాలనసంఘ మర్పించిన విశేషత్రమునకు సమాధాన మిచ్చుచు, వైద్యోపచారములు, రహదారులు మొదలగు విషయముల అవశ్యకత గవర్నరుగారు తెలిపిరి. మునిసిపాలిటీ స్కీములను మంత్రి సానుభూతితో జూచునని తెలిపిరి. అభివృద్ధి మండగమునతో నున్నదని విచారించవలదనియు, ఈ దేశముంట్లు మందముగనుండక దప్పదనియు, ప్రతిసంవత్సరమును కొంతకొంత అభివృద్ధి జూపుటచే సంతుష్టి నొందవలయుననియు గవర్నరుగారు తెలిపిరి.

ఘటపాల అసోసియేషను వారు ప్రత్యక్షతరమిచ్చుచు, సంతాలు పరగజా సెటిలుమొటును, హైకోర్టుకారు గావించిన తీర్పుపై దాఖలుచేయబడిన మహజను మొదలగు అంశములను గురించి గవర్నరుగారు ప్రసంగించిరి. భాగకోపురము రైలుమార్గము నాయదుంకతో గల్పబడుననియు నూచిందిరి. (ఆ. వెం.)

కీ. శే. తంగిరాల ఆంజనేయులుగారు

బాపట్ల డి. ము. కోర్టు న్యాయవాదులలో నొకరగు తంగిరాల ఆంజనేయులుగారు, రక్తాక్షి నామ సంవత్సర మాఖ శు ౧3 ల శుక్రవారమునకు సరియగు 6-2-1925 తారీఖున, రాత్రి 2 గంటల వేళను, బాపట్లలో స్యక్తసామం దతిమాత్రవ్యాధిచే లోకాంతరులయిన దెబ్బలకు మిగుల జింతిలయిన న్నాడ. వీరు కాంతమూర్తులు, నిర్వృణ్ణిమానులు, నిష్కళంక దేశభిమానులు, నిరతాన్నదాత లని వ్రాయుటతిశయోక్తికానేరదు. మహాత్మ్యగాంధీ జీ యుపదేశానుసారము కొంతకాలము పక్షివృత్తినిచూచి ఖద్దరు సందేశమును శిరసావహించి జన్మాంతమువరకు ఖద్దరునే ధరించిన మహామహులు. వ్యాధిపీడితులయి శక్తిహీనులయ్యును ముత్య ఖద్దరునే శ్రమయనక ధరించినారని ఖద్దరున వారికిగల అభిమానము వేసోమోక్షవాటుచున్నది. ఆంధ్రమున వీరికి అభిమానము మెండు. సొన్నురు ఎద్వర్లు హైస్కూలునకు ప్రెసిడెంటు గాయండి యభివృద్ధికిచ్చిన విద్యాభిమాని, వీరి యాత్మకు కాంతినిగూర్చు గాకయని పరమేశ్వరుని ప్రార్థించుచున్నాడనని మన్నన సీతాపతిగారు బాపట్ల నుండి వ్రాయుచున్నారు.

Madras-Kaces 1924-25.

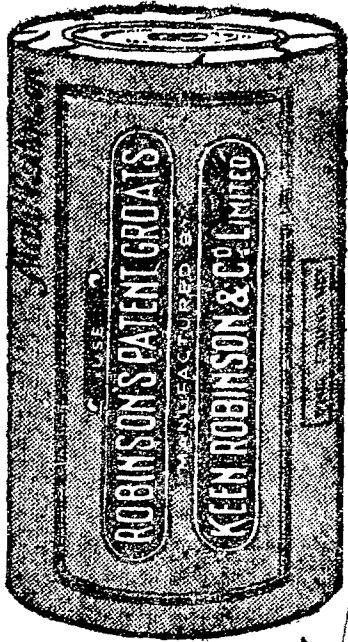
చెన్న పురి 1804

గుఱ్ఱపు పందెములు 1924-1925

ఈదిగున తెలుపబడిన తేదీలలో పందెములు జరుగును 8 వ ఎక్స్ప్రెస్ బింగు పెండ్లిదినము 18-2-25 తేది బుధవారము. " రెండవదినము 21-2-25 శనివారము. ఎల్లెక్కో బోగొలిజేటరు, బుక్కుమేర్లు

ప్రవేశకర్తము:— గుండటిదరిగిన పురుషులకు రుప్ 5. స్త్రీలు రుప్ 3. రెండవతరగతి: " " 1. " 0-8-0. బీచ్, పార్కు, ఎగ్గోరు మొదలగు స్టేషనుల నుండి స్పెషలుబుడ్లు పోవును. ఇతర వివరములకు గోడలకు అంటించియుండు మా, బుద్ధిన్యాయు ము మాధవోరధము

రాబిన్సన్ "వేటెంటు" గ్రోటులు

రాబిన్సన్ "వేటెంటు" గ్రోటులతో

(ప్రాప్తమైన గోధుమలతో) చేయబడిన బావ నిడ్డలకు చాలా పుష్టికరమైనది. జీవానుషం పెంచును. ఇది మిక్కిలి మలభయముగా తీర్గమగును. మరియు దురుద్రుడైనది.

పసిడిడ్డలకు, బలహీనులకు, ముసలివారికి ఇది మిక్కిలి దివ్యమైనది. బైర్దులనే విక్కిలి గొప్పగా నిఘాల్చుచేయుచు మన్నుది. ఆయితే అది.

రాబిన్సన్ "వేటెంటు" గ్రోటులుగానే

యందువలెను.

No. 4.

అమృతాంజనము

జగత్ప్రసిద్ధమైనది

అన్ని నెత్తులకుమంచిమందు

అమృతాంజనము ప్రాచ్యదేశ మూలికల సంపుటిచే హిందూదేశమునందు సిద్ధముచేయబడిన లోకప్రఖ్యాత మైనమందు. ఇది ఇప్పుడేపుడు తయారగుచున్న శ్రోత్రమందు గాదు. ఇరువదేండ్లుగా దేశమునం దంతటను వాడకలో నుండి మెప్పును బొందిన. దివ్యామృతము నొప్పులు, వాపులు, గాయములు, బిళ్ళలు, పోటు లెండులు, మొదలగువాధలకు అమృతాంజనము ప్రథమ సహాయముగా వెంటనే పనిజేయును. చర్మముపైన రాచిన లోపలికి వ్యాపించి లోపలి నొప్పులు సయితము పోగలవు. నెత్తుకు ప్రతిక్షణమునందును శరీరాంగములకు ఆహారపదార్థములను గొనిపోయి అచ్చటి కిణిలపదార్థము లను గ్రహించి ప్రాణరక్షణము జేయుచున్నది.

అన్ని పాపులలో దొరకును

మోహినితైలము

వెండ్రుకలను పెంచి నిగనిగలాడించును

కండ్లకు చలువచేయును.

త్రిపురములు వాడుటకు యోగ్యమైనది

తామరతైలము

తామర, తీట, గజ్జికి మంచిది.

దంతచూర్ణము

కండ్ల పోటుకు తీపులకు మంచిపొడుము.

అమృతాంజనం డిపో,

మదరాసు - బొంబాయి

బుద్ధగయను బౌద్ధులకు

మరలయి ప్పుట

లవణానందులవారి విజృంభి

(లవణానంద స్వామిలవారు సింహళము నుండి యీక్రింద విధముగా మాకు వ్రాయుచున్నారు.)

రెండునెలల నుండి సింహళద్వీపమునం దంతటను బౌద్ధులలో బుద్ధగయను తిరిగి తీసికొని విషయమును గూర్చి చర్చలు ఆలోచనలు జరుగుచున్నవి. తిరిగి బౌద్ధదేశాలలో గూడ యావిషయము ప్రాముఖ్యత నెహించియున్నదనియే నాయూహ.

ఇచట ఆషాఢపూర్ణిమ బుద్ధగయ దినోత్సవముగా పరిగజించబడును. ఆరోజున బుద్ధగయను తీసికొనుటను గూర్చి ఏ కగ్రీవముగా తీర్మానములు జరిగివి అనాగరికధర్మపాలగారియందై దేండ్ల క్రిందట భారతదేశము నందు బౌద్ధమతమును పునరుజ్జీవింపచేయుటకు వహాబోధిసంఘాన్ని స్థాపించెను.

క్రిందటి బుద్ధగయ దినోత్సవము నాడు కందియువజన బౌద్ధసంఘమువారి కుపస్థానియమ బౌద్ధభిక్షులను (సన్యాసులను) బౌద్ధమతవ్యాప్తికై భారతదేశమునకు పంపు విధానము మార్పు కొనవలెననియు బౌద్ధమతీయుని గోమాంసభక్షణమానుకొనినచో వారు కుక్కిరులై గౌరవనీయంబగునట్లు చూచు బౌద్ధత నామైనప్పదనియు చెప్పిరి. ఇట్లు చెప్పటచే నేను మొదట హేళనకు పాత్రుడనైతిని. వ్యాప్తి బాగాఉన్న ప్రతి కలకుగూడా నా ఆభిప్రాయముల ప్రకటించుట నామర్గాగా తోచినదికాని యిటీవల ప్రకటించిరి.

బుద్ధగయ పు: స్వీకరణమును గూర్చి చూటలాడుటకు అఖిలభారత జాతీయమహాసభ కిర్యూరు బౌద్ధ ప్రతినిధులుగూడ పంపబడిరి. జాతీయసభలో స్వామివిశ్వానందులు వారు బుద్ధగయను స్వీకరించుటకు బౌద్ధులు గోమాంసభక్షణమానులగు యెల్లవసరమో బోధించి యున్నారు. ఇక్కడ గూడ నాయకులు ఎడతెగని కృషిపట్టుచున్నారు.

గాంధీమహాత్ములు వారున్న వారి అనుచరులన్న యావిషయమునకై తమ ప్రాణార్పణము వాగ్దానము చేసియున్నారు.

కలకత్తాలో జరుగనున్న హిందూమహాసభవారిని వేడుకొనుటకు బౌద్ధులు పోనున్నారు.

సరే. ఎడ్విన్ ఆర్నాల్డుగారు చాలామంది అధికారుల దగ్గరకు పోయి యీపవిత్ర సంస్కారోద్దమాన్ని రక్షింపజేడుకొన్నారు. బౌద్ధమతము హిందూమత పవిత్రతలోని నిస్సహిందూమత పావనత్వమునకు క్షిప్త, క్షాబ్దిక్షిప్తి మతనిరంకుశత్వము దేశములోనుండి తరిమి వేసికొని కాని యీబిడ్డ జాతీయసంగంభమున తిరిగివచ్చి పాల్గొనవలెమియున్నది. కావున మాతృదేశ మబిడ్డకు ప్రేమతో స్వీకరించి మాతృవాత్సల్యము చూపవలసియున్నది. అట్లు మాతృదేశము ఆవరించవలెనంటే బౌద్ధులు గోమాంసభక్షణ నిషేధించవలసియున్నది.

బౌద్ధులకు న్యాయము జరుగునట్లుచూచుట కొన్నివృత్తులకు, కొన్నిసంఘములకు జాతీయ మహాసభకు మాత్రమే విధియగుట గావండా అఖిలభారతదేశమునకు ఆభాగోపాలము విధియైయున్నది. అందుచే బుద్ధగయ బౌద్ధులకు చేరునట్లు చేయుట కల్లగూ ప్రయత్నింపవలెను. విద్యావంతులైన ప్రభువులు, మరి కొందరు యానిషయములతో మాతో సానుభూతి చూపుచున్నారు. కావిత్యవిద్యాలయమువారికి సరోదా మహారాజుగారుపన్యసింహుడ ప్రపంచము కంతకు బోధియెనుటవంటి నానిని బుద్ధుల అంశా అనిమతమును అనితరము. భారతదేశము నుంచి వెడలకొట్టుట తోచిన నుమని చెప్పినదానిలో బౌద్ధమతమునుగూర్చి ఔత్సాహికజాతున్న భావములు తెలియుచున్నవి.

ఈద్వీపములో మనబౌద్ధుల పద్ధతులు సభలము తాననునన్యకము నాకులేను. అంతేగాక రెండవక్షులను పుట్టించి ప్రపంచములో కాంతిలేకుండా చేయునేమో యనభయము గూడ నాకుగలదు. మహారాష్ట్రములో బ్రాహ్మణులు, క్షత్రియులు తెలివితక్కువదేత మును కల్పించుకొనుట చే నెరుగుదును.

కలకత్తా హిందూమహాసభలో ఏదో రాజనీర్ణయముకు దురనిచో తరువాత బ్రహ్మాండమైన పనిచేయవలసియున్నది. ప్ర

తిరాచకీయ వేత్తయు ప్రభువును కైత, గూడ బుద్ధగయ బౌద్ధులకు చేరువిషయమున కక్షిచించనలేక సాయపడవలసియున్నది. బౌద్ధునిజన్మ దేశమున ప్రతిష్ఠించ వలసియున్నది.

సాలవణ సందేశమును గూర్చిగూడ నేనుచెప్పవలసియున్నది. నా లవణసందేశము హిందూదేశము, బర్మా, చీనాలకు వెదియున్నది. ఈసందేశవ్యాప్తి కీకార్యము చాలావరకు తోడ్పడును.

గాంధీమహాత్ముల వారి తపస్సు చూలమున మహమ్మదీయులు గోమాంసము తినుట మానుచును. హింసాపురు బౌద్ధులకు గయనిత్తుగ, బౌద్ధులుగూడ గోమాంసమును నిషేధింతురు. అతీయావాసులందు వికృత మస్థిమగా నెలకొనును అని నేననుమృచిచున్నాను."

దేశభాషాప్రతికలకు

వైసందేశమును ప్రతినిధి సెలోనికి తీసికొనిపోవు రాయబారము మీది ప్రేమ కు బుద్ధుడు ఆత్మైతరచు మైకచి న్నాము భారతపు ననుజ్ఞింపమునకు బౌద్ధమతసేవ యత్యంతావసరము. హిందూసామ్రాజ్యమునందు హిందూ, మహమ్మదీయ, బౌద్ధ, క్రైస్తవమతములు ముష్టాపితములు ఇంకను మరికొన్ని గలవు. ఏమతమున కేభాగమునియవలెనో ఆనంతునియును. బౌద్ధమత మొకప్పుడు భారతదేశమును కైకెత్తిరిది. ఇప్పుడుగూడ బౌద్ధులకు నిరుత్సాహము కలుగజేసే నిచో హిందూదేశమత్యున్నత స్థానమునకు పోగలదు.

వెల్లింగుటన్ సినిమా

మాంటు రోడ్డు, మద్రాసు 953

14-2-25 శనివారమునుండి 20-2-25 శుక్రవారమువరకు

హారోల్డు లాయర్

లాయర్ డి గ్రాండుగారి నాయకత్వముక్రింది జరిగినది మితిలేదినపున ట్టింపుమున

పాతెఫ్లేలట్ - బేబిమేరి ఆన్ బారన్ ఇన్ మాడోసు

అంతుసన్ మైరుకూడ ప్రదర్శింపబడును

చెన్నపురి బజారుధరలు

ఫిబ్రవరి 16-న తేది సోమవారము

(1) ధాన్యములు

చెన్నపురి కా 1.5 కు 20.0.0	మొదలు 22.0.0	మొదలు
చెన్నపురి కా 1.5 కు 20.0.0	మొదలు 22.0.0	మొదలు
చెన్నపురి కా 1.5 కు 20.0.0	మొదలు 22.0.0	మొదలు
చెన్నపురి కా 1.5 కు 20.0.0	మొదలు 22.0.0	మొదలు
చెన్నపురి కా 1.5 కు 20.0.0	మొదలు 22.0.0	మొదలు
చెన్నపురి కా 1.5 కు 20.0.0	మొదలు 22.0.0	మొదలు

(2) పప్పుధాన్యములు

చెన్నపురి కా 1.5 కు 20.0.0	మొదలు 22.0.0	మొదలు
చెన్నపురి కా 1.5 కు 20.0.0	మొదలు 22.0.0	మొదలు
చెన్నపురి కా 1.5 కు 20.0.0	మొదలు 22.0.0	మొదలు
చెన్నపురి కా 1.5 కు 20.0.0	మొదలు 22.0.0	మొదలు
చెన్నపురి కా 1.5 కు 20.0.0	మొదలు 22.0.0	మొదలు
చెన్నపురి కా 1.5 కు 20.0.0	మొదలు 22.0.0	మొదలు

(3) నూనె వస్తువులు

చెన్నపురి కా 1.5 కు 20.0.0	మొదలు 22.0.0	మొదలు
చెన్నపురి కా 1.5 కు 20.0.0	మొదలు 22.0.0	మొదలు
చెన్నపురి కా 1.5 కు 20.0.0	మొదలు 22.0.0	మొదలు
చెన్నపురి కా 1.5 కు 20.0.0	మొదలు 22.0.0	మొదలు
చెన్నపురి కా 1.5 కు 20.0.0	మొదలు 22.0.0	మొదలు
చెన్నపురి కా 1.5 కు 20.0.0	మొదలు 22.0.0	మొదలు

(4) చిల్లర వస్తువులు

చెన్నపురి కా 1.5 కు 20.0.0	మొదలు 22.0.0	మొదలు
చెన్నపురి కా 1.5 కు 20.0.0	మొదలు 22.0.0	మొదలు
చెన్నపురి కా 1.5 కు 20.0.0	మొదలు 22.0.0	మొదలు
చెన్నపురి కా 1.5 కు 20.0.0	మొదలు 22.0.0	మొదలు
చెన్నపురి కా 1.5 కు 20.0.0	మొదలు 22.0.0	మొదలు
చెన్నపురి కా 1.5 కు 20.0.0	మొదలు 22.0.0	మొదలు

(5) ఇనుము

చెన్నపురి కా 1.5 కు 20.0.0	మొదలు 22.0.0	మొదలు
చెన్నపురి కా 1.5 కు 20.0.0	మొదలు 22.0.0	మొదలు
చెన్నపురి కా 1.5 కు 20.0.0	మొదలు 22.0.0	మొదలు
చెన్నపురి కా 1.5 కు 20.0.0	మొదలు 22.0.0	మొదలు
చెన్నపురి కా 1.5 కు 20.0.0	మొదలు 22.0.0	మొదలు
చెన్నపురి కా 1.5 కు 20.0.0	మొదలు 22.0.0	మొదలు

(6) లోహములు

చెన్నపురి కా 1.5 కు 20.0.0	మొదలు 22.0.0	మొదలు
చెన్నపురి కా 1.5 కు 20.0.0	మొదలు 22.0.0	మొదలు
చెన్నపురి కా 1.5 కు 20.0.0	మొదలు 22.0.0	మొదలు
చెన్నపురి కా 1.5 కు 20.0.0	మొదలు 22.0.0	మొదలు
చెన్నపురి కా 1.5 కు 20.0.0	మొదలు 22.0.0	మొదలు
చెన్నపురి కా 1.5 కు 20.0.0	మొదలు 22.0.0	మొదలు

(7) రంగులు అలిజరైను

చెన్నపురి కా 1.5 కు 20.0.0	మొదలు 22.0.0	మొదలు
చెన్నపురి కా 1.5 కు 20.0.0	మొదలు 22.0.0	మొదలు
చెన్నపురి కా 1.5 కు 20.0.0	మొదలు 22.0.0	మొదలు
చెన్నపురి కా 1.5 కు 20.0.0	మొదలు 22.0.0	మొదలు
చెన్నపురి కా 1.5 కు 20.0.0	మొదలు 22.0.0	మొదలు
చెన్నపురి కా 1.5 కు 20.0.0	మొదలు 22.0.0	మొదలు

(8) దూది

చెన్నపురి కా 1.5 కు 20.0.0	మొదలు 22.0.0	మొదలు
చెన్నపురి కా 1.5 కు 20.0.0	మొదలు 22.0.0	మొదలు
చెన్నపురి కా 1.5 కు 20.0.0	మొదలు 22.0.0	మొదలు
చెన్నపురి కా 1.5 కు 20.0.0	మొదలు 22.0.0	మొదలు
చెన్నపురి కా 1.5 కు 20.0.0	మొదలు 22.0.0	మొదలు
చెన్నపురి కా 1.5 కు 20.0.0	మొదలు 22.0.0	మొదలు

(9) నూలు

చెన్నపురి కా 1.5 కు 20.0.0	మొదలు 22.0.0	మొదలు
చెన్నపురి కా 1.5 కు 20.0.0	మొదలు 22.0.0	మొదలు
చెన్నపురి కా 1.5 కు 20.0.0	మొదలు 22.0.0	మొదలు
చెన్నపురి కా 1.5 కు 20.0.0	మొదలు 22.0.0	మొదలు
చెన్నపురి కా 1.5 కు 20.0.0	మొదలు 22.0.0	మొదలు
చెన్నపురి కా 1.5 కు 20.0.0	మొదలు 22.0.0	మొదలు

చిర్రోపేదన మాత్రలు

20 మాత్రల దబ్బి 1-కి 0-12-0

ఈ మాత్రల నువ్వెంజించుటలనైతిపు తలకాపిని ఒంటికిల నొప్పి పెంతు నే బోవును అమ్మతాంజనం డిపో, బొంబాయి - మదరాసు,

బెంగాలు మంత్రాలు

ట్రెబ్యూనుపత్రికా విమర్శనము

బెంగాలు మంత్రుల జీతముల బిల్లునుగూర్చి చేయవలసిన విధానమును గూర్చి బెంగాలు కాన్సిల్ సభ్యులతో లిట్టెకాగారు ఆలోచించిన దానిపై యిదివరకే కొంత ప్రసంగించియుంటిమి. ఇట్లు చేయవలసినదే మేమునూ ఇతర స్వాతంత్ర్యవాద పత్రికలనూ సలహా నిచ్చితిమి. ఇట్లు చేయుటకై లిట్టెకాగారు తానుదివరకు తలచినదానిని మార్చుకొనినారు. మంత్రుల జీత తీర్మానమును కానసభవారు నిరాకరించినపుడు ఆంగ్లో-హైంద నపత్రికల టూయిటాగానుండా చేసినచూచనల నీయగారు ల త్యుష్టేల్లేదు. బెంగాల కాన్సిల్ గారు మంత్రుల ఆసలువద్దన లేదు. ఆపత్రికవక్తి మంత్రులను వద్దన్నాడు. ఈ మంత్రులను లిట్టెకాగారు బలవంతముగా కానసభ్యులకిచ్చుములేకుండా నియ మించిరి. అందుచే కానసభ్యులు బలవంత బ్రాహ్మణవర్గము న కొప్పకొనలేదు. ఈబిల్లును నిరాకరించి గవర్నరుగారిని యాదించుమునుగూర్చి పునరాలోచనమును చేయమన్నాడు. గవర్నరుగారుచేసిన తప్పగవర్నరుగారి దృక్పథం యును. కాని కానసభ మాత్రము యాదించుమున తాను ముందుచొ రుకేసి దారిజాపగూడవని పత్రిక లభిప్రాయమందలి సత్యము ను గవర్నరుగారు రిఫ్యూజు గ్రహించిరి. అందుచే వారిపక్షము చేసిన పని సక్రమమైనదే గాకుండా సుయోజిత్తియు ఆద్యితీయ మైన ట్టియు పనియై యున్నది.

కాని యిందులో స్వరాజ్యములను బోల్తా గొట్టు యుద్దేశ్యముగూడ గలదని యొప్పుకొనక తప్పదు. స్వరాజ్య నాయకునికి తదితరులను ఉద్యోగకాల నెలగొట్టుటలో గవర్న రుగారి ప్రభుత్వోపేక్షయత్నము కన్పింతు. కాని స్వరాజ్య యులు తమ మూలములనుభంగం గరిమలను ఉద్యోగినికరణ మును చేయజాలరైరి. దేశీయులగూడ స్వరాజ్యము లట్లు చేతు రనియే నమ్మిరి.

గవర్నరుగారి రెండవ ప్రయత్న మింకొక దారిగానున్న ది. ఇందులో స్వరాజ్యయులు ఉద్యోగముల పుచ్చుకొందురా పుచ్చుకొనకాయను సమస్య రాలేదు. బ్రాహ్మణ్య సభ్యుల మం త్రుల యధీనముననుండి పాలనజరుపుటలో స్వరాజ్యయులు సాయపడుదురా పడరా యను సమస్యబయలుదేరినది. దీనినిర్ణ యము తెలిసియేయున్నది. ప్రత్యేకముగా అపుడున్న మంత్రు లందు విశ్వాసములేదు. కాని ఎవరైనా ఆసలుమంత్రులుగా నుం డవలసినదే ఈ సమస్యనిర్ణయ నూత్రమని కానసభవారు జ్వలించిరి. ఇందు స్వరాజ్యయులకు తక్కిన పార్టీలవారుగూడ తోడ్పడిరి.

ఇప్పుడు యాక్రొత్త ఎత్తుగడలో స్వరాజ్యయులతో పాటు తిరిమ్య పార్టీలవారు యీ క్రొత్తవిధానము నెదుర్కొ నుటలో సాయపడుదురా? యను ప్రశ్న మతల పుట్టినది. దీనికి స్వరాజ్యయుల సమాధానమేమి? వారు కానసభలో అధిక సంఖ్యావలంబువచ్చునని ఆశపడుచున్నారా? లేకతప్పక అధిక సంఖ్యావలంబు తమతో వోటుచేతురని నమ్మకము కల్గియు న్నారా? దేశము దధిక సంఖ్యావలంబు తమ పక్షమునకు ఉండగా నున్నారని యనుకొనుచున్నారా? స్వరాజ్యయు లాలోచించ వలెను. ఇదే మాట ముఖ్యముగా నాలోచింపవలసినదిగా కా నిచ్చినది. ప్రజాభిప్రాయము సంస్కరణ నాకానుమల మని మే మెరుగుదుము. కానసభ బహిష్కరణమునకు నాలుగేం డ్దకిందలు ఎంతపట్టుజాపినదో సంస్కరణముల నిరసించుటకు అంతే పట్టుజాపును. కాని యిప్పుడొక తేడాయున్నది. స్వరా జ్యయులు కాన్సిల్ కు వెళ్లుటచే ఇదివరకు మల్లే అసమర్థులు కా న్సిల్ కు వెళ్లుచునని భయములేదు. అందుచే కొంతవరకు కాన్సి ల్ కు నుండి యోనానోకో ఆపరేషను జేయవచ్చును. కాని యి దులో అంతపట్టుత్వము లేదు. ఎందుకనగా దేశీయుల కోర్కెల ప్రకారము స్వరాజ్యయులు పూర్తిగానడచుకొనుటలేదు. స్వరా జ్యయులు తక్కువగానున్న ఆరెండు రంప్రెయిలలోను స్వరాజ్య యులపని ప్రజలను నచ్చుచేదు. అందుచే వచ్చే ఎన్నికలలో ఆరా ధ్యములందేగాక దేశీయులనూ యీసారి ప్రతికారము జరిగి తీరును. అందుచే స్వరాజ్యయు లాలోచింతురుగాక ఈవిష యములో మాయభిప్రాయము అనేకమార్లు తెలిపియున్నాము. ఈపక్షము ఆతివాదప్రయము ప్రస్తుతము కట్టికేసి ముందు ఆప కాళము గర్హింపుడు విభంభింపవచ్చును దేశములో నింతో ప్రతిష్ఠాంధనకన్న మంచి విధాన మొకటి బయలుదేరినది. అనగా యీపద్ధతిని విప్పివెప్పుచున్నాము. స్వరాజ్యయులు తా ముద్యోగుల తీసికొనక యితరులు చేరవలసినవాతో కొన్ని

మరతులపై సాయపడుట నుంచి. లిట్టెకాగారు గూడ వారికి హరివిధానములను సానుభూతి చూపువారిని మంత్రులుగా నియ మించుటకు ముందరి. లిట్టెకాగారు రీవరకుచేసిన తప్ప మరల చేయు వుండుటగాక. కానసభకిచ్చుములేని మంత్రులను కానసభ్యుల నెత్తిపై కెక్కించకుండుదుగాక అట్లుచేయుట లిట్టెకాగారికి సంద్యులపనిగూడ కాదని మాయభిప్రాయము. అట్లుచేయవలసిన యవసరము లేదు. స్వతంత్రపక్షవాదులను కడలకుండచేయవలసిన యవకాశములేదు. స్వతంత్రవాదులను లిట్టెకాగారికన్న చక్రవర్తి గారు బాగుగా ఎరుగుదురు. చక్రవర్తిగారికి స్వపక్ష బాధ్యత చక్కగా తెలియును. గవర్నరుగారికి సలహానిచ్చుచున్న చక్ర వర్తిగారు తమ బాధ్యతను తమపక్ష సిద్ధాంతములను మరుతురే మాయని సందేహింప నవసరములేదు.

ఆంధ్ర రాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘము

గద్వాల సంస్థానము

(ఎ) రాబోవు ఆంధ్రరాష్ట్ర జాతీయోపసంఘసమావేశ ములో "గద్వాల సంస్థానము" ఘనతేజహించిన నైజాంధర్పా రువారు సభపరమ్యోనుట అన్యాయమనియు, తక్షణం సదరు రాజ్యమును శ్రీ పభువువారు మహారాణి సర్కారువారికి వప్ప గింపవలయునని ఆంధ్రమహాజనుల తరపున యీసంఘము నై జాంధ్రభుత్వమువాని బ్రాధింపుచున్నది.

(బి) నైజాం దొరతనమువారు తమరాజ్యసౌకర్యము వృద్ధి యగునకు కదాచును దృష్టితో ఆంధ్రప్రజా వాణిని తిరస్కరిం చుచో, ఇది ఆంధ్రజాతీయ సమస్యగాన యీ సంఘమువారు సంస్థానము యధాస్థితికి వచ్చుట కవలంభింపవలసిన ధర్మకాంతి యుత్తమైన యావత్ప్రయత్నములు సలపవలయునని తీర్మానిం చుచున్నారు.

(సి) యీ తీర్మానమును నైజాం సర్కారువారికి పంప కలెను.

సుసర్గ బ్రహ్మదేవశాస్త్రి, ఆం. రా. జా. సం. సభ్యుడు.

తిరువాన్కూరు శాసనసభ

తిరువేండూరు, ఫిబ్రవరి 14:—కానసభ నేడుపాధ్య తుండను రావుబహదరు కృష్ణయ్యగారు సభాధ్యక్షత వహించిరి. లిమిటేషను రెగ్యులేషను చట్టము, సివిల్ ప్రొసీజరు చట్ట ము లంగీకరింపబడెను. నంచినాడు వెల్లూల చట్టమును గూర్చిన చర్చ ప్రస్తుతమాపబడెను. సభాకార్యక్రమము ముగియుటకు పూర్వము ప్రధాన మంత్రి వచ్చి సభ వారి ని సంస్థానపాలనమునకు జేసిన సహాయమున కభినందించెను. కీర్తికేళులగు శ్రీమూలంధిరుమల మహారాజాచారిని బ్రశంసిం చెను. తరువాత సభ్యులనేకు లుచితమున సమాధానములనుసగిరి.

బర్మాజాతీయవాదిపై నభియోగము

రంగూను, ఫిబ్రవరి 18:—జి. సి. వి. యే జాతీయసంఘ ము యొక్క నాయకు డడగు యు. చి త్ హెయింగువారిపై హిందవశేషస్మృతి రివల్యూషన్ముక్తంద రంగూను జిల్లాదండనాధికారి మేజిస్ట్రేటు యెదుట విచారింపబ డెను. మెర్గా జిల్లా యధికారియగు మెజరుపెల్లిగారు 144వ యంతముక్తంద నాజిల్దాయం దువస్థానింపగూడదని యుత్తరు వుజేసియుండగా దానిని ధిక్కరించి నందుల ప విచారింప బడుచుండెను. వా త్తూల ము ను దాఖలుజేయుచు పెల్లిగారు డెప్యూటీ కమిషనరుకు విచారణ కై బంపెనుగాని, జిల్లాయధికారికి కాదని యు, గాన తామినే రమును విచారణజేయగూడదనియుఁ దెలిపెను. ఇక నేరము విషయమై, తానిదివలె కేసువత్సరములనుండి రాజకీయములం దుంటిననియు, నెప్పుడును పెల్లిగారు రూపొందినటు లల్లరుల గలుగ లేదనియుఁదెలిపెను. దీనికి గారణ వివిధముల మార్చి నెలలో ఉత్తముగా రుపన్యసింపబట్టె కొంచె మల్లరి గలుగుటచే, నిపుడుగూడ నట్టిది గలుగునని యననసరపు భయమునం బడి రనియు, నుత్తమగారి యుపన్యాసమునకును, దుయోపన్యాస మునకును జాలభేదము గలదనియుజెప్పి, యీనేరము దుమీద మోపుటకు వీలులేదనియు, కావున నేరమును విచారింప దగ దనియు దెలిపెను.

జిల్లాయధికారి వాబ్జూలమును విచారించి, నేరమును విచారింపబట్టు స్థిరపఱచెను. ముందు విచారణ మార్చి 16-వ తేదీని జరగవచ్చును.

భారత శాసనసభ

అనధికార సభ్యుల మరికొన్ని తీర్మానములు

విదేశముందలి భారతీయ ప్రవాసుల విషయమున తీర్మానము

భారతదేశముందుండి బర్మాదేశ విభజనానశ్చకతను నిర్ణయించుటకు కమిటీ నియమింప వలయునని తీర్మానము

శీర్షిక, ఫిబ్రవరి 14:—ఇటీవల అంగీకరింపబడిన అధికార తీర్మానములలో భాగముగా సరఫరాజా హాస్పేసుఖానుగారి తీర్మాన మొకటిగలదు. ప్లేటు కాన్సిలునందు శ్రీనివాసశాస్త్రిగారిచే ప్రతిపాదించబడిన రీతిని భారతప్రభుత్వముందలి వివిధశాఖలందును కార్యదర్శులను, సంయుక్త కార్యదర్శులను, అదనపు కార్యదర్శులను, డిప్యూటీ కార్యదర్శులను, అదనపు ప్రతిపూర్ణ కార్యదర్శులను, సహాయ కార్యదర్శులను భారతీయులను నియమించుట సాధ్యమైనంత త్వరితగమనముతో పెద్ద ఉద్యోగములను భారతీయుల హస్తగతము చేయవలయునని సిఫార్సుచేయుచు సరఫరాజా హాస్పేసుఖానుగారు నొక తీర్మానమును భారత శాసనసభయందు ప్రతిపాదించెదము.

ఒక లక్షరూపాయలనుండి మూడులక్షల రూపాయల వరకును ప్రభుత్వమువారి దివ్యాపార్థిక ప్రదానము అభివృద్ధిమున్నేను విశ్వవిద్యాలయములకును వారణాసి హిందూ విశ్వవిద్యాలయమునకును, కేరళలోని నీయ వలయునని గోరుచు మూలవి మహమ్మదు యాహూబుగారు ఒక తీర్మానము శాసనసభ నందు ప్రతిపాదించెదనని ముందుగా తెలియజేసిరి.

భారతదేశ స్వాతంత్ర్యము కొరకు విదేశములందుగల భారతీయులు చేయుచున్న కృషినుదృఢమున, ప్రవాసులు యీ శతమునకు తిరిగివచ్చినచో వారిపై ప్రభుత్వము ప్రోత్సాహములను జేయవలదని గోరుచు సి. యస్. రంగయ్యగారిొక తీర్మానమును ప్రతిపాదించెదరు.

స్వామయకొరకును ఆత్మసంరక్షణ కొరకును భారతదేశ శరీరపాలనయందుండి బర్మానువిడదీయుట ఆవశ్యకమాయని విచారించుట కొకకమిటీని నియమింపవలసివదనిగోరుచు ప్రజానియుక్తసభ్యుడగు యం. సి. నాయుడుగారు (రంగూను) తీర్మానమును గోరెదరు. (అ. ప్రె.)

పరమానంద దత్తుగారు

ఆర్డినెన్సుక్రింద ఆరెస్టుచేసిరి

పోలీసుయిన స్పెక్టరును హత్యచేసెనని దత్తుగారుపైని తేబడిన కేసును హైకోర్టువారు కొట్టికేసిన వెంటనే దెంగాలు ఆర్డినెన్సుక్రింద 14వ తేదీని వరకు ఆరెస్టుచేసిరి. (అ. ప్రె.)

రు 116 లు బహుమానము

కృష్ణాజిల్లా యేలూరు కౌతురస్తులు ఘోతా గంగరాజు జమీన్ దారు అందు ఎం. ఎల్. సి గారు వారి విద్యోగులయి మహారాజ శ్రీపులవర్తి లక్ష్మణస్వామిగారి యింటికి భీమవరం తాలూకా అకువీడు గ్రామంకు 1-2-1925 తేదీని వివాహం నిమిత్తం వెళ్లి యున్నప్పుడు వారితాలూకు మెసర్స్ టాకర్ ఆందుకో.. వారిచే తయారు చేయబడిన 9 అంగుళముల పొడవుగల తవ్వలుచెక్కిన బంగారపువాచీ గొలునుచివర అంజనేయవిగ్రహం కలది పోయినది. ఆవస్తువ తెచ్చి యిచ్చినవారికి రు 116 లు బహుమానము యివ్వబడును. యిది యేలూరాఫీవద్దకు వచ్చినను వారు మాకు తెలియపర్చిన యడల రు 116 లు బహుమానము వారికి యివ్వబడును.

ఈసాము గాంధీ పూజానిధికి చేరును

మహాత్మా గాంధీగారిచే గుజరాతీలో వ్రాయబడిన ఆరోగ్యసాధనము

(తెలుగున వ్రాయబడినది)

ఆరోగ్యముగా నుండుటకు కావలసిన హంశములన్నియు ఇందు చక్కగా విమర్శించబడియున్నది. ప్రతి యొక్కరినంద బక కాపీ పుండితీరవలెను. కొన్ని కాపీలు మాత్రమే ఉండుటచే త్వరగడుట మంచిది. ప్రతి 1 కి రు 0-8-0, 12 కి రు 4 8-0, 25 రు 7-13-0 ప్యాకింగు పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము. 0-11-0 అణాలు స్త్రావులు పంపిన ఒక కాపీ రిజిస్టర్డు పోస్టుములముగా పంపబడును. కావలసినవారు, మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రిక, 7 తంబుకెట్టిపీథి, మద్రాసు అని వ్రావయలెను.

వ: గ రాష్ట్ర శాసనసభ

మంత్రుల జీతముల నామోదించుటకు

ముందుగావలసిన యేర్పాట్లు

కలకత్తా ఫిబ్రవరి 14:— శాసనసభయం వాదాయ వ్యయపట్టిక 19 వ తేదీని ప్రవేశపెట్టబడును.

కలకత్తా, ఫిబ్రవరి 15:— వంగరాష్ట్ర శాసనసభయందు మంత్రుల జీతములగుర్తి యీక్రింది సవరణ నుపాదించెదనని నల్లివీరజన సర్కారుగారు ప్రభుత్వమువారికి తెలియజెప్పిరి.

రాష్ట్రమునందు సర్వోపాధ్యక్షతాయతీ పాలన మేర్ప ఆచుటకు దగు ప్రయత్నములు సలపవలయును. ఈలోపున ప్రస్తుతమున్న ప్రభుత్వపద్ధతి సాగుటకు రేపునభ యెదుటబెట్ట బోవు 1925-26 సంవత్సరపు టాదాయవ్యయ పట్టికయందుగా ని, సస్టిమెంటరీ గ్రాంటులందుగాని యీక్రింది వరతుల గమనిం చునెడల, మంత్రుల జీతముల కేర్పాటు జేయవలెను.

(1) ప్రభుత్వమువారి క్రింది యంశముల కంగీకరించి మృదయునునందు మార్పు జూపవలయును. (అ) వెకటి య క్లోబరు మాసమునందు 1818 సంవత్సరపు రి వ రెన్యూవేషను క్రిందగాని, నూతన నిర్బంధ విధానముక్రిందగాని కార్యాచర్యమున కంపబడినవారిని విముక్తుల జేయుటగాని, ఒహిరంగము గ న్యాయాలయమున విచారణ జరిగించుట కవకాశమున్నట్లుగా ని, (ఇ) శాసనసభయెడల మంత్రులకు గల శాశ్వతతను పూర్తిగా నిర్మూలించుటకు దగు యవకాశముల నిచ్చుట. (3) ప్రాముఖ్యములగు సూత్రములను, విధానములను నిర్ణయించు నపుడు మంత్రులు తమ స్వబుద్ధి నుపయోగించి సమ్యక్తుల నొసగుట కంగీకరించుట (బు) దత్తత శాఖలకు ప్రత్యేకము గావలయునంత నిధిని విడదీసి సంయుక్తార్థిక కార్యదర్శిని నియమించుట (సి) గతవత్సరపు టాదాయవ్యయ పట్టిక జన్మించునపుడు చిత్రంజన దాసుగారు నూచించినటుల బాటియాభివర్ధన కరములగు శాఖలకు బుధులు నొకదానిని నెలకొల్పుట. (2) స్థానిక సంఘములందు జానపదరక్షక భటుల (రూరల్ పోలీసు) నేర్పాటుమున జేసిన, స్థానిక స్వపరిపాలన చట్టముయొక్క సవరణ కంగీకరించుట.

(2) జీతములనిచ్చుట కామోదించుటకు పూర్వము, మంత్రులెవరో నిశ్చయింపబడవలయును.

విద్యార్థులు సైనికశిక్షణ నొందవలయును

నాగపురము, ఫిబ్రవరి 14:—నేటి సాయంత్రము విక్టోరియా టెక్నిక్ కు పాఠశాలయందు జేయి సభ్యుడగు సర్ జోషీగారి యధ్యక్షతక్రింద, పన్నుల విచారణ సంఘసభ్యుడు డా॥ సతంజీవయ్య గారు పరస్పరీయము, విద్యార్థులు తప్పక సైనికశిక్షణ నొందవలెనని చెల్లిరి. విద్యార్థులను, దేశము నకును దాంజూల లాభమున్నదనిపడింది. విద్యార్థులు భౌగ్య మగునట్టియు, ప్రయత్నమగునట్టియు జీవితములను విడనాడవల యనని చెల్లిపిరికానించుటకంటె, కాసింపబడుట నెక్కువ నేర్పుకొని, శిక్షణలయియుండవలయును. ప్రజానాయకులు, విద్యార్థులు సైనికశిక్షణ నొసగుట కెక్కుడు శ్రద్ధ వహింప వలయును. పార్లమెంటువారిొక్క శాసనముజేసి, స్వరాజ్య మివ్వగలరు. కాని మనకు సైనిక శిక్షణలేదుగాన దానిని నిలుపు కొన జాలము. మనము స్వరాజ్యముగోరుటకు ముందు, దానిం గాపాడు సమర్థుల మైయుండవలయును. ఇదివఱకే హిందూ దేశము గావలసినన్ని దాడులకు గుఱియైనది. ఇకపై నట్టి దాడులు మనకక్కఱలేదు. మన దేశమునకు మనమే యధికారము కాగోరుచున్నాము కాని క్రొత్త యధికారులను గోరుట లేదు. ఆంగ్లవాదికాడము మనం గాపాడునంతటి శక్తిమం తయ్యగారు. కావున మనము శాంతియుగ స్వరాజ్య మనుభవం పఁగోరితిమేని, మన దేశమును గాపాడుకొనుటకు సమర్థులమై యుండవలయును.

డాక్టరు లక్ష్మీపతిగారు

ఆయుర్వేద వైద్యశాలల కరికీలము

కలకత్తాలో నుపన్యసించుట

కలకత్తా ఆయుర్వేద సభవారి ఏర్పాటుప్రకారము కలకత్తా కళాశాలా చావులోని విద్యార్థి గృహమున 14 వ తేదీని జరిగిన సభలో భిషగ్రత్న డాక్టరు ఆచంటలక్ష్మీపతి వి. ఏ. ఎం. బి. సి. ఎం. గారు లాంతరబొమ్మల సహాయముతో నుపన్యసించిరి. వార్ధిక్యమున వ్యాధిని నిరోధించుటకు ప్రాచీనుల చాల అపూర్వ పరిశోధనలనుచేసి విజయాలెరి. అను విషయమును గూర్చి గంభీరపన్యాసమునొసగిరి. ఆసభకు చాలమందివచ్చిరి. వారిలో కవిరత్న నీతలచంద్రభట్ట, (వీర ఆసభకన్యత్వర వహించిరి.) రాయబహదర డాక్టరుహరింద్రనాథదాసు, రివరెండు బి. ఎస్. నాగు, కవిరాజుసన్నలూలు, కవిరత్న మహామహాపా ధ్యాయకవిరాజయ్యమిని భూషణరాయకవిరాజగణనాథసేను, కవిరాజ ఎడనాథసేను, కవిరాజ దుర్గానాథరాయ, కవిరత్న కవిరాజ హేమచంద్రసేను, కవిరాజ కాశీభూషణసేను, కావ్య తీర్థ కవిరాజ సురేంద్రకుమారదాసు, శివనాథసేను బి. ఏ. ఎం. బి. గార్లు మున్నగువారాభువచ్చిరి. లక్ష్మీపతిగారివిధముగ దేశసంచారముచేసి ఆయుర్వేదమునుగూర్చి ఉపన్యసించుచు ఉంటులన మంచిప్రచారము జరుగుచున్నదని లక్ష్మీపతిగారి ప్రశంసించుచు పలువురంపన్యసించిరి. అని ఆయుర్వేదసభవారు కలకత్తానుండి తిరిగివచ్చిరి.

జాతీయపాదలసభ

కోరములేకపోవుటచే సభ నిల్పివేయబడెను

శీర్షిక, ఫిబ్రవరి 14:— ఆసంబ్దియందు ఆదాయవ్యయ పట్టిక (బడ్జెటు) చర్చవిషయమున నిర్బంధంల సవరణలను గురించి నేటిసాయంత్రముందు జాతీయపాదల సమావేశముందు చర్చ జరిగియుండవలసినది. కాని సమావేశము జరుగుటకు సరిపడు కనీసపునభ్యులు (కోరము) హాజరులేనందున సమావేశము సోమవారము సాయంత్రమువరకును నిల్పివేయబడెను. (అ. ప్రె.)

ప్రింగిలు కెన్నడిగారు చనిపోయిరి

ముజఫరాపూరు బాంబుకేసుతో సంబంధించినవారు

ముజఫరాపూరులో కెన్నడిగారి భార్యయను మూరై యును 30-4-1908 వ తేదీరాత్రి ముజఫరాపూరు క్లబ్బృకుండి మచ్చుచుండిగా యిద్దరు వంగతాలకులు బాంబులువేసిరి. అందు వలన ఆశ్రీలిద్దరును చనిపోయిరి. కెన్నడిగారు పాట్నూలో హై కోర్టుజేలుగానున్నారు. వీరు మొగలుచరిత్రకు వ్రాసిరి. ఇతడు మంచివిద్వాంసుడు. శాసనసభలో నియమితసభ్యుడు. చేహారు పాశ్చాత్యసంఘాధ్యక్షుడు. ఆదిలో దేశీయమహాజనసభయందు చాల అభిమానము కలిగియుండిరి.

వీరు ముజఫరాపూరులోనే చనిపోయిన వార్తవచ్చినది. (అ. ప్రె.)

సీసా 1. కు సు ము వి. పి. రు 2 0-0.

యామగరు గనేరియా అను నెగరోగమును 24 గంటలలో నివారించి మహాత్ ద్వారమునుండి వెలువడు ప్రాసమును మాత్రము విడుదలపెట్టెడు గలుగు చురుకవలెను. మొదలగు బాధలను, వెంటనే నిలిపివేయును. స్త్రీలకుగలగు యేవిధమయిన కుసుమవ్యాధిలను అనుననా ఆశ్చర్యముగా కునుగ్గును. ఆనందకుటీరము, పోస్టుబాక్సు. 14 మద్రాసు.

భారతీయుల వ్యవసాయవృత్తి ఆంగ్లేయుల పరిపాలన

శ్రీవారపు సుబ్బారావుగారు

భారతదేశమును ప్రారంభమున ఆర్యులు పరిపాలనగా విందిరి. లేదనంతరము క్రమేణ మహమ్మదీయులు, మొగలులు, ఆంగ్లేయులు మున్నగువారిచేతులలోనికి వచ్చెను. భగవంతుడు ఒక దేశమును ఆదేశమునకు కొంతమంది మనుష్యులను సృష్టించునో అందుండుమనుష్యులకు జీవనాధారముకొరకై తదితరదేశములకు ఆహారమునిమితము పోషకార్థకయే ఆదేశమందే పుష్కలముగా దొరకుటకు మార్గములేవొక వర్సరచియుండును.

“నారోసినవాడు నీరొయ్యడా” అనునార్యోక్తికూడ గలదు. ఇట్టిసామెతను మన మిప్పుడు మెట్టవేదాంతముగా తీసికొని పాశ్చాత్యసహవాసము నునకు కలుగుటచే విహికముగను స్వలాభపరులగు (మెటీరియలిస్టు)కయ్యారైతిమి. భారతీయులకు వ్యవసాయవృత్తి ప్రధానావృత్తిగా గలదు. ఆర్యులముగను నున్నదిని శిల్పముగను చెప్పవచ్చును. ఇట్టిప్రధానవృత్తి ప్రస్తుత ఆంగ్లేయ పరిపాలనలో క్రమేణక్షీణించి పాశ్చాత్యులభావములలోనికి మనముకూడ బోవుమంటిమని ప్రస్తుతదేశపరిస్థితులవల్లను ప్రభుత్వచర్యలవల్లను అనుభవజ్ఞులకు తెలియుచున్నది. మనదేశమును పాలించుప్రభుత్వమునకు అనాదినిర్ణయగ వచ్చు ఆదాయము భారతీయుల వ్యవసాయవృత్తిలైన నచ్చుచున్నది. నేడుకూడ ఆంగ్లేయప్రభుత్వమునకు ముఖ్యమైనది శివులలో భూమిశిస్తీ ప్రధానస్థానమునొందినది. మనము భూమిశిస్తీ ప్రభుత్వమునకు ఆర్యులు, మహమ్మదీయులు మొగలులు పరిపాలనలో ఏరితిగ చెల్లించినో కేకనోత్రలు చెడిన పండితపంతులలోకూలినాని భుక్తులుపోను నికరాదాయములో పదియవంతులగాయగు ఆ రవనంతులకు చెల్లించెడివారము. అగులులో 10 వ తే వుండేదట. ఆంగ్లేయుల ప్రభుత్వము మనకువచ్చి 158 వత్సరములైంది అప్పటినుండి ప్రతివేలము క్రమేణ హెచ్చినేడు మనకుపండు పంటలో హానికాల్గుటలతోను నికరాదాయములో అన్నిరకాలపన్నులు కర్షకగంపంతులకు ప్రభుత్వమువారికి పన్నుక్రింద యిచ్చునంటున్నాము. అనగా మనదేశంలో ఎక్కువభాగము పండితపంతులగునక అది ఒకయకరమునకు ప్రస్తుతీకరించే పండితపంతుల వామామయి ఒకేడు పండిత పండితపోయినా 12 బస్తాలంటుంది. ఈపంటకు దాట్టులకు ఊపిట్టుకు, కలుపుతీతలకు, కోతలకు, కుప్పమార్పులకు ఆగింజలు యిచ్చిచేర్చుటకు అయ్యేఖర్చులు లెక్కనాచెడదు. ఎకరముదన్నులకు రు 2 లు ఊడ్చుటకుగాను ఆరు ఒకపన పట్టును. అందుకు రు 3 లు పూడ్చుటకు కూలీలకు 10 ముడికి రు 8 లు కలుపుతీతకు 6 గుంకు రు 3 లు, కోతకు కుప్పకు 8 రకు రు 4 లు నూపుటకు 8 గుంకు రు 2 లు, యింటికి చేరడానికి రు 1 యి కర్షణలో దానధర్మాలుకు రు 1 యి ఆసలు యజమానికప్పుదు 5 రూపాయలు అనుకొందము వెరగిరు 80 లు. పోయింది. ఇకపన్నుకుతరువాయి జాక్కి ఎకరానికి రు 5 లు. పాలంతరంలేట్టుబట్టి ఎకరానికి 5 లు రైల్వేపన్ను లోకల్ పన్నులు ఎగైరాలు రు 1 యి. వెరగి రు 11 లు ప్రభుత్వంవారికి చెల్లించాలి. వెసి వైరెందు విధాల భుక్తులు రు 41 లు అయింది. యిదిగాక యిరైతు యిచ్చుత్తిచేయడానికి అనంగ గా భుక్తుపెట్టెభుక్తులు. చూదాము గ్రామంలోవుండే కర్రము మనసములకు మామూలు. మగ్గము ధ్యపానీయంగా రెవిన్యూఇవచ్చెరు, సలు ఒకరినియగు, లో పాధునవస్తా, మోటులీలు వగైరాలకు నది పుంటుంది. యిందులకుగాను ప్రతిగ్రామంలోను గ్రామకల్యాణిసామ్యు వనూలు చేస్తారు. అదికనుచానికొకయని నికరాలనుబట్టి నిర్ణయించెదరు. అవిధంగా యిచ్చేది యకరానికి రు 4 లకు తక్కువుండదు. మొత్తము రు 45 లు భుక్తులతో యకంవలంలలోను పండితపంతుల యింటికి చేరుతుంది. యకమనకు మిగిలేది ఎంతోచూడుదాము. 12 లేక 13 బస్తాలు. భిరు ప్రస్తుతంవైలమా రూ 30 డులుబట్టి యింటికి అమితధరలవల్ల బస్తాకి రు 6 లకు తక్కువ వుండదునోనుడు. అంటే 72 లు, పోనీ 80 అనుకుందము. యిదులో పన్నుగాక 21 లు భుక్తులకు పోతే, మిగిలేది రు 45 అనుకొనడు. రమరయి ఎకరానికిపండి నికరాదాయము రు 45 లలో నాలుగవంతు రు 11 వంతు పన్నుకున్నాను పోతోందన్నమాట. హిందూదేశములో నివసించు 82 కోట్లప్రజలలోనుండి ప్రతివేలంవారికి భూవిషయములేవు. లేకపోయినా ఒకకుటుంబానికి ఒకయకరంవుందని మనలెక్కల ప్రకారం 5 గురుచొ॥ అనుకుంటే వైసవనిందిన ఆదాయకరము కలుగుతా

నికుంటే యకరంనికరాదాయము రు 80 లలో ఒక్కొక్కనికి సగము ఆదాయము సాలునకు రు 9 లు తేలింది. ఒక్కమనిసి జీవించుటకు సాలీనాఅయ్యేఖర్చు ఆలోచించెదము. పొట్టుపుట్టడనేసామెత యున్నది. అంటే పుట్టెదనగాబస్తాలు దీని భిరు రు 54 లు వున్నది. దీనినిబట్టి ఒక్కమనిసి జీవనాధారమునకు యిదిగువవ్యవహారములకు గాక అనగా వస్త్రధారణ, వచ్చివెళ్ల బంధువులకు సత్కరించుటకు కుటుంబములో వచ్చే భూఅనుభవములకు ఏమియు తెలియకుండా మీదకు తీసువచ్చే. రిజిగంటు లయొక్క వ్యాపారాలవల్ల యిదిగాక కర్షకులకు ఏవస్తాల కో ఏదానోపాయ అచ్చట రూపుతెలియక ఏకోడ్డుప్రక్కనో అల్పావసానానికి వెడితే అడ్డువచ్చే పోలీసు డిపార్టుమెంటువారి లంచాలు మున్నగువాటికి యిచ్చుటకు గాక ఒక్కొక్కరికి రు 54 లు అరుసు. యివైసవనిందిన వ్యాపారాలన్నిటికి దామాషాయిని సాలునకు 25 లైనా ఆధుముకావాలి. తిండి యి అదనపుఖర్చులు కలుపుకుంటే సాలునకు రూ 80 లు అయినవి. ఆదాయము రు 9 లే అయింది. అంటే సాలునకుండే 12 నెలలలోను యి రు 9 ల ఆదాయము ఏనెలా 15 రోజుల కో సరిపోవును. మిగతానెలలన్నిటిలోను రోగంలేని ఉపవాస ముచేయవలెని తేలివది. 81 కోట్ల ప్రజాసంఖ్యగల భారతీయులు ఏటకు 6 వేలమైల్లదూరమునంది వచ్చి మనలను పరిపాలించుతావున్న యి ఆంగ్లేయప్రభుత్వమునకు నీటిపన్ను గాక భూమిశిస్తీ పేరిట 85 కోట్లరూపాయలకు చెల్లించుచుండి. హిందూరాజుల పరిపాలనలో భూమిశిస్తీపంతులీని ప్రజాసాఖ్యమునక వినియోగించెడివారు. రాజు అనగా ప్రజలనుంచి వనూలుచేయు రెవెన్యూకుట్టెట్టెట్టె. ప్రస్తుతీకరించా అటులగాక రాజుస్వంతసామ్యుల్లాగే చూచుకొని వార్షికుమచ్చినట్లు భుక్తుచేసుకొనుచున్నాడు. ర్షకం మనదేశంలోనే గాని కర్షకావ్యయకలిగిన ప్రాస్థు, అమెరికా, ఇంగ్లాండుమున్నగుదేశములలో లేదు. నీమదేశములకు ఏటకు యి ఆంగ్లేయప్రభుత్వమువారు వడ్డీ, నైసికవ్యయము, రైల్వేలని లాభములక్రింద, చిల్లరసిమిలుఖర్చులు మున్నగువాటిక్రింద ఏటకు రమరమి 40 కోట్ల రూపాయలవరకో పంపుచుండిరి. భూమిశిస్తీలో 85 కోట్ల సీమకుపండి 40 కోట్లు మిగతా 5 కోట్లతో ప్రభుత్వమువారి వ్యవహారం యిచ్చుటకుపండానికి నీటిపన్ను వృత్తిపన్ను ఎగుమతి దిగుమతిపన్నులు మున్నగువాటిపేరిట 20 రకాలపన్నులో వ నూలుచేయుచుండిరి. యికాకాంబలముబట్టి పంటలు పండినా పండితపోయినా శిస్తునూలు చేయుటలో దయావాక్కిత్యాలు చూడకుండా నిలబెట్టు ప్రభుత్వంవారు పన్నునవనూలుచేసుకొనుచున్నారు. హిందూరాజుల పరిపాలనలో భూమిశిస్తునూలు చేయుటలో ఎంతమాత్రము కఠినపుచర్యల నైనను అసలందిచక పంటపండిధూములకు రెమిషనుయిచ్చేవారు. ప్రస్తుత ప్రభుత్వంలో పండితధూములకు రెమిషనుకొరకు అధికాంబలవడ్డీకు పోదావన్న యింటిముక్కుచూచాటివడిమొదలు రెమిషను కొట్టింకొనినేవేయవరకు అరఖర్చులు చూచుకుంటే పన్నుకన్న ఏ నాగురక్కలో అనంగగా భుక్తుఅరుచున్నదని రైతులు అసభించి గ్రహించి పంటలు పండితపోయినా రెమిషనులను కోరికయే తాతాచార్లగారిముద్రల్లా మారుపంకక చెల్లించుకొనుచునేయుండిరి. హిందూరాజులపరిపాలనలో 6 కోట్లవరకున్న మహమ్మదీయులపరిపాలనలో 17 కోట్ల రూపాయలవరకై రెవిన్యూఉండేదట. హిందూరాజులు వైసవైసవిధంగా రెమిషనైరాలిస్తూ వాకివచ్చిన ఆదాయమును నిలువజేసికొనిన ప్రజలలో దరిద్రము హెచ్చుఅనునది ప్రజాసాఖ్యముకొరకే మరల వినియోగించెడివారు. దునికాలమున పండితపాదులను సన్యాసులను వీరసాహసము మున్నగువారందరిని ప్రతి 5 వత్సరములకు ప్రయాగయందున్న త్రివేణీసంగమమునకు రావలసినదిగ ఆహ్వానించి అచ్చట యాగముల పేరిట నోకరతువునుచేసే రాజభోక్తసమనం దెంతమాత్రమును మిగులకుండ నుండునట్లుగా దానధర్మాలును జేసెనని ఆంగ్లేయపరిత్రకారులే వ్రాసిరి. మహమ్మదీయులలో మొగలులు యిచ్చుటేవుండుటచే వారి రెవిన్యూ కూడ యిచ్చుటనే కట్టవములు (టాజుమహులు) వగైరాలు కట్టుటక్రింద వినియోగించెడివారు. యిప్పటి ఆంగ్లేయప్రభువులకో సత్కార్యములన్న నేమో తెలియనేతెలియదు. రాజభోక్తసమును ప్రజాసాకర్యములకు పూర్తిగ వినియోగించుటకుబదులు ప్రజాసాకర్యసమే రాజులకు వినియోగించుచున్నారా అనునట్లుగా తిరుగుమార్తె డి. పంటలు పండుచున్నది తేనిది తెలుసుకొనుటకున్న ప్రజలు సాఖ్యముగానుండున్నదిలేనిది కర్ణారమాచారినుటకు హిందూరాజులదేశమందు తరచుప్రయాణమొనర్చెడివారు. వారిప్రయాణములలో అచ్చటచ్చట నిలవగా బసలుచేయుచు ఆప్రాంతపుప్రజలలో నుండు పండితులకు సన్యాసులకు

తదితరరాజకీయధురంధరులకు ఆహ్వానములు పంపివారు. ఆయావృత్తులకు మానకుండనుంటూ ప్రజాసాకర్యములకొరకు పాటుబడుటకు వీలుగనుండుటకు గాను మడిమాన్యములను యిచ్చెడివారు. వీరలకుకూడ అమితముగ సహాయముచేసెడివారు. అప్పటి ప్రభువులా మనదేశమునకు 6 వేలమైల్లదూరము నుండుటచేతనో వారిస్వంతదేశము కాకపోవుటచేతనో మరేకారణములేతనూ నానేరారు. ఒక వేళవచ్చినను దేశముందన్న చోట్లను పర్యటనమొనర్చి బసలు గావించి ప్రజలయొక్క యోగక్షేమములు తెలిసికొని తగుసత్కారములు గావించుటకు బూతుకొనక ఏ బొంజాయి యందో ఓడడిగానే మిలిటరీపోలీసు మున్నగుకాల్గవారిచేమట్టూ ఏమొనపాడుగుననో పూగాగామకొని రైలువీధునకువచ్చి ప్రత్యేకపురైలుఎక్కి ఆరైలుమార్గముపోవుదారి పొడుగున వైవిధంగా నీ భటులకు తుపాకులవగైరాలుయిచ్చి పూకాలు గావించి ఏధిల్లికోచేరి అచ్చట ఏవోవిధోకాళాళాఉండి పెట్టె పెట్టెగాజులను పెట్టెపెట్టె ఉద్యోగములను అచ్చటకు రప్పించుకొని వారితోవైనా కుళలప్రశ్నలు అంతగా గావించక ముఖానంగా 5 ల-10 డివి వారిస్వదేశమునకు వైసవనిందిన అట్టహాసముతో నే పోవుదురు. ఆనుభములేని యితరదేశీయులవచ్చి మనదేశముయొక్క భూస్థిని చెలిసికొనక నునకుండు పచ్చి యెరువు పశువుల వెంట పాటియున్న మున్నగువాటివల్ల కలిగే సత్తువు నొకసత్తువు కాదని వైట్లోజను, సోటాష్, అను పేర్లతో మన కర్షకుకాని వి యితరదేశీయులనుంచి కొన్ని తెచ్చుకొనేవి మంచివి నునకు గ్రంథముల రీత్యాను, అక్కడక్కడ అగ్రికల్చరు ఫారము అను పేరుల నొకటి ఏర్పరచి వాటిమూలమునను బోధింతురు. అంటే గాని కులభముగ మన కనతిమారములో దొరకే ఎరువును వ్యవసాయముతోనుండే నులువు బలువులు, పండితపంతులెటులుంటున్నాయో చూచిభూమిశిస్తీ హెచ్చించుటా ఒక్కయటా అనే సమస్యపరిష్కారము మున్నగు సలహాలిచ్చుటలేదని చెప్పవలసి వచ్చుచున్నది. వ్యవసాయశాఖ ఉన్నదని కూడ యింకను కొంతమంది పల్లెటిగామాడుల రైతులకు తెలియనేతెలియదు. అగ్రికల్చరు డిమానువ్రీబరనే పేరిట మాత్రమొకరిని తాలూకా కొకరిచొప్పునో లేక డివిజను కొకరిచొప్పునో జేసియున్న మాట వాస్తవము. శిరు చేసేపని చూదాడుంటే ఏమీ కనపడదు. వారికి ముక్కుగా భక్త్యము జీతము ప్రతి నెలకు నెలవాయిదా తప్పకగదా నూత్రము ముట్టుచుండును. ప్రస్తుతము కాంగ్రెసు ప్రచారకులు కల్లెపల్లెలకు బోయి భద్రులను గూర్చి వృత్తివెంపొందించి చాలని ఏమీ ప్రచార మొనర్చుచుండి డిపొలను పెట్టించుచుండికో ఆ రీతిగనే ప్రతిపల్లెలో పోయి వ్యవసాయవృత్తి గూర్చి ప్రచారము గావించుట వ్యవసాయపరికరము లన్నియు స్వల్పమైన వెలకు దొరకుటకు డిపొలను వృద్ధిగావించుటకు పాటుండిన బాగుండెడిది. ప్రజలు ప్రస్తుత పరిపాలనలోనున్న యుద్యోగులను యిలాచేయి అలాచేయి అని చెప్పిలే నీ వనడవు! నీవు నావై అధికారివా అని ఎదిరించెదరు. రైతులు కచ్చపడి పనిచేసి పన్ను చెల్లించుతామన్న డబ్బుతో నారు తీతాలు తీసికొని ప్రజాసాకర్యము కలిగించుటకు ప్రజల కోర్కెలను ఈడేర్చుటకు ప్రజల కోర్కెలను వినుటకు బదులు ప్రజలకమ్ము తింటునుండే ఆకున వైసన్న మరొక యుద్యోగి మాట వినుటకే ఎక్కువకర్థ జూపినంతకాలము మనకు ప్రభుత్వమువల్ల నెంతమాత్రము సౌకర్యము కలుగదు. ఆంగ్లేయులు వ్రాసిన చరిత్రలందే. రత్నగర్భము లని పేరెట్టిన మనభూములలో పండితపంతులన్న ఫలవంతమైన భూములు కావని ఆంగ్లేయలే చెప్పిన తదితర దేశములలోని భూములపంతులన్న తారతమ్యము చూచెదము. మనదేశములో ఎకరానికి 12 లేక 13 బస్తాలు ధాన్యము పండితే తదితర దేశములలో దీనికి 2 1/2 రెట్లు లగాయితు 5 1/2 రెట్లువరకు ఎక్కువగా పండును. అనగా ఎకరానికి 30 బస్తాల లగాయితు 70 బస్తాలవరకు పండునన్న మాట. రత్నగర్భముని పేరిడిన మనభూములు పండితపోవుటకు కారణమేమి? పూర్వపురోజులో కాలానుగుంధంపంతులు పండుట డి. షి. డబ్లియు డిపార్టుమెంటు వగైరాలు లేవు అని అనుకొనుటకలదు. హిందూరాజుల పరిపాలనలో పండితపుని అకోపనికాలము మహమ్మదీయుల పరిపాలన అగ్ని పరిపాలన ములను గూర్చి పరిశీలించెదము. చంద్రగుప్తునికాలములో జదులకు అనకట్టు కట్టింది పటిద్యోగా కాలములు త్రివిధించి వానినుండి నిల్లకాల్యలు త్రివిధించి వానికి తూములు పెట్టించి యాతూములగుండ అందరికి సరిగా నీరుపోవునో పొదో అని తెలుసుకొనుటకు ఆతూములమీద నధికారులను నియమించి, నాయకీకారులు నిమ్మక పాతబుద్ధితో నీరు సరిగా పంపిపెట్టు

దని నా యధికారులకు కాసింపెను. ఈ త్రిక హిందూస్థానమున పొలిట్రిక్రిప్టాంకమున గిరినాథుల యానకట్టు నతని కాలములో కట్టించె ననియు, అశోకుని కాలమున పశువులకు ఆహారము నిమిత్తము, దాహము తీర్చుకొనుటకు పెద్ద పెద్ద నూతులు, చెలువులు, పచ్చిక బయళ్లు ఏర్పరచెననియు, పగడిన పంటలు దేశమునం దన్ని ప్రాంతములకు సులభమైన ఖరీదుతో పోవుటకు వీలందునట్లుగ రాచబాటలు ఆబాటలప్రక్కను చెల్లు నూతులు, ధర్మశాలలు, ధర్మ ఆసుపత్రులు మున్నగువి విర్వరచి, పశువులకు మనుష్యులకుమాడ నెన్నియో సౌకర్యములను గలిగించెనని ఆంగ్లేయ చరిత్రకారులే మన హిందూదేశచరిత్రలందు వ్రాసియుండిరి. ఆకర్షక కాలమున ఆనున మంత్రమున తోడ రమణులచే భూమిసంతతిని సర్వోచేయించియు భూమియొక్క బలాబలములను బట్టి తరగతుల ఏర్పరచి శిష్ట నామమాత్రమున కట్టుటయు ఏర్పరచిన పన్నులు విమాలుచేయక ఒక్క భూమి పన్నే 10 వ వంతు లగాయు 6 వ వంతువరకు వహించెనే ఆ సామ్యము తన స్వంతసామ్యముగా నెందుకొనక ప్రజాసౌకర్యము కొరకు వినియోగించెడివారనియు జనబుద్ధి నొకటి ఏర్పరచిన స్మృతిసంగ్రహముచేసికొ నెననియుమాడ ఆంగ్లేయచరిత్రకారులే వ్రాసియుండిరి. జనబుద్ధియున్న పి. డబ్ల్యు. డిపార్టుమెంటు (ఇంజనీరింగ్ కాశు) లోకలుబోధ్యులు (స్థానిక సంఘముల కాశు) మున్నగువి ఆంగ్లేయులు హిందూరాజులయొద్ద మహమ్మదీయ రాజులయొద్దను నేర్చుకొని రచి చెప్పక తప్పదు. అప్పటి కాలమున భూముల కా అమితమగు పన్నుల భారము లేదు. పండని ఎకల రెమిషనునులువుగా రాజ్యాధికారులు వారంతల వారే తెలుసుకొని యిచ్చెడివారు. భూములకు పచ్చి ఎరువు అనగా అదని ఆకు పొడిమన్న మున్నగువి అతిస్వల్పఖరీదుతో దొరకెడివి. ఇప్పుడన్ననో ఆ ఆడవులా లేవు. వున్నను ఆ ఆడవుల యందు ఎరవులకు దొకకే ఆకు అలములా లేవు. మనుష్యులకే కలవుగాక పశువుల సేతకూడా దొ. కుటకు వీలుగా లేకుండు నటుగ పట్టిగడ్డి సహితము పరదేశములందున్న ఫ్యాక్టరీలకు ఎరువులి అనుచున్నది. రైతుకు ఒకయకరంమీద వచ్చే నికరాదాయము ఇదివరలో వ్రాసిన ప్రకారము రు 45 లు అని తేలి నది. యందులో కుటుంబము రక్షించు కొనుటకు వాడుకుంటాడో నరల వ్యవసాయానికి పెట్టుబడికి పెట్టుకుంటాడో, ఎరువుకేమిటకు ఖర్చు పెట్టుకుంటాడో చదువులే యూహించు రుగాక.

భారతీయునికి సాలనకు సగటుఅదాయము రు 9 కే గావున ఆసామ్యుతో ఒనెలై నా జీవించుటకే చా. దని లేలేనందున యిక రైతు ప్రతిదానికి ఏభాగ్యవంతునికద్యో అప్పుకునెల్ల ఆ సామ్యుతో మరల ముందరేటికి వ్యవసాయపు పెట్టుబడికి పెట్టుకుంటూ కాలతేజం చేయుచున్నాడు. యందుకల్ల కలిగే అసర్కం ఏలావుంటుందంటే అప్పులపాలై ఆ అప్పు తీర్చలేక క్రమేణా ఆ వుండేకాస్తకొండ అమ్ముకొనేగతి పట్టుతోంది. యిట్టి భాధలెల్లనే దొంగతనములు, యారసాలుమొట్టు పిటివ నులు మున్నగువి తుదాన్నిచే మానవుడు చేయుట గడంపు చుండెను. యీసంగతి ప్రభుత్వము గ్రహించియు దరిద్రత తీర్చుటకు పాటుపడక క్రిమినల్సును జైలునందుంచి మరింత భాధపెట్టుచుండిరి. అట్టిరీతిగ వైదులలో పడినవారిపద్దతు నెల్ల తెలిసికొనిన వారు చెప్పేదేమంటే యీతలవుంటే అసలే గంజి లేదు. ఏదొంగతనంచేసి వైదులపోయినా త్రాసుటకు ఏరొల్లున్న చోడి అంబలి ఆయనా పోస్తారు, దానితో బలంతపు. చావుతప్పుకున్నదని చెప్పుతారు. దీనిని బట్టిచే ప్రభుత్వమువారి వైఖరి రైతులయొగ్గేమ ములకు గూర్చి తెలిసికొనుటలో ఎటులుంటున్నది చదువులే గ్రహించురుగాక! భారతదేశముయొక్క వైశాల్యము 17 లక్షల చదరపు మైళ్లు. గ్రామములారమారకు 8 లక్షలున్నవి. వ్యవసాయముచేయు భూమియొక్క విస్తీర్ణము రమారమి 10 కోట్ల యకరములతో నున్నది. వీటి చదరపు మైళ్లు 60 వేలు. 17 లక్షల చదరపు మైళ్లలోను 60 వేల చదరపుమైళ్లు వ్యవసాయానికిపోతే మిగిలిన 40 వేల చదరపు మైళ్లు గ్రామాలు పట్టణములు కట్టకొనుటకు పోయినా 1 లక్ష చదరపుమైళ్లు పోయిన వుకొనును. మిగిలిన 16 లక్షల చదరపుమైళ్లలోను నను అకుపర్యవములకు అడవులకు 4 వ వంతుపోయినా యింకా 12 లక్షల చదరపుమైళ్లుండును. యందులో 2 లక్షల చదరపు మైళ్లు చనిటి నేల క్రింద పోయినా, యింకా నికరము 10 లక్షల చదరపుమైళ్లుండును. అంటే 600 కోట్ల యకరముల భూమి నేవ్యముచేయుటకు అనుకూలముగ నుండును. యీభూమి వ్యవసాయము చేయుట కనుకూలముగ నుండుటకు ప్రభుత్వమువారు మనము యిచ్చు రెవిన్యూ సొమ్ముకు కాలనలు, చెలువులు, నూతు

లు మున్నగువాటిని త్రవ్వించి నేవ్యమున కనుకూలముగ నుండు నట్లు చేయించిన హిందూదేశపు దారిద్ర్యముతోలగుటయేగాక, ప్రపంచకమండలికికి సరిపడ్డ అహారపదార్థములు సప్తయి చే యుటకు మాడ వీలుగనుండును. ప్రస్తుతము వ్యవసాయముచేయు మున్న భూమి 40 కోట్లు. దీనిపట్ల నే సగటు మనుష్యునికి సాలకు ఆదాయము రు 9 లు. 800 కోట్ల యకరములు నేవ్యంచేస్తే యిప్పుడున్న భూమికి 15 రెట్లు హెచ్చుగువున ఆదాయము మాడ 15 రెట్లు హెచ్చును. అంటే రు 9 x 15 = 135 రూపాయలగు. ఈసామ్యుతో సాట్లకు పుట్టే డన్నసామెతయన్న అదనంగా ఆరు ఖర్చులు యిదివరలో వ్రాసినప్రకారం సాలీనా 40 లు ఖర్చులు పోవు రు 55 లు మిగులుకు ఒక్కవ్యవసాయ పుట్టిల్లినే హిందూదేశీయులు వారి తిండిఖర్చులు రాజ్యపరిపాలనకు పన్నుయిచ్చు పక్షము సభానభ్యులకు ఖర్చుల పోను నికరలాభము మిగిలికి అగ్రము సాలకు 20 రూపాయలు మిగుల్చుచున్నది. 82 కోట్ల జనాభాకు 160 వేల కోట్ల రూపాయలు మిగుల్చుచున్నది. అప్పుడు పన్ను లెక్కువ ప్రభుత్వము వారు విధించినా ఖరీదుకు కనుకూలముగానుండును. మన దేశ భందు చేయువ్యవసాయములో చాల భాగము వలంబుకు, తరువారే గోధుమపంబుకు మాడవదాని క్రింద పెసర మిశ్రము కెనగ బొబ్బర వగైరాలకును వార్దవదాని క్రింద ప్రత్తి విదవదాని క్రింద చదురు పదార్థముల (నవ్వు, ఆముదము వగైరాలు) 6 వ దానిక్రింద జనపనార, 7 వ దానిక్రింద చెరకు మున్నగువి పండించుటకు పాటుపడెడివారు నేడు తదితర దేశములనుంచి ముకే దిగుమతి అగు వస్తువులలో చెతను, ప్రత్తి ఎక్కువగా నున్నది. దీనినిబట్టి చూస్తే వ్యవసాయపుత్తి పూర్వముకన్న ఊహించినట్లుగ బొంగివెలి తెలియ గలదు.

యీవృత్తిని పునరధ్యరించుటకు యీశిగువనాత్రములను అమలులోనుంచిలే మరల వ్యవసాయపుత్తి పునరధ్యరంపబడ గలదు.

1. ప్రతిగ్రామములోను పాతకాలలను నెలకొల్పి అందు మర రాజకీయ సాంఘికవిద్యయున్న దీనితో పాటుపారిశ్రామికవిద్యయున్న అనగా వ్యవసాయము, నేత పరిశ్రమ, అందుకు తగినవడ్డము నేర్పిన చాలును. ప్రతిపాతకాలకు ఒక యకరము నేలనుంచి అందు వ్యవసాయము బాగురచే చేయించుట ముఖ్యము 2. ప్రతి గ్రామమునందు పోస్టాఫీసు సౌకర్యములు. 3. వ్యవసాయపుత్తికి కావలసిన పరికరముల స్వల్పఖరీదున కిచ్చుట కువీలుగనుండే (నాగళ్లు, కొడవళ్లు, విత్తనములు ఎరవు మున్నగువి అన్నియు) టండలకు వ్యవసాయపు డిపోలు 4. భాగ్యవంతులపద్దతు రైతులపోయి అదనపు వడ్డీలకు నోట్లుచాని ఆప్యల పాటు కాకుండు నట్లుగ పరపతిసంఘములు కో-ఆపరేటివు సంఘములు 5 ఒక గ్రామము నుంచి మరొక గ్రామము నకు రాక పోకల కనుకూలముగ నుండునట్లు చాటలు 6. వ్యవసాయసంబంధమునకు ప్రత్యేకము నొక పంచాయతీ. యీపంచాయతీవారే పండనిభూములకు రెవిషనులకు సిఫార్సులుచేయుట, ఇంజనీరింగుకాశువారు చూచుపనులలో వారికిమాడ ఆగ్రామమునకు సంబంధించినంతవరకు ఆడివాల్డరం మెటుం దధికారము మున్నగువి 7. ప్రస్తుతమున్న ఏ 20 ఏళ్ల కో 80 ఏళ్లకో సర్వీ పునఃపునః చేయుచు పన్నును హెచ్చించుట నే రైతు వారి సిస్టిం అందురు. దీనిని కాళ్వేతపు నెటులుమెంటు చేయవలెననియు 8. రైతులకు ఫలింపు నికరాదాయములో 10 వ వంతు శిక్షగా చెల్లించుట 9. పశువులు తిను గుటకు తగిన పచ్చికబయళ్లు. 10 ప్రభుత్వమువారికివచ్చు ఆదాయమును వ్యవసాయపుత్తికొరకు వ్యవసాయము లేకుండ స్పృహగానున్న భూమిని బాగుపరచుటకు వినియోగించుట మన్నుగు పనుల నెవేపుటకు ప్రభుత్వమువారు పాటుపడు టత్వపరమని గ్రహించవలెను. ప్రస్తుత కాననసభా సంస్కరణలు వచ్చిన తరువాత నైనను వాటికల్లునుగాని ఆందులోనుండు మన కానన సభ్యులకల్లుగాని యీవృత్తికి ఏర్పరచిన తాళము కలగలేదని గ్రహించుట స్వరాజ్యసంపాదన కలిగినవాడే వ్యవసాయపుత్తి మరల మన హిందూరాజులపరిపాలనలో నున్నప్పటికన్న మరింత తక్షాన్నత్యస్థితిలోనికి రాగలదని గ్రహించుట. స్వరాజ్యసంపాదనకు ప్రతిరైతు కువ్యవధవలెనని గ్రహించి కాంగ్రెసుచే ఆమోదింపబడిన తీర్మానానుసారము నిర్వర్తించుటకు పాటుపడడు. విద్యార్థులు ఆంగ్లభాష నభ్యసించి నాకరీవృత్తులకు లోతుగాక నేర్చుకొన్నపుత్తి వ్యవసాయపుత్తి ననందించి వ్యవసాయపుత్తియే అవర్యప్రాయపుత్తిగ నుండునటుల ప్రజలకు గజబురుచు దేశ మునంతటికి ఆవిర్యప్రాయులగుంటూ మరల మన చిల్లివృత్తి యైన వ్యవసాయపుత్తిని పునరధ్యరించుటకు పాటుపడుదురు గాక.

గద్యాలుసంసానము

నైజాము గారికి విజ్ఞప్తి

భారత శాసనసభ్యులు కొందరు పంపిరి

సి. దొరసామయ్యగారి, ఎం. శే. ఆచార్య, కె. వి. రవణారెడ్డి, కె. శే. నంబియారు గార్లు సంతకముజేసి యిచ్చి జప్తిపెన్ రెసిడెంటుద్వారా నైజాము గారికి బంపిరి.

“ఈసంస్థానము కడ ప్రాచీనమైన హిందూ సంస్థానము. ఆంధ్రుల కీ సంస్థానము ముఖ్యతమైనది. అడవిలన జన పరిసల మూడవ లేదీన మీరు జేసినట్లైతరు ఆంధ్రుల కత్యధికమున సంతాపమును కలుగజేసినది” రాజాగారికి సంతాపములేదు. పుత్రుడు కలుగనిచో దాహిత్యని పెంచుకొందునని నాతోరాజాగా డివిజు తెలిపిరి. గాన ర బాగార కమరైలు పుత్రసతులయి ఆపుకొడు 21 ఏండ్ల వయసువాడగు వరకును సంస్థానము నైజాముకొద్దవారే పరిపాలింపవలెను” అని మీ ఉత్తరువులో నున్నది. హిందూ లా ప్రకారము భర్త ఆస్తికి భార్యకు హక్కు కలదు. రాజా గారు మరణ కాలమున వీలు నామా వ్రాసిరి. అది యే చెల్లినది. మీ ఉత్తరువు అమలు జరగజులినచో 10 ఏండ్లనాటికి గాని ఆసంస్థానము మరల హిందూవ్రతువు స్వాధీనములోనికి రాదు. మీవరతులలో నేడి నెరవేరకపోయినను యీసంస్థాన మంతరిచిపోవుటయే తలస్థించును. అది మిగుల అన్యాయము. ఆంధ్రభాషను కళలను పోషించుచున్న సంస్థానములు చాల తక్కువ, వానిలో నీసంస్థాన మగ్రగణ్యము. ఆకారణముననే గద్యాలు వచారాజు కత్యధికముగ ప్రఖ్యాతి కలిగినది. కాన మీ ఉత్తరువు ఆంధ్రులలో ప్రజలను తత్తరపాటును కలిగించినది. ఇదివఱకు హైదరాబాదు దొరతనమువారు సంతాన వతులుగాని విశింతు రాణులకు వారిభర్తల సంస్థానములను చాలసారులిచ్చియున్నాడు. గద్యాలు వచారాజుగారుగొప్పవిద్యావతి. ఆమె నెనసంస్థానమును బాగుగా పరిపాలింపగలిగియున్నది గాన పరిపాలనను నామెకు వశపరచుటయే న్యాయముగాన తాము దయతో నటుల నొనరించి హిందువులందర సఖికుముగ బాధించుచున్న యీ మనశ్చేల్యమును తొలగించవ గోరెదము” అని వారు వ్రాసిరి. (భట్టి విశేఖరి తంతివార్త)

విచారకర్మగు వార్త

శ్రీ శే|| పనుమర్తి రామయ్యశ్రేష్ఠి గారు-ఏలూరు

ఏలూరు, కాపురస్థులును, చైక్కులు, వర్తకులు, రావధర్మపియలునగు శ్రీపనుమర్తి రామయ్య శ్రేష్ఠిగారు గతరాత్రి గం 2 ని 30 లకు (ది 9 ఫిబ్రవరి 25 సోమవారం) పరలోక గతులైరి, తెలుపుటకు చింతించుచున్నాము. వీరికి భార్యయు నలుగురు, కుమారులు, యిద్దరు కొమార్తెలును, మనములు, మన మరాండ్రులును గలరు. వీరికి 80 సంవత్సరములు గలవు, (దుండుభీషంవత్సర ఆర్యయజు కుద్దవిదియలు జననము.) ఈ గ్రామమునకుండు శ్రీ గాంధీ ఆంధ్రజాతీయ మహావిద్యాలయము (జాతీయపాఠశాల)నకు రు 1501-0-8 పదిహేనువందల నకరూపాయ మాకు ఫయిసలు ధర్మముయిచ్చి, ధర్మకర్తయిరి. ఏలూరు, అన్న, నత్త, వైద్య, విద్యాదానసమాజమునకు రు 500-0-0 అయిదువందలు రూపాయలు ధర్మముయిచ్చి, శాశ్వత ధర్మకర్తయిరి. వీరు అనేకమయిన, గుప్తదానములుచేసిరి. వారికి దైవభక్తి, బ్రాహ్మ్యభక్తిమెండు. భూతదయా హృదయులును, బీదలసోటి కల్పతరువులునగు, యీయన మరణమునకు అనేకమందికి యీవార్తవినపటిపండి, తీరిని విచారమును కలగజేసినది. వీరు గోసంరక్షణసమితి, హిందూయువ జనసంఘ గ్రంథాలయము, అంజనేయ భక్తబాల సమాజము మున్నగు అనేకమయిన ధర్మపతిష్ఠాపనలకు విరివిగ విరాళములు నయచేసిరి. ఈయూరు ధర్మకార్యములకు మాడ, వీరు ధర్మకర్తపదవి అంగీకరించుదురని అనుకున్నంతలో యీవార్త తెలిసినది. వీరి పుత్రులు సమాజసభ్యుల కోరిక నెరవేర్చువరని తలచెదము. వీరికి స్వతఃకల్పయించును వ్యామోహము కలదు. సాధువులకు సదావర్తి నిమ్మమండిరి.

శ్రీ పరాత్మడు, వీరి ఆత్మ కాంతి కలుగ జేయుటకు ప్రార్థించుమి వీరి కుటుంబమునకు మాసానుహితని తెలుపుచున్నాము. (విశేఖరి)

భారత స్త్రీలకు పాశ్చాత్య విద్యావిధాన మావశ్యకమా?

ఆంధ్రవిద్యాధి సంఘసభ

శ్రీ ఘోషానన్ సతీగారి ఉపన్యాసము

గత శనివారము సాయంత్రము ఆంధ్రవిద్యాధి సంఘ ముచారు (టెన్సికేను కాలేజి)లోనున్న "భారత స్త్రీలకు పాశ్చాత్యవిద్య అవసరమా" యను విషయమును చర్చించుటకు సభ గావించిరి. 35 సం॥ నుండి భారతదేశమే నివాసము గలిగియుండి ఆంధ్రదేశముతో నెక్కుడు పరిచయముగలిగిన శ్రీమతి ఘోషానన్ సతీగారు అధ్యక్షతవహించిరి. సభాకార్యక్రమము గడచిన సమావేశములకున్న ఉత్సాహకరముగ నుండెను. ఆంధ్ర విద్యాధి సంఘమును నామమ మాత్రమేగాని ఇదివరలో భాషాసాంప్రదాయములం దారిగ్రహ్యము మరుగుపడియుండెను. నేటి సభ యందు ఉపన్యాసములలో సగముమంది విద్యార్థులు మాతృభాషయందే ముచ్చటించిరి. వారి యుపన్యాసాధారణ జాడ మాతృభాషయందు సంపూర్ణభావ ప్రకటనకును, వాక్పాట ప్రదర్శనకును అవకాశము లేదను వాదన సారసీనముగ గన్పట్టుచున్నది.

ప్రతిభమున కె. విశ్వనాథశాస్త్రి (క్రిష్టియన్ కాలేజి) ఆంగ్లమున మాట్లాడుచు భూమికి వ్యవసాయమే ట్లావశ్యకమో మనుజునకు విద్య యవసరమోయను, స్త్రీగాని పురుషుడుగాని విద్యను గుత్తన తీసికొనలేదనియు, విద్య భాగ్యతాయంత పాఠుల నొనర్చుటకు తోడ్పడును. సాంఘిక సేవయందు స్త్రీలు అధికముగ పాల్గొనవలసియున్నారని. ఇక విద్యావిధానమును గూర్చి పాశ్చాత్య విద్యావిధానము స్త్రీల కైజ్ఞానికాభివృద్ధిని గావించినది. స్త్రీలకు పాశ్చాత్యవిద్య అవసరము. సాంఘిక సమన్వయందు స్త్రీ సాత్వతంత్ర్యము చేకూరగలదులకు పాశ్చాత్యవిద్య మిక్కిలి తోడ్పడును. వారిలోనుండు లోపములను సంస్కరించుకొన గలదును. సాంఘిక లాభములనుంచి ఏ విషయమునైనను విస్మరించు జ్ఞానము పాశ్చాత్యవిద్యవలన లభించును.

చంద్రమౌళి—స్త్రీలపాశ్చాత్యవిద్యవలన అధఃపతిత్వము గునున్నారని, జాతీయతను పాశ్చాత్యవిద్య భంగపరిచినది. జెద్యవిద్యయందు ప్రవీణులు గావలెనని పాశ్చాత్య విద్యావిధానమే ఆవశ్యకమా? ఆయుర్వేద యూనానిపద్ధతులు లేవా? పాశ్చాత్యవిద్యలందు లాభము లందవచ్చును. అట్టివానిని చదివి ఆవధానమునలెట్లుకు పురుషులందు కొందరుగలరు. ఇక సాంఘిక సేవను గురించి మనదేశమున, ఆంగ్లము సభ్యసీమించినవారు 100 కి 4 వంతులుగలరు. అందు ఎందరు సేవను సంపూర్ణమున చేయుచున్నారో? మనభాషయందే అనేక సౌకర్యములంద పర విద్యను అభ్యసించుటకు కారణ ముహింపజాలకున్నాను. ఇందుచే మనసోదరీణులను అజ్ఞానతిమిరమునందు ద్రోయుటకు గును. ఇంగ్లీషు విద్యాలయములందు ఆంగ్లేయవిద్యాధి భారతీయవిద్యావిధానము సభ్యసీమించుచున్నారా? మన భారతదేశముల సరిత్రలనేర్చుచున్నారా? మనదేశపరిస్థితుల ననుసరించి మన విద్యవిద్యరూపపరిచుచున్నది. 20 సం॥ విద్యాధిశీలతయు ఆంగ్ల విద్యాభ్యాసమునందు గడుచుచున్నది. అందువలన ఇనుమంతయు లాభముగలుగుటలేదు. ఎట్టికాస్త్రు పరిశోధనలు జరుపబడుటలేదు. మనసాతన సాంప్రదాయముల ననుసరించి మనవిద్యను 5 సం॥ లభ్యసించిన పరిపూర్ణపాండితీ గలుగగలదు. నల్ల వారు ఎన్నడును తెల్ల వాడగుజాలరు. వారి ననుకరించుటలన వారి దురభ్యాసములు, భాషలు తప్ప చేరేముయు గలుగజోవు. కావున మీవిద్యను, విజ్ఞానమును స్వధిగావించుకొని దేశము నుద్ధరించుడు.

క్రీష్ణమృగాలు—పాశ్చాత్యవిద్యావిధానమున పదమండే ప్రాచీనముకాదని తోచుచున్నది. పాశ్చాత్యవిధానము పనికిరాదా? లేక పాశ్చాత్యవిద్య పనికిరాదా? అది గర్హ్యమా? కాదా? అనువిషయము మనము విచారించవలెను. ప్రస్తుతము మనదేశమున పాశ్చాత్య విద్య చాల వరకు వ్యాపించుటచేత, కాస్త్రము మొలగువిషయములందును, ప్రపంచ పరిస్థితులకును అనుకూలముగ నుండుటచేతను, పాశ్చాత్యవిధానమును పూర్తిగ విడుదలజాలము. జపానుదేశములు ఇంగ్లీషుపద్ధతులను కొన్ని సమకరింపవలసివచ్చినది.

పాశ్చాత్యవిద్యవలన మనము జాతీయతను గోల్పోము విద్యవలన "భాషామృత" రాజాలవు. హిందూదేశములో వారెల్లరను ఆంగ్లేయభాషను చదివినంతనే భారతదేశ మింగుండు దేశ

ముగ మరగలదా? కనుక పాశ్చాత్యపద్ధతులతో విద్యగరవును. మనజాతికి విద్యమైన పద్ధతులనుమాత్రమే విడిచి పెట్టవలయును. ఈ విద్యాపద్ధతులు పురుషులకే పనికిరావని విద్యాంగ కేంద్రము నిర్ధారణ చేసినది. అట్టిస్థితిలో స్త్రీలకు ఈ విధానము మంచిదా? చెడ్డదా? అని చర్చింప నవసరము లేదు. అయితే అందు నేర్చుకొనవలసిన విద్యయందు మనస్త్రీలకు లాభ కార్యము నెవల వానిని నేర్చుకొనకుండుట "సంకుచిత దృష్టి" యగును. ప్రపంచమునందలి చికిత్స మున్నగు విషయములలో పాశ్చాత్యపద్ధతులవలన మనస్త్రీలు చాలభాగము నేర్చుకొనవలసియున్నారు. మనదేశమందలి మంత్రసానితనము ప్రస్తుతము చెడిపోయినది. వైద్యకళాశాలలందు మనస్త్రీలు చాలస్వల్పముగ ఉన్నారు. చాక్లరు పరీక్షలయందు పాశ్చాత్యవిద్య నేర్చుకొనవలయును. దీనికితోడుగ ఆయుర్వేదము, యూనాని వైద్యములను గూడ నేర్చుకొనవచ్చును. ఏవిద్య మనస్త్రీలకు, మనసంఘమునకు మనదేశమునకు ఉపయోగ కరమో దానిని గ్రహించుకుంటుంటే లోనో నాకర్థ మగుట లేదు. కావున మంచిపద్ధతి జాతీయమైనను, విజాతీయమైనను గ్రహించి తీరవలసివచ్చే. పాశ్చాత్యవిద్యనుండి మనము గ్రహించవలసిన విషయము లెవ్వ? జాతీయపద్ధతుల ప్రకారము స్త్రీల కెట్టి విద్యనొసగవలె? ఇంటిని భూతలస్వర్గముగ జేయవలెను నంట, గానక మనలో చాల జీవించిపోయినవి. పూర్వము పాశ్చాత్యులు (పాశ్చాత్యులను నెత్తిన చెట్టుకొనినారు. మన పురాణములందు చూచిన పూర్వము మనస్త్రీలు చిత్రపులు (వాయుటయందు గానకేయందు చాలప్రవీణులై యున్నట్లుల చెలియుచున్నవి. ప్రస్తుత మట్లులేదు. ప్రస్తుత విద్యావిధానమంట్టిసౌకర్యములు లేకపోవుటచే అందులకు కారణము. అట్టిప్రయత్నము లిట్టివలనే జరుగుచున్నవి. ఇంగ్లండులో గాని, స్వతంత్ర మనుభవించిన మరయేదేశమునందు గాని జాతీయోద్యమము బయలుదేరును. జాతీయపద్ధతులతోడనే వారివిద్య నేర్చుకొనుటచే అందుకు కారణము. మనది పారతంత్ర్యదేశము గనుక ఇట్లు ఆందోళన జరుపవలసివస్తున్నది. ప్రస్తుతము పాశ్చాత్యవిద్య నేర్పిన స్త్రీలలో నిరసనభావముగ ఉన్నది. కారణమేమి? పల్లెటూళ్ల యందులపాటకజను లీవిద్య నేర్పినవారిని ఆకలిపెను. అట్టి నిరాదరపారద్రోలి వారిని మునుఖులుగ నొనర్చి జాతీయతను నెలకొల్పుటకు విద్యావతులను స్త్రీలు సంఘసేవచేయవలెను ఉత్తమ విద్యచదివినస్త్రీలు దేశమునందు ప్రబోధము గావించవలెను.

టి. కె. రాధాకృష్ణమూర్తి—రాచికియ అధికకాస్త్రముందు "కార్యవిభజనము" (Division of labour) అని గలదు. పురుషుడు కొన్నిపనులు స్త్రీలు కొన్నిపనులు చేయవలసియున్నారు ఒకరిపని మరొకరు చేయవలెను. పాశ్చాత్యదేశములో వారు నడచునడకలు, వేషభాషలు, వారి ఆచారములు, మనకు విచిత్రముగ నుండును. హిందూదేశములో ఆడ వారినున్న నీతిగాని నిర్బంధములుగాని పాశ్చాత్యులకు లేవు. హిందూదేశమందలి స్త్రీలు చదువుకొనవచ్చును గాని కార్యాలుయులందుద్యోగములు చేయగూడదు. అట్టిస్థితి స్త్రీయొక్క జ్ఞానమును స్పృశిజేయదును చదువుమాత్రమే యుండిరి. పురుషులకే పనికిరాని ప్రస్తుతవిద్య స్త్రీల కల్లునరికడుక? పాశ్చాత్యవిద్య వానిసేను, గుమాస్తాను తయారుజేయుటకన్న విజ్ఞానమును సమకూర్చుడు. పురుషుల కొసంగుద్యయే ఆడవారికికొరదు. హిందూదేశమందు స్త్రీలు చిన్నతనములో తమ తల్లిదండ్రులవద్దను పిదప భర్తలవద్దను చదువు నేర్చుకొనురు. పూర్వము చదువులేకపోతే, కాని మనభాషలోనే నేర్చుకొనవలెనని వారు. వారికి ఎక్కువగ పరిచయముగలిగి వారు ఎక్కువమగలిగి తిరుగు సంఘమునందలి భిక్షయందే విద్యగరపి క్షామ ఎంతస్పృశియగును? పాశ్చాత్యవిద్య చదివిన అక్షివాడు భర్తలనుట ఏమాత్రము వింటున్నారా? ఇంగ్లండు దేశమునందు పెండ్లియనవలసినవారితమవరకుండు సంబంధము గాదు. ఎప్పుడు కార్యభర్తలకు గట్టుకో అంతటితో విడిపోవును. మనదేశములో అనురదాంతము భార్యభర్త లూడియ లేదజాయక యుండవలసివచ్చే. హిందూదేశమందు ఆడవారికి నేర్పవలెను. తండ్రి రక్షణలేని జీవితముచేయుటకు విలువైనది. అట్టిస్థితిలో ఈవిద్యను నేర్పించువలన ఏమి లాభముండదు. స్త్రీలకు మతసంబంధ మగు విద్య నొసగవలెను. వారి విజ్ఞానమును వృద్ధిజేయదు. శత్రునర్ధ్యసేవ జేయవలెను. కాని పాశ్చాత్యవిద్య మాడదు.

యస్. జానకిరామ—విద్యయన జ్ఞానోపదేశము. జ్ఞానము కొంతవరకు గ్రంథమై యున్నది. దానిని శిష్యునకు గుర్తుబోధించవలయును. జ్ఞాన మొకరినొకరుకు చాల తప్ప. విధానమందును భేదములేదు. జగవారి కుపకరియ విద్యావిధానము స్త్రీల కేల పనికిరాదు. పురుషులకు స్త్రీలు పనికివచ్చున

పుడు, విద్య లోకకళ్యాణముకొరకు ఉద్దేశింపబడినపుడు స్త్రీలకు విద్య ఏల నేర్పబడు? గ్రహాణకే మున్నగు గుణములందు స్త్రీపురుషుల కెట్టి స్వత్వాసమును లేదు. ఏదేశమందును స్త్రీలకు స్వాతంత్ర్యము నొసంగునున్నారు. టర్కీ మొదలగు దేశములందు ఘోషాపద్ధతిని మాన్పినారు. అట్లుండవలెననుట మానసిక బానిసత్వవిహీనము. ఏవిద్యయందైనను అభినివేశమున కుత్సాహాలము గలిగియున్న పురుషులని ఎవరుగాని నేర్చుకొనుట కెట్టి యాటంకము నుండవలెను, స్త్రీమతి సరోజినీ దేవిగారు పాశ్చాత్య విద్యావిధానము వలననే ఇట్టి అత్యున్నతస్థితికి రాగలిగెను. మనస్త్రీలకు అవకాశమేసంగిన పురుషులకున్న అన్నివిషయములందు ఉత్తములగుచును. కాలము ననుసరించి విద్యావిధానము మాటిమాటికి మారుచుండును. ఏవిధానముచేసినను విద్యను గ్రహించుట ముఖ్యము. విద్యావిధానమేల్లరకు నొకటిగ నుండవలెను. వారివారి తెలివితేటలు ప్రతిభావిశేషములచే విద్య యభివృద్ధిజేయదు. పాశ్చాత్యవిద్య లేనిది వచాత్మ గాంధీగారు నేడుకన్నట్టి ఉన్నతస్థానమునకు వచ్చియుండెడి వాడుగాదు. కాన అందుచే జాతీయతకు భంగముగలుగదు. స్త్రీ పురుషులెల్లరియుందు ముగుగురుదుగాములు, యోగ్యతాయోగ్యులై గలవు. సాంఘిక మర్యాదలు మారినను సిద్ధాంతములు నీకులు మారవు. స్త్రీలపై అధికారము విహించగలుగు హక్కును పురుషులు కెవరోసంగిరి ఇది జానిసత్వము గాదా? స్త్రీలనుట్లు దూరముగ ప్రోసిపుచు నంతవరకు దేశమునకు ముక్తిలేదు. మనదృష్టిని సంతదిలెముజేయక ప్రపంచ పరిస్థితులను విశాలదృష్టితో గమనింపవలెను. స్త్రీల కెట్టినిర్బంధము లుండరాదు. ఉభయముల మంచిచెడ్డలు, గుణములు సమముగ గాంచవలెను.

మరియొకరు మాట్లాడుచు ఏమతమునందును స్త్రీలకు సాత్వతంత్ర్య మీబడలేదనియు పురుషుల ఉత్తమతలకు స్త్రీలు లొంగియుండవలెనని గలదనియు, పాశ్చాత్యవిద్య అట్టి నిర్బంధములను భగ్నము చేయుచున్నదనియు, ఆంధ్రదేశమునందు స్త్రీలకు తెలుగు, సంస్కృతము, మట్టుపని, గృహసంబంధముల కళలు నేర్పిన జాలవని పేర్కొరి.

ఓ. శివరామశర్మగారు పాశ్చాత్యవిధానము గాని మరయేవిధానముగాని స్త్రీల పాలివత్తము, అహింస, సత్యము మొదలగు గుణములను స్పృశిచేయునదియు, జ్ఞానోపదేశముసంగునదియు, సాంసారిక సౌఖ్యమును పెంపొంద జేయునట్టి విద్యను నేర్పి తీరవలయునని పేర్కొరి.

అధ్యక్షురాలి అంత్యోపన్యాసము

సభాకార్యక్రమమును ముగించుచు ఘోషానన్ సతీమణిగారు తమముఖ గౌరవించి సభాకార్యక్రమమును నడుపుటకు వకాశము సంగినందులకు కృతజ్ఞత తెల్పిచ్చిరి. పాశ్చాత్య స్త్రీలపై నందుకు మీరు నమ్ముచుమించగోరెదను. స్త్రీలకు ఎక్కుడు సాత్వతంత్ర్యముగలిగియున్నట్టి ఆమె రికాదేశమునుండి నేమవచ్చియున్నాను. నాకు ప్రాచీన నాగరికతయందు ప్రీతిగలదు. ఐనను స్త్రీలకు గృహమే సర్వోత్తమమగు స్థలమని విశ్వసించెదను. భగవంతుడు స్త్రీని పురుషునికి సహాయకారిగనుండునటుల సృజించెనుగాని, ఆపురుషునిపై అధికారిగాని, బానిసగాని అబుబామృతపరి గాని నిర్మించి యుండలేదు. పురుషునకు సహధర్మచారికిగ నుండునటుల సృష్టించెను. నేడీవిషయముపై మాట్లాడినవారిలో పలువురు మదరాసు విశ్వవిద్యాలయవిధానమును దృష్టిమందుచుగొని విమర్శించినారు. అట్లుగాక పాశ్చాత్యదేశములందు వివిధ వ్యాపించిన సామాన్యవిద్యావిధానమునే గైకొనవలయును. ప్రస్తుతము జరిగిన చర్చవలన మానర శీవరమందు పురుషుల కొకవిధానమును, స్త్రీలకొక విధానమును ప్రత్యేకముగ నుండునట్లేర్పరపబడినది. ఈశ్వరుడు మానవులకు రెండుభిన్నములను విధానమును ఏర్పరచియుండలేదు. పురుషులనుగాని స్త్రీలకు గాని ఆత్మగౌరవము, సత్యము అనువిధానము మాత్రమే గలవు. తమభార్యలను, కుటుంబమును గురించుకొనవలెనని పురుషులు కొరుకు హక్కుగలదు. కాని తామును (పురుషులు) నిష్కలంకులై యుండితిరనెనెను. ఈదేశమునందే గాక, నాదేశమునందు తదితర దేశములందుగూడ ఇట్టివ్యవధానము ఏర్పడియున్నది. కాని అట్టిప్రత్యేకవిధానములుండరాదు విద్యయొక్క ముఖ్యోద్దేశమెయ్యదిగలదో అట్టిదానిని పాశ్చాత్యవిద్య యొసంగుచున్నది. పాశ్చాత్యవిద్యసాత్వతంత్ర్యభావములను గలుగజేయుచున్నది. విద్య బానిసత్వమును వృద్ధిపరుపగూడదు. బానిసత్వములనుండియు, బంధములనుండియు, అన్యాయత్యమునుండియు విముక్తిని గలుగజేయువలెను విద్య ఎన్నడును విముక్తియుగాదు. స్త్రీ

లకు మాత్రమే గానక శక్తివలయునని కొందఱున్న హేతులు పరిశీలిం. మనోజ్ఞ మైనపాటలు పురుషులవాసియందలేవా? శ్రవణానందకరముగ నాని పురుషులు బాధనపుడు ఎల్లరును విని అహంమునుగాంచుటలేదా? అటులేనే కొందఱు నారీరత్నములు అద్భుతముగ గ్రంథములను రచించియుండలేదా? స్త్రీయరచించి వంతమాత్రముచే నానిని నిరూపింపనగునా? సకలభారతపుత్రులును గర్వమునొందుచున్నట్టి స్త్రీమతి సరోజినీ దేవిగారి విషయమేమి? పాశ్చాత్యవిద్యవలన ఆనతితోమణి కట్టినప్పటికి మువాటిలేనా? నేను స్త్రీమతి సరోజినీదేవిని కొన్ని సంవత్సరముల క్రితము గాంచితిని. ఆమెవిషయమే నాకు అత్యున్నతాభిప్రాయములు గలవు. స్త్రీ దేవిగారు ఉపన్యాసవేదికపై గొప్ప వక్తయగుటయేగాక తి:గృహముందు విధేయురాలగు భార్యయై, దయార్థిహృదయమును కలియైయుండెను. తనభర్తకు అద్భుత ప్రాయముగ భార్యవలెను, తనవిడ్డలకు సంప్రసనీయును కలిపలే నుండెను. పాశ్చాత్యవిద్య అందుల కాలంకపరచెనా?

ఎటులైనను పాశ్చాత్యదేశములందు మాకుగల విద్య పాశ్చాత్యవిద్య గానేరదు. ప్రతిదేశముల ప్రాచ్యదేశములనుండియే విద్యను గ్రహించినవి. భారతదేశము, చైనా, జపాను మున్నగుదేశములనుండియే విద్యనుగ్రహించి ప్రస్తుతమునందు పాశ్చాత్యపద్ధతిని విడిచిపెట్టి విద్యాభ్యాస మొనర్చుచున్నది. కాని అట్లున్నను పాశ్చాత్యులు లోపములు చేయకుండుట లేదు. ఒక్కొక్కప్పుడు విద్యావిధానము అజ్ఞానము మూర్ఖత్వమిచ్చియుండును. ప్రస్తుతకాలములో ప్రపంచము దేశములు ఇతరదేశములతో సంబంధములేక ఒంటరిగ నుండజాలరు. సర్వమానవ సోదరత్వమును గమనించుచున్న మనకీ భేదభావము లుండజాలవు. ఒండొరులకు బాహ్యచర్యములు వేర్వేరుగ నున్నను అంతరీకాత్మము సమానమే. పరస్పర సహాయము గ్రాహ్యకర్తలుగలిగి యున్నచో సమభావము గురుదుట ఆసంభవముగానేరదు. ప్రాచ్య పాశ్చాత్య దేశములందు రెంటియందును, మంచి చెడ్డలు, యుక్తాయుక్తములుగలవు. రెండు దేశములందును స్వీకరింపదగినవి పరిగ్రహింపదగినవియు గలవు. విశ్వవిద్యాలయ పరిక్షలందు కృతార్థులైన భారతనారీమణులు లెందరోగలరు. వారు వాటిస్త్రీత్వమును గోల్పోయిరని నేనమ్ముజాలను. సభాసదులలో నొకరి ప్రశ్నకు సమాధానమిచ్చుచు అధ్యక్షురాలు స్త్రీ పురుషులు ఒకే విద్యాలయముందు జరుగవచ్చుననియు, అనేక దేశములందు దట్టిపద్ధతి గలదనియు, అంతమాత్రముచే నెట్టి అసౌకర్యము లేదనియు పల్కిరి. న్యాయకళాశాలలందు ప్రవేశించి న్యాయశాస్త్రమును పఠించుటకు సాహసించి తమ సోదరీమణుల స్వాతంత్ర్యమును గాపాడగడంగిన భారత న్యాయకళాశాల విద్యార్థినుల నెంతయు ప్రశంసించెను. ప్రాచ్య పాశ్చాత్య ప్రపంచములు అన్యోన్యము విడివడియుండజాలవు. ప్రాచీన భారతవర్షమందు స్త్రీలు విద్యావంతులు గారని నేనెప్పుడూలేదు. కేవల అక్షరజ్ఞానమే విద్యయని తెప్పటకును పీలులేదు. ప్రాచ్యులుపాశ్చాత్యులనుండియు పాశ్చాత్యులు ప్రాచ్యులనుండియు అనేక వైజ్ఞానికశాస్త్రము వైతికవిషయములు గ్రహింపవలసియున్నవి. మంచినిపట్టుకున్నను గ్రహింపనగును. మీ స్త్రీలకు ఆజ్ఞానాంశకారమునుండి బయల్పడ సాయపడుదు. పితవ మీశీవితము లెంత సుఖప్రసములో మీరు గ్రహించగలదరు.”

(హర్షధ్వజులు)

పితవ అధ్యక్షులకు వందనములతో. సభ ముగిసెను.

దీనజనులు - ప్రాతినిధ్యము

“క్రొత్తరాజ్యాంగ సంస్కరణములు యేర్పరచు నప్పుడు, యాభిమతి లందరికి వోటుల నివ్వవలసినది, ప్రతిజిల్లాకును సభ్యులసంఖ్య పెద్దదిగనుండవలయును, ప్రతిజిల్లాకు ఒక్కసభ్యుత్వము, దీనజనులకు ప్రత్యేకముగానుండువలయునని, ఈ ఆనెంబివారు, రాజప్రతినిధికి సలహా యిచ్చుచున్నారు” అను తీర్మానమును, కాకుటూరు వెంకటరమణారెడ్డిగారు, నందియారగారు, జోషిగారు, తామి యనెంబిలో చర్చించెదమని, ప్రభుత్వము నకు తెలియజేసిరి. “క్రొత్తరాజ్యాంగ సంస్కరణములు యేర్పరచునప్పుడు యావనలందరికి వోటులనివ్వవలసినదని, రాజప్రతినిధికి, ఈ ఆనెంబివారు సలహా నిచ్చుచున్నారు” అను తీర్మానమును చర్చించు మని, కాకుటూరు వెంకటరమణారెడ్డిగారు, యం. కె. ఆచారిగారు ప్రభుత్వముకు తెలియజేసినారు. బాలటూలో జయమందిన పిమ్మట ఆనెంబిలో, ఈతీర్మానములు ప్రస్తావించెదమను. ఆపటినుండి దీనులన్న హేతులు, అలజడి కల్పించి, ఆంధ్రదేశపు ఆనెంబి మెంబర్లందరిని, సమర్థించుకొనుచు, పనిచేయుట ధర్మము. అదను పోగొట్టుకొనరాదు. మహాత్ముని గుభిప్రాయముల త్వరలో తెల్పెదను. (దీనబంధు)

రాజప్రతినిధిపత్రము

సింధియామహారాజుగారి తల్లిగిలావిగృహమును బహిర్గతము గావించుట

లక్ష్మరు మునిసిపాలిటివారి వినతిపత్రమునకు రాజప్రతినిధిసమాధానము

గ్వాలియరు, ఫిబ్రవరి 14—సింధియామహారాజుగారి తో న్యుత్పకాల ముండుటకు శనివారమునా దుదయమున రాజప్రతినిధి గ్వాలియర్లు వచ్చెను. మహారాజుగారి తల్లియొక్క శిలావిగ్రహమును సాయంత్రముందు రాజప్రతినిధి బహిర్గతము గావించెను. శిలావిగ్రహ మురుప్పుడిన ఉద్యానవన పరిపాలనాధికారులగు లక్ష్మరు పురపాలకసంఘము వారు మహారాజుగారి తల్లియొక్క శిలావిగ్రహమును రాజప్రతినిధిని బహిర్గతము గావించవలయునని ఆహ్వానించుచు శోకవినతిపత్రము రాజప్రతినిధికి సమర్పించిరి. వినతిపత్రమునకు రాజప్రతినిధి యాజిగున బొందవచ్చిన సమాధాన మిచ్చి మహారాజుగారి తల్లి శిలావిగ్రహమును బహిర్గతము గావించిరి:— “మీరాదనన్యాహృదయము గావించి, ప్రశంసాపూర్వకముగ నాకృత్యములతో నన్ను గౌరవించినందులకును, నావందనము లభించుచున్నాను. వినతిపత్రమును పుచ్చి, నాకు సమర్పించబడినబరిశె, నేను గ్వాలియరు సంస్థానమును సందర్శించుటకు బోయితిని. నాకల్మషమును జ్ఞాపకముచేయుటకు మీరు నాకు సమర్పించినందులకు నావందనములు. ఒట్టి మహోత్సాహ సమయమందు నేను ప్రసంగించుటకు దెచ్చుచియుండుట మీరు నూచించితిరి. నేను జనుక గ్వాలియరుసందర్శించుటకు వచ్చినప్పుడు మీరు నాకొసంగిన సన్మానమును జ్ఞప్తిదెచ్చుకొనుదు. ఈ సందర్శనములను గుఱించి ఆహ్లాదకరములగు సంస్మరణాంశములను నేను గొంపోవుచున్నాను. ప్రతితరగతివారలకును, కాఖిలవారల ఉపయోగమునిమిత్తమును ఉద్యానవనమును, యితర సౌకర్యములను పౌరులకొసంగజేయుటకు మహారాజుగారు గావించిన మహోత్సాహ ప్రతిష్ఠాపనలనుగురించి పొరులెల్లరును మహారాజుగారి కృతజ్ఞులగునన్నారని మీరు దెల్పిన ప్రసంగార్థములగు విషయములు మీకర్హముగ గౌరవము నిచ్చుచున్నది. ఉచితముగ అగతంతో సగరమందు సౌకర్యములను గావించుటకు మీరు గావించిన ప్రయత్నముల విషయమై మీరు తెల్పితిరి. కాని మీమానభావముల వలన నే మీరెంతకీ సామర్థ్యములతో మీ ఆధికారమునందుగల పనులను నిర్వర్తించితో నేను ఊహించగలను. మహారాజుగారి తల్లియొక్క శిలావిగ్రహమును బహిర్గతము గావించుటకు నేను యిప్పుడు ప్రత్యేకముగ యిచ్చుటకు వచ్చితిని. మహారాజుగారితో గలసి యా తరుణమందు బాల్మానుటకు నాకవకాశము చిక్కినది. అంతియకాక, సంస్థానముం దెల్లరియొక్క హజ్రేమును వ్యక్తము చేయుచున్నట్టి యీ సమావేశమందు కీర్తి శేషురాలైన మహారాణిగారియొడ మీరుజూపు ప్రేమ మీరు నాకర్పించిన వినతిపత్రమే దెల్పుచున్నది. చాలకాలము సంస్థానముందు జీరింతుగానుండి ప్రజల ప్రేమను జూరగొనిన యొక స్త్రీయు మహారాజుగారి తల్లియు నెడ మీరు మీ భక్తి కేంద్రముల జూపుచున్నారు. భగవంతుని ఏర్పాటుకందు పురుషులకంటె స్త్రీలు గున్నితముగ నిర్మింపబడిరి. నా జాతైన శరీరముగల స్త్రీలకు, పురుషులకుగల శక్తిసామర్థ్యములందు పరమాత్ముడను గ్రహించలేదు. ఉత్సాహమును జోహానములు స్త్రీలకత్యధికముగ భగవంతుడు ప్రసాదించెను. స్త్రీలు కుకర్తార్థి హృదయములు. పురుషులకంటె యువకులకు మానవులయెడ సానుభూతి మెండుగగలదు. అతి మాత్సర్యమైన గ్రాహ్యకర్తయు, శోమల బుద్ధియు మార్గవమైనవర్షయు స్త్రీలయొక్క సహజాలంకారములు. స్త్రీలకు ప్రత్యేకముగ ఆకర్షకమును, ప్రాబల్యమునుగలవు. గృహనిర్వహణమందీ గొప్పగుణములు మహోపకరములుగనున్నవి. భార్యగను, మాతలుగను గృహమునందు సౌఖ్యమును ఒడగూర్చుటయే స్త్రీల ధర్మము. ఈ సుగణ సంపదకుతోడుగ విశేషజ్ఞానముగూడ మహారాజుగారితిలికి గలవు. మునుపటియున్న గృహ నిర్వహణమందుగాక నొక పెద్ద సంస్థానముయొక్క రాజ్యభార నిర్వహణమందు స్త్రీల సుగుణ సంపత్తితోపాటు ప్రజాతికాయముల మహారాజుగారి శిల్పిగా నెను. చిన్నతనమందును, భర్తృపూసయై దుఃఖముద్రుసన నున్నతన, నొక మహాసంస్థానముయొక్క బాధ్యతలను నిర్వర్తించు మహాభారము అమె పైబడుటచే నామెకర్తవ్యము బహు కష్టమయ్యెను. అమెకర్తవ్యములను బాధ్యతలను యెంత

ప్రకృష్టముగ నిర్వర్తించెనో, సంస్థానములయొక్కలయెడ నెంత శ్రద్ధావహిని (పెనుతీతయములను జూరగొనెనో, పుత్రునికి విద్యాబుద్ధులు గగసి అర్హముగు పరిపాలకుని గావించుట కెట్టి శ్రద్ధ నామెనహించెనో, పవిత్రమైన నడవడిచే శాస్త్రముం దెల్లరికిని ఆరగ్య ప్రాశుర్యం నర్తించెనో దెల్పుటకు నామెపై మీకుగల అన్యతీతమైన ప్రేమను జూపుటకు మీరు గావించిన స్మారకమున్న మె ప్రబలనిదర్శనము రాణిగారు విక్టోరియా రాణి పరిపాలన గానియకాలమున జన్మించెను. విక్టోరియా యోగమునకు ఆమెయెందెను. విక్టోరియా రాణిగారికిని, మహారాజుగారి తల్లికిని గుణములను బోల్చునప్పుడు, ఉభయుల జీవితములందు సంగతులను తారతమ్యము గావించవచ్చును. పిన్న ప్రాశుర్యం ద మహారాణిగారు రాజ్యపరిపాలనభారమునుబోధించ వలసినవైనను, క్షేమముగల మునుకు పాలయ్యెను. న్యాయవృద్ధియు, పరజ్ఞానమును, ధర్మనిర్వహణాగ్రణము, మూర్తిమత్యమును యీ పరిపాలనమందు గనుబరచెను. విశాలహృదయయు, పవిత్రజీవితయు, ధర్మపూర్వకయునైనట్టియువకుమణిగ మహారాజుగారిశిల్పి విరాజిల్లెను. ఆమెపేరు పల్లెలందును పట్టణములందును వివరుమచ్చుది. రాణిగారు సంస్థానమునకు గావించిన మహాసేవ గురింపబడి ప్రజలచే మెప్పునొంది విక్టోరియా రాణిగారిచే గుర్తించబడుటచే నామెజీవితము తరించెను. అట్టి పవిత్రనితయైన ఆమెజ్ఞాపకార్థము గమించే నిర్మించబడి, కీర్తి శేషురాలగు మహారాణిగారి శిలావిగ్రహమును నన్ను బహిర్గతము గావించవలెను” అని రాజప్రతినిధి ప్రసంగించి, తననంతరము శిలావిగ్రహమును బహిర్గతము గావించెను. (అ. వె.)

తిరుగుచాయువ, ఇందియల నము, నరముల బలహీనము, అవయవములు చిక్కిపోవుట, పుండు మచ్చలు మొదలగువాటినికుమర్చు ఆమోఘమైన ఔషధము

ఆజ్ఞానులు-పక్షపాతముగలవారు మాత్రమే కారణము లేకనే ఆయుర్వేద వైద్యమును నిందించుచున్నారు. ఆంగ్ల ఔషధములచే కుదురనివ్యాధు లనేకములు ఆయుర్వేద ఔషధములచే బాగుగా కుదురుచున్నవి. తిరునల్వేలిజిల్లా కృష్ణాపుర నివాసియును, ప్రస్తుతము చెన్నపట్టణు, బార్డిటోన్ ఆస్పిరియన్ పిథి నెం 72 రు గృహము నందుండు పండితస్వామి శ్రీనివాసయ్యంగారు నానుండి చిక్కి న్యాధిని బాగుచేయుటవలన నాకు ఈ అభిప్రాయముకల్గినది. నేను 30 రుములనుండి కీళ్ళనొప్పిచే జాధపడుచుంటిని. నాకుడికాలు మిక్కిలి కృశించియుండెను. నా ఎడమ కన్నునుండి నీరు కారుచుండెను. గ్రుడ్డు ఎఱ్ఱగానుండెను. గుట్టెనగ్గరి. మరెయు శుద్ధి ముఖ్య పులన మగుచుండెను. యనన్వియు గాక నడవ క్రొత్త బాధమును చంకలకు ముందుభాగమును పుండు ముంపుచేసె మచ్చలుండెను. నేను పండితుల వాదనలకు చిక్కినట్లే నెల్లినప్పుడు నాదే హాస్తిని ప్రేమకారముగా యాచించెను నేను పాశ్చాత్య ఔషధములను చాలకాలము పుచ్చుకొనియు లాభము లేకపోయెను. స్వల్పకాలములోనే అనగా ఒకమాసములోపలనే పండితుల వారు నాకతివ్యాధు లన్నిటిని పూర్తిగా కుదుర్చుట మిక్కిలి అద్భుతమైనవిషయము. నా పుండు మచ్చలు విలగగలబయ్యెను మంచి గుణమిచ్చును. కాలు ముంపుతికి నచ్చెను కీళ్ళయందు నొప్పులు పూర్తిగా కుదరెను జమ్మచేసినకన్న పూర్తిగా కుదరెను. శుక్లవర్ణము నీలిచేను. పుండుసంబంధమైన గుచ్చున పుర్తిగా మాసిపోయెను.

జి. హెచ్. ఎడ్వినాంపు, 90, ఫెడరి మిల్లుగో పెరంబూరు.

వారి నలహాకటము

కావతెను
సీతాకళిలకు, ఇతర అర్చికముల పురస్కార వరము. వివరములకు ఈదిగునవిలాసమునకు ప్రాయమునెను.
S. H. Karai Zohra Nansun
Wadi, St ee, Farde, Bombay

మదరాసు వార్తలు

క్రొత్త నిగరాముకము:—జి. ఎ. ఫాకెట్టుగారి భార్య ఫానే ఆమె రాజీనామానిచ్చినందున వి. ఏ. కార్మిక్ గారి భార్యను మదరాసు ఆర్ట్స్ క్రాఫ్ట్స్ స్కూలుకు హానరరీ విజిటరుగా ప్రభుత్వమువారు నియమించినటుల ప్రభుత్వ ప్రకటనము నందున్నది.

రాకపోకలు:—జిల్లా ఐల్ రానుచుండనాయుడు (జేటుకాన్సింగుభయ్య) గారు మదరాసువచ్చిరి. మదరాసు గవర్నమెంటు సీక్రెటరీ జనరల్ పి. హాకిన్సుగారు మెట్టూరు ప్రాంతాల్లకు తూటకు కొడుబుత్తురు, హార్బర్ యింజనీయర్ ఆర్. సి. కెల్టోగారు ఎర్వుకుం, టెన్ ప్లానింగ్ డైరెక్టరు డన్ గారు నీలంకు, క్రాఫ్ట్ ప్రాసెక్యూటర్ సిడ్నీ స్మిత్ గారు కడపకు, సత్తెనూర్ గారు మదరాసునుండి వెళ్లిరి:—

హిందూ సభ వార్తలకు సమాధానములు:—
హిందూమహాసభ వారి తిరపున లజపతిరాయగారు పంపిన ప్రశ్నలకు సత్తెనూర్ గారి రీతిగూడ సమాధానములపంపిరి. 1. లక్ష్మీ బండబడిక పొరపాటినీయ, దానివరకుల తానువిమర్శింప దలచలేదనియు, తనరాష్ట్రమున హిందూమహమ్మదీయ సభ్యులకు లభించు 2. లక్ష్మీ బండబడిక తిరుగతోడులు తనకిచ్చు ములేదనియు 3. జాతిప్రాతినిధ్యము తన కెంతమాత్రము యిచ్చు ములేదనియు సరియైన ప్రభుత్వమునకుఁబోయి జాతిప్రాతినిధ్యముండగూడదనియు, ఆదిచరిత్రకు విరుద్ధమనియు, భారతజాతీయతకు హాతిప్రాతినిధ్యము భంగము కల్గించుననియు అందుచే జాతిప్రాతినిధ్యము ఒప్పుకొనలేదనియు 4. స్థానిక సంస్థలలో జాతిప్రాతినిధ్యము ప్రవేశపెట్టుట తనకప్పుడు లేదనియు 5. పబ్లిక్ సర్వీసులకుగూడ జాతిప్రాతినిధ్య మనవలసినదియు కాని మఱి అంత నెవకుబడియున్నవారికి మెరిట్ నుబట్టి ఉద్యోగ నియామకములు చేయవలయుననియు 6. జాతిప్రాతినిధ్యము యూనివర్సిటీ మొదలగు విద్యాసంస్థల కుండగూడదనియు, 7. ప్రజాసంఖ్యనుబట్టి ప్రాతినిధ్యముండవలయుననియు, 8. ప్రశ్నోత్తరువులను తాలసన సరమనియు జాయింటు ఎలెక్షన్లుండవచ్చుననియు, 9. ఏ జాతిగూడ ఎక్కువ ప్రాతినిధ్యము తాను కోరవచ్చును, ఏదైనా మైనారిటీ కమ్యూనిటీ ప్రాతినిధ్యమును ఎక్కువగా కోరువలెననియు, 10. రిజిస్ట్రేషన్ మేటరులో సీక్రెటరీగూడ వలసినదియు 11. భాషాప్రయోగ రాష్ట్రముల తనకు యిచ్చమనియు యిండియా కాన్ఫెరెన్సులో తాను వాంఛించినదే యనియు, కేంద్రకానసభలో (అనగా సెంట్రల్ లెజిస్లేచర్ లో) జాతిప్రాతినిధ్య మేమాత్రము నుండగూడదనియు తమ యభిప్రాయములని సత్తెనూర్ గారు సమాధానముల పంపిరి.

కళానందము విద్యాసంఘము:—గుంటూరు క్రిందటి నెల 30-వ తేదిని ఏలూరుపురమున మ. రా. శ్రీ. గుంటూరు పీఠరాఘవులునాయుడు బి. యే. వి. ల్. గారు తమ ప్రథమ పత్రికయగు చిల్ల సాల్ ఆదిపరమేశ్వరస్వామి చిల్ల సుబ్రహ్మణ్యగారి కిచ్చి అతివైభవముతో వివాహ మొనర్చిరి. ఈ సందర్భమున విద్యాసంఘమునకు రు. 25-0-0 కానుకగ నర్పించిరి. తమదాతృత్వమున, వీరబాబుయొడ తమకుగల కనికరమును వెల్లడించిరి. ఈ సూతనందంబులు ఆయురారోగ్య భాగ్యంబులచే తులతూగుదురు గాక. ఈ విద్యాసంఘమునకు ఎల్లరు ఇట్లే తోడ్పడి సంఘసంస్కరణమునకు ప్రోత్సాహ మొనరురు గాక.

(సంఘాభిమాని)

బెంగళూరు వార్తలు

మైసూరు బ్యాంకు షేరుహోల్డర్స్ సభ జరిగినది. కె. జి. పశుమతి, సి. బి. రామరావుగారు డైరెక్టరులుగా నెన్నుకొనబడిరి.
సెంట్రల్ కాలీజీ వార్షికోత్సవము వైభవముగా జరిగినది. మునిసిపల్ కౌన్సిల్ సభలో (పెన్ డెంటుకు 25-0-0 యిచ్చుటకు తీర్మానించబడినది.
శేషవల్ ప్రాస్కూలు డేరీ లిమిటెడ్ లు. ఎస్. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారి యధ్యక్షత క్రింద జరిగినది. వారే బహుమతులపంచిపెట్టిరి. సభానందము విద్యార్థులు యింగ్లీషులో పాస్టాఫీస్, కెన్నెడములో కార్ అఫ్ ఫైర్ మునునాటకముల బాగుగా ప్రదర్శించిరి. మునునాడు వి. ఎస్. శాస్త్రిగారు పాఠశాలను సవగ్రముగా పరిశీలించిరి మా స్వలితఖరి వ్రాయుదుమన్నాడు.

మోటారు రైతుల బడులు:— శనివారం రాత్రి ఏ గూరుకై లెక్కపెట్టెనలో మోటారు బస్సుకట్టి నిపుంటుకొని యొక మహమ్మదీయ జాలకునికి ప్రాణాపాయము కలుగజేసెను. రైల్వే పోలీసు, ఆఫీసర్లు, మొదలగువారు వచ్చిరి. పైమయింజనీవచ్చినది. నిపుటర్వబడినదికాని, ఆమహమ్మదీయ యువకుడు జనరల్ హాస్పిటల్ లో తీసుకొనిపోబడి ఆచట మరణించెను. మోటారు పూర్తిగా కాలము. ఐ. ఐ. సి. కేంద్రము నిలిచియుండెను. తక్కిన రోగము లన్నియు పూర్ణానాతి యయ్యెను.

శాత్రుడ శ్రీ మైన్స్ కో-ఆపరేటివ్ క్రెడిట్ సొసైటీ,
లిమిటెడ్ తండ్రియార్లైట్
ఈసాపైజీవారు ఈనెల 22-వ తేది ఆదివారము మధ్యాహ్నము 2-30 గంటలకు సమావేశ మగుదురు.

ప్రస్తుతము చెప్పనగరమునందు “దశావతారము” లను ప్రదర్శించుచుండ బల సానంబాబుధి నోలూడించున్న శ్రీ మూర్తి కలశపాకం కన్నయ్యగారు, గవర్నమెంటు పెన్షను శ్రీమూర్తి కోదాడు వేదాంతయ్య గారు ఈసమావేశమునకు విజయము చేయుటకు కృపతో సంగీరించిరి. కావున ఈసంఘమునకు జేరిన ప్రతివారు తప్పక వటుంబసమేతముగ వచ్చియుండి, కార్యక్రమమును నిర్విఘ్నముగ నెఱవేర్చు ప్రార్థితులు.

నిశ్చింత వెంకట నరసింహయ్య,
కార్యదర్శి.

స్వచ్ఛ విద్యార్థి సప్తమ శాఖాసంఘము - బందరు
బందరు స్వచ్ఛ విద్యార్థి సప్తమ శాఖాసంఘము తరపున, వివేకానంద మందిరమున, మంగళవారము (10-2-25) న శ్రీ వివేకానందస్వామిలవారి జయంత్యుత్సవము కడు బయ్య ప్రముఖ జరుపబడినది. సంఘసభ్యులగు శ్రీమత గాడేపల్లి సుబ్బారావుగారు, ఉపస్థాపకులకు ఆహ్వానమువచ్చినదివ, టి. యమ్. వైద్యనాథయ్యగారు, వివేకానందస్వామిలవారు రచించిన ‘Song of the Sanyasin’ పద్యములను గంభీరముగా జదివెరి. స్వార్థత్యాగ పరాయణులును సేవకల కాలేజీ వైస్ ప్రెసిడెంట్ గా నున్న శే. రామకోటిశ్యారావుగారు స్వామివారి జీవితము సంగ్రహముగా ముచ్చటించినవివ, మహారాజ శ్రీ కోర్కంకి. వెంకటరామ శర్మగారి గంభీరపద్యా సము ప్రారంభింపబడినది. శర్మగారు 1897 సం॥ న స్వయముగ స్వామివారినిమాచి వారి ఉపన్యాసములను వినియుండుటచేతను, వారజీవిత ప్రకారము తాముకూడ, కామినియు కాంచనమును త్యజించి, యితరుల బాగుకొరకు, గీతా ఉపన్యాసముల, పురాణ కాలక్షేపములు బందరునందు గావించుట చేతను, పులకాంతికేరీ లై, గొప్ప ఉత్సాహముతో స్వామివారి చిత్రము, వారి ఉపన్యాసములనుండుండు సారాంశములను ఉబోధముగ బోధించిరి. శ్రీ కృష్ణభగవానులు, శర్మగారికి పూర్ణాయుస్సు నిచ్చి నక్షత్రశిఖలుగ జేసి, దేశమందు షీఘ్రవేయండున్న మహము ప్రబలముజేసి, కాశ్యపసుఖము నిచ్చుగాక యని ప్రార్థించుచున్నాము.

వెం. వె. చలపతిరావు,
గా. కార్యదర్శి.

విద్యార్థుల శిక్షణ వేతనము

హెచ్చింపబడుట
మధురై స్త్రీపుల యాత్రాపణ
మధురై, ఫిబ్రవరి 15:—శే. ఎ. జేవిడు బారిష్టరుగారి అగ్రాసనాధిపత్యముక్రింద యూనియను క్రైస్తవ ఉన్నతపాఠశాలకుందు నిన్న సాయంత్రము మధురై నుండి భారతక్రైస్తవులు నౌకసమావేశము గావించిరి.
1924-వ సంవత్సరము సెప్టెంబరు 2-వ తేదీన మదరాసు విద్యానిబంధనల ప్రకారముగ విద్యార్థుల శిక్షణ వేతనము హెచ్చు చేయబడినందులకు ప్రభుత్వమును ఆశీషించుచు నౌక తీర్మానము సమావేశమందు గావించబడినది. పాఠశాలలందు కళాశాలలందు జ్ఞానోద్యమమును వనూనచేయుట యన శ్రీనిధిపై పన్ను విధించుటయు సమావేశము దెల్పుచున్నది. ఇది దేశాభివృద్ధి కాల కదాముక మనయు, అటుకమురు దొలగిండుట కుచితప్రయత్నములు గావించబడవలయుననియు, పాఠశాలసభయందు దిందుకొరకు ఆందోళనము గావించవలయుననియు నిశ్చయింపబడినది.

(ఆ. ప్రె.)

రాజమహేంద్రవరము

(స్వకీయవిలేఖరి)

సర్దారు హరినామసింగుగారు
ఫిబ్రవరి 14:—సర్దార్ హరినామసింగుగారు 12 వ తేదీ సాయంత్రము పాసింజరులో మారాజుండిపురమునకు దయచేసిరి. నాటిసాయంత్రమే ఆరిలొందరగానక హిందూసమాజభవనములో ఏర్పాటుచేయబడినది. మధ్యాహ్నము అన్నతర్వాత గారు హరినామసింగుగారిని పభ్యులకనుకపరచినపిమ్మట శ్రీ సింగుగారు అకాలీయస్వమునుగూర్చి చక్కనియంపన్యాసమునొసంగిరి. 18 వ తేదీ సాయంత్రమున శ్రీచింతామణినాట కళాలలో శ్రీబ్రహ్మజోష్యుల సీతారామయ్యగారి అధ్యక్షత క్రింద జహీరంగసభ జరిగెను. పౌరుల నేతలనువచ్చిరి. సింగుగారిని పుష్పమాలాంకృతుల జేసినపిమ్మట వారు తమయంపన్యాసమును ప్రారంభించిరి.

సింగుగారు అకాలీయచేసిన 4 సత్యాగ్రహములగూర్చి వివరములనుదెల్పిరి. నానానాసూరమును వర్ణించునపుడు, అకాలీల అన్యుతత్యాగమును ఎల్లరును కంటడజేచెట్టునట్లుగ శతధికరించిరి. గురుకాబాగు సంగ్రహమును, నువ్వణ్ణ వేవాలయత శనుల గవర్నమెంటువారియొద్దనుండి గ్రహీతుడయ్యమమును, జెయిల్లో సత్యాగ్రహమును తెలియజెప్పిరి. ఇంతవరకు 11 వేలమంది అకాలీలు చెరసాలకేగిరి. 5 లక్షలరూపులను అపరాధముక్రింద చెల్లించబడినవి. నాథామహారాజుగారి శిలమును సుగుణ సంపత్తి ప్రశంసించిరి. మహారాజ తనంతటతానే రాజ్యమును వదులొనెనట అపత్యమని వ్యక్తీరించిరి. అకాలీలు మహాత్మ్య గాంధీనే నాయకునిగ పరిగణించుచున్నారనియు తమతమ కారకు దేశము కొరకు ప్రాణములనైనను సమర్పింప దగ్గ నున్నారనియు శలవిచ్చిరి.

18 వ తేదీ రాత్రికి అకాలీనిధికి మూడు రు. 116 లు వసూలయినది.

వాడు అనుశబ్దముపై చర్చ
ఫిబ్రవరి 15:—

ఈమధ్య వింతకేసు ఒకటి (ప్రిన్సిపల్ డిస్ట్రిక్టు మున సబుగారి కోర్టులో విచారణకువచ్చెను. శ్రీయత అద్దేపల్లి లక్ష్మణస్వామిగారిచే ప్రమరింపబడిన సరస్వతీవాచాపుస్తకములలో నౌకపాఠముందు “కంసాలివాడు” అని వ్రాయబడిన రాజమండ్రి మునిసిపల్ కవున్సిలు సభ్యుడగు డిల్లీ మల్లిఖార్జునంగారు సరస్వతీగ్రంథముల విమర్శించుచు తీవ్రముగ ఖండించెను అందు “కంసాలివాడు” అని వ్రాసిన ముక్కపై మరంత నొక్కి వ్రాసెను. ఈవిమర్శనను చూచి అద్దేపల్లి లక్ష్మణస్వామిగారు మలికాబ్దనంగారివైనను, యింకా కొందరివైనను పరువునపుడు జానా తీసికొనివచ్చిరి. ప్రతివాదితరపు న్యాయవాది స్వతాఖ రక్షణకొరకు ధర్మబద్ధులగు విమర్శనకే గావించెను గాని యింకొకవిధమగుమార్గము నేదీయు (తొక్క లేదని వాదించెను. వాది పక్షమున పండితులెందరో సాక్ష్యముచ్చిరి. వారెల్లరు “వాడు” అనుశబ్దము దూష్యముకాదని తెలవిచ్చిరి. పిమ్మట 10.2.25 తారీఖున వాదిప్రతివాదులు రాజీనామామాలకు దిగి, వివరకు రాజీనామా అనాడే చేసికొనిరి. ప్రతివాదులు వారివిమర్శన తప్పని ఒప్పకొని తుమాపణ కోరిరి. వాది కేసును తీసివేసుకొనెను వాదిపక్షమున మల్లెపూడి అప్పారావుగారును, వడ్డాది అప్పారావుగారును పనిచేసిరి. ప్రతివాదులపక్షమున సారంగు భీమశంకరంగారును, చెన్నేటి రామచంద్రారావుగారును పనిచేసిరి. మునసబుగారికి సంస్కృతభాషలోను, తెలుగుభాషలోనుకూడ చక్కనిపాండిత్యము గలను అందుచే కేసు మరంత రక్షితమైనది. ఈకేసు జరుగఁజాలలో కోర్టువారును వచ్చినజనులకు తెల్లలేదు.

పోలీసునూపరింపెం డెంటు కచ్చేరిలో దొంగతనము
అలహాబాదు, ఫిబ్రవరి 14:—11 వ తేదిరాత్రి పోలీసు నూపరింపెం డెంటు కచ్చేరిలోనే దొంగతనము జరిగి, 300 శేక్లగు రోల్సు (పోలీసు వారి నడతలనుబట్టి వారివారికి మంచిగాని చెడ్డగాని యెమ్మ గా వ్రాయబడినది) దొంగిలించికొని పోయినటుల డెంటునాన్నది. వాటికై పరిశోధింపగా చాల కాగితములు, గంజుకలయొద్దను బాటవేయబడియున్నవి. ఈ దొంగతనమునకు గారణము, చెడ్డగా వ్రాయబడిన రొల్సు కేక్లగు రోల్సును భగ్గుము గావించుటయే. పరిశోధన జరుగుచున్నది. ఈ సంస్థమున కొందర నేపకులను పనినుండి దీసి వేయబడిరి.

పన్నుల విచారణసంఘము

రావుసాహెబు సహస్రబుధోగారి సాక్ష్యము

నాగపూర్, ఫిబ్రవరి 14:— హైదరాబాద్ విచారణ సంఘమువారు శేను పారిశ్రామిక వ్యవస్థకు సలహా నిచ్చు పథ్యముగా నున్న రావుసాహెబు సహస్రబుధోగారి, న్యాయవాది గారి సాక్ష్యమును దీసికొనిరి,

విచారణసంఘముల విషయములు

హిందూదేశమున పన్నుల విషయము చాలకష్టమగు సమస్య. అన్ని సందర్భములను వివరించి నిశ్చయింపఁబడిన విషయము: ప్రస్తుత ముఖ్యమంత్రి ప్రస్తుత దేశమునది యీ విషయములన్నిటికిని సంబంధించియున్నది. అతీతము: (1) హిందూ దేశముయొక్క కలిమివేయుట (2) గ్రామముయొక్క యాధిక సంపద్యములు (3) వ్యవసాయాదాయముపై బన్ను (4) భూమిపన్ను (5) పురపాలక స్థానిక సంఘములయొక్క పన్నులు (6) దేశీయపరిశ్రమలపై వేయబడు ఎక్సైజు పన్ను (7) న్యాయాలములందలి రుసుములు (ప్రొచ్యుఫీజు రిజస్ట్రేషను ఫీజు) (8) ఉపసన్న (9) సారాయిపన్ను (10) సాగాకుపన్ను (11) లాహములపై బన్ను (12) ప్రభుత్వమువారిప్పు విరాళములు (గ్రాంటు) (13) పన్నులు వేయుటకు నూతన మార్గములు (14) పిరీయముల యాపిని బొంపుకు పన్ను (15) ప్రధాన ప్రభుత్వమునకును, సమాఖ్య ప్రభుత్వములకును (ఫెడరలు అండుస్ట్రీగలవర్తన మొట్టు) పన్నుల పంచాయిత్యులు (16) ప్రత్యక్ష ప్రత్యక్ష పన్నులు (17) జాతీయమున ఎగుమతి దిగుమతులపై బన్నులు (18) కొన్ని పన్నులను నియమించుటలో ప్రధానోద్యోగుల పాట్లు (19) ఇతర దేశములలోని పన్నుల పద్ధతి హిందూదేశపు సందర్భములకు సరిపడునా (20) న్యాయమున నాదాయపు పన్నును నిర్ణయించు మూత్రములు.

వ్యవసాయదారుల సందర్భములు

హిందూదేశమునది గ్రామములలోని ప్రజలు పన్నుల నియంత్రణ క్రింద నావేయుటకు ముందువారి సరియగు నాధికారి యెటులున్నదో గమనింపవలెను. గ్రామములందున్న వివిధ సంఘములలోను, ముఖ్యముగ (వడ్డీ కట్టలనిచ్చువాడు) మాత్రమే ధనికుడని చెప్పదగినవాడు భూభానుండుల సాధారణము ఖర్చుల నెక్కువ శత్రువుగాన నేమియైన గూడదీయలేదు. వ్యవసాయదారుల యవస్థ యున్నది. కొంచెము బాగుగ నున్నది. కాని వారి కెట్టి పన్నుల నీయఁజూపెనున్న 12 గురి న్యాయాధిపతులలోను, విక్రయమాత్రము బర్యాపానుడందెను. బర్యాపానువాడైనచో, నీదేశమునది యలవాటులను, ప్రవర్తనలను, భావము, న్యాయములను బాగుగా గుర్తింపఁ లరు. క్రింది న్యాయాలములందలి న్యాయాధిపతులు, న్యాయపరిష్కారమున న్యాయాలములను విచ్చువారు చాలమంది బర్యాపానులైయున్నారు. ప్రధాన న్యాయాధిపతి పదవులకు గూడ తగిన బర్యాధియులు గలరు" పాలక సంఘములయొక్క పన్నుల మాత్రమే యియ్యగల సమర్థులు, ఏకాధిపతియొక్క దప్ప, యందఱు నాదాయపు పన్ను మొదలగు నెక్కువ భారములను వహింపజాలరు. ప్రజలకును ప్రభుత్వమునకును లాభించు నెట్టి పన్నులైనను, బొంబాయి, కలకత్తా, లాహోరు, మద్రాసు, మైసూరు వంటి మహాపట్టణములు భరించఁగలవు.

దేశపరిస్థితులు

ఈ దేశమునందలి 82 కోట్లలోను సగముమంది యాదాదాని, బల్లలైయున్నారు. మిగిలిన 16 కోట్లలోను 2,8 కోట్లు ముష్టివాండ్రే. భోజనసామగ్రియొక్కయు నితరములను యవసరపనులయొక్కయు ఖరీదులు నాలుగింకలు పెరిగినవి. భారతదేశపు జనులు మొత్తముమీద చాల బీదవారు. దేశము కడు బీదది. పన్నునిచ్చుడిగానికి బాధతీసుకొంటున్నదిగా యుండవలెను. ప్రతిపన్నును- యిచ్చువానికి నీలుగా నుండవలయును. పన్నులను వేయునప్పు డిండ్లయెట్లై నాదాయములో శేర్వహాదదు. వచ్చెడిదానిలో కొన్ని ముఖ్యపనములకు కొంతదీసి, మిగిలిన యాదాయముపై బన్నులను వేయుట న్యాయము. వానిని గాని, సంసారముగాని పోషించు కొనలేని వానివద్దకుండి పన్ను వసూలు చేయఁగూడదు. హిందూదేశమునందలి ప్రత్తినులు లోక దయార్థమట్లులై బన్నునిధియై గుర్తము. వ్యవసాయములపైను, పోగాకుపైను, బన్ను వేయుటకును, పెండ్లిపనులందు రెజిస్ట్రేషను రుసుము, ఇండ్లపైను, హి

భారత శాసనసభ

నేటి కార్యక్రమము

ఫిరీ, ఫిబ్రవరి 16:— నేటి సభ కార్యక్రమాంశము లభ్యధికముగలవు. వివిధ శాఖలకును సంబంధించిన సబ్జి మెంబర్ గ్రాంటులకు గురించి ప్రత్యేకముగ 28 తీర్మానములుగలవు. సబ్జి మెంబర్ గ్రాంటుకు సుమారు 1½ కోటి రూపాయలవరకును చేరును. జైలునందలి కార్యవ్యయాలను దొంగిలించుటకు జైలు కమిటీవారిచే సిఫార్సు చేయబడిన కొన్ని సిఫార్సులను ప్రవేశపెట్టుటకు జైలు శాసనమును సవరణ గావించుటయు, స్వల్ప లోటులను దొంగిలించుటకు గాను కంట్రాను మొట్టు అట్ట పవరణ గావించుటకు చట్టమును ప్రవేశపెట్టుటయు, అధికారనిర్వహణ చట్టమును శాసనసభ్యులకు తెలియజేయుటయు మొదలగు కార్యాంశములు నేటి శాసనసభకుండు నిర్వహింపబడెను. పెక్కు ప్రశ్నలకు ప్రభుత్వము సమాధానముల నిచ్చెను. (ఆ. ప్రె.)

మెంట్రి ప్రదర్శనమందు అధికారరీత్యా భారత ప్రభుత్వము పాల్గొనజాలదు

ఫిరీ, ఫిబ్రవరి 16:— మెంట్రి గ్రాంటుల తగ్గింపుకుండగ నేటి భారత శాసనసభయందు ప్రభుత్వమువారి కోరికల ప్రకారముగ ఆంగీకరింపబడెను. శాసనసభ్యు లెల్లరును బలవంతముచేయ, నీయందు యాసాను జనగమన్న మెంట్రి ప్రదర్శనమందు భారతదేశము అధికారరీత్యా పాల్గొనజాలదని సర్ చార్లెసుయిన్నీ సుగారు ప్రత్యుత్తర విచ్చిరి. ఈ సందర్భమున ప్రభుత్వమునకు భారత శాసనసభకు ధనిము నీయవలయునని గోరుటకు వారు దలచుట లేదని సర్ చార్లెసుయిన్నీ సుగారు చెల్చిరి. (ఆ. ప్రె.)

బొంబాయి దారుణ హత్య

బొంబాయి హైకోర్టువారు విచారణ చేయఁగూడదు

మాయొక హైకోర్టుకు మార్చవలెను

ఈ కేసును బొంబాయి హైకోర్టు విచారణచేసిన అన్యాయము జరుగుచుగాన యీ కోర్టు హైకోర్టుకు మార్చవలెనని కొందరు రాజ్య ప్రతినిధికి ఆర్డీ పెట్టవలసి. చెన్నపురి హైకోర్టుకు మార్చగోరెదరని వందలిగా నున్నది. (వోయసుపత్రిక)

కన్నాటుదంపతుల ఆగమనము

కలకత్తా, ఫిబ్రవరి 15:— నేటి ఉదయమున వారణాసి నుండి విచ్చేసిన కన్నాటుదంపతులు ఆంగ్లోరా ఓడమీద రంగూను ప్రయాణమై వెడలిరి. (ఆ. ప్రె.)

పుష్ప ప్రదర్శనము

తిరుచనాపల్లి, ఫిబ్రవరి 16:— తిరుచనాపల్లి సమీపమున భిక్షునంద్రోవిలవద్ద నిన్న నొక గొప్ప పుష్ప ప్రదర్శనము మెకోక్ష్యున వారసానిగారిచే తెరవబడెను. (ఆ. ప్రె.)

రాజ్య ప్రతినిధి

న్యాయుడు ఫిబ్రవరి 15:— రాజ్య ప్రతినిధిగారు నేటకుఁ బోయి, యాడు పెద్దపురిని జంపిరి.

సెప్టెన్ బేంకరు

డెల్లి, ఫిబ్రవరి 15:— వాయువిమానముపై సర్ సెప్టెన్ బేంకరు, కాబ్జుగాడ్, డెల్లి నేటి సాయంకాలముల 6 గంటలకు తేరిరి.

టారుబండ్లపై, ఇతర బండ్లపైను బన్నులు వేయుట కంగీకరింపవలయును. పోకచెక్కపై బన్ను వేయుటవగను. బోగవత్తులపైను వివాదములపైను నాటకములపైను, విశోషియనుల, విందులపైను, సినిమాలపైను, ఖరీదుగల దిగుమతి పరకులపైను, ఖరీదులపైను విచ్చించినపుడు, వార, గొర్రెలు, లోక్లువలై రా యెగుమతి పరకులపైను, విదేశీయులందు దయాకరముకంటె దిగుమతియగు ప్రతిభావనమును, పన్ను వేయుట పొడియేయనియు నూచించెను.

సంఘమువారు సోమవారము ప్రార్థన ముగియకపోయి విచారించి, లోక్కుకు నాడే జయలుచేయుదురు.

పంజాబుగవర్నరు రక్షక భటులం

బ్రశంసింతుట

లాహోరు, ఫిబ్రవరి 14:— విశ్వవిద్యాలయ పాఠశాలము నందు గవర్నరు సర్ మాల్కమ్ హెయిల్ గారు రక్షక భటు దళమును జూచిరి. సుమారు 100 మంది కలసి 1000 మంది రక్షక భటులు వచ్చిరి. గవర్నరు వారిలో గొంపజుతు సహాయము లొనఁగెను.

పిమ్మట ఉర్దూ భాషయందు పర్యవేక్షించుచు, రక్షక భటుల ప్రభుత్వ క్రికి ప్రభుత్వమువారు పరమానందము నొందుచున్నారని తెలిపిరి. గతించిన కొలదివత్సరములలో సహాయోద్యమము వలన జరిగిన యల్లరులవలనను, జలందరు, దోఅబులలో జరిగిన యల్లరులవలనను, మతకలహములు వలన, మొదలగువాటివలనను గరిగిన సంక్షోభితసమయమున, రక్షక భటులు కడుబాగ్రతగ మెలగిరి. వారి ధైర్యము, శీల ప్రవర్తనము, గొని యాడదగినవి. ఈ సమయమున, విధిని నిర్వహించుచు (గొందఱు బ్రాణములను గూడ గోల్పోవలసివచ్చె ననియు) జోషిరి.

ఇంకను దమముపన్యాసమున రక్షక భటులు బహు జాగరూకులై మెలగవలయునని హెచ్చరించిరి. ప్రభుత్వముయొక్క ప్రతిష్ఠ సురక్షింపవలయునందేగాక, తమద్యోగియులు చేయు సేవనుబట్టి గూడ కీర్తి విచ్చును. రక్షక భటులందు కొన్ని యధికారములెక్కువయిన్నవి. వాటిని బహు జాగరూకతతోను పయోగింపవలయును వారు సరిగ లేమ యధికారములను పయోగింపనిచో ఏపురజనులను రక్షించుటకైను నియమించబడిన వారికే హానికారకములు అట్టిలోటులం జేసినయడవ ప్రజలారకుండగు ఆందోళనము ప్రబలను కాని చాలవఱ కట్టియొందోరన వనవరముగ హద్దుమీరుచుండును. అట్టియెడ ప్రభుత్వమువారు పరిశీలనజేసి న్యాయమును (గమించురు. కాని న్యాయమును నాంకోరనమునకు గూడ మీరు తా వొనగగూడదు. అటులే మీరుచేసినయెడల పరిశీలనబుద్ధి గలవారందరు మిమ్ముల నభినందింతురని తెలిపిరి.

పిమ్మట గవర్నరు నెదుట వారు దండు సాగిరి. అప్పుడు వారిని గవర్నరు భవనంబునెంచెను.

దంతమారము

డబ్బీ 1-కి వెల రూ. 0-2 0 డబ్బీ 1 కి 1-4-0
ఈనాడు మార్గములో పండ్లతోముడువల చిగుర్లు గట్టిపడును. పండ్లమండి కత్తము కొరకుండును నోటగుర్లంధములేక మృతును. పండ్లుయిర్దియులరే తెల్లగా నుండును.

కస్తూరి మాత్రలు

50 మాత్రల డబ్బీ 1-కి రు. 0-10 0
ఇవి స్వచ్ఛమును నేపాళదేశపు కస్తూరి, మందిగోళాజకను, ఆదిపచ్చికాన, సాపువాన, మంచుంతుకుపుత్తు మొదలగువాటితో తయారుచేయబడినవి. ఇవి కేత్యము, కేత్యభారము కేత్యజ్వరము చలిజ్వరము, సన్ని పాతము, అశిర్దము, మాద్యము మొదలగు వాటికి ఉపయోగపడును. చంటిపిల్లల అశిర్దము వగైరాలను వెంటనే మాన్యును. ప్రతివారును సామాన్యముగ వాడతగినవి. ప్రతిగ్రామమున నుండతగినవి. ముఖ్యముగ పిల్లలకుగల గుమనం దుండదగినవి.

గ్రహణి మాత్రలు

20 మాత్రల డబ్బీ 1-కి రు. 0-2 0
గ్రహణి మాత్రలు, బంగారరేచనములు, జగటురేచనములు, అశిర్దరేచనములు, నీటినిరేచనములు, మొదలగునవి ఈ మాత్రలను మూడుభాగాలు నేవించిన తోడనే నిలిచిపోవును. వీటిని పిల్లలకుకూడ వాడవచ్చును. వెంటనే గుణ మిచ్చును.

వాయువు నొప్పులకు మందు

నీనా 1-కి రు. 1-0 0 వి.పి. 1-5 0
అకస్మాత్తుగా గాలిలో గాని, తినుపదార్థములలో గాని మాయువులకు, 1. జ్వరమువచ్చుట, 2. కీళ్లసందులలో నొప్పులు, 3. కీళ్ల బిగిడియుట, 4. సందులయందు ఉబ్బుట, 5. లేచుటకు కదలుటకు నీలులేవటం సర్వాంగములు బిగిడియుట మొదలగునవి. ఈ మందును కొన్ని భాగాలు ప్రాణాంతోడనే సంచి యందు పోట్లు నొప్పులు కోయి కీళ్లకు యధాస్థితికి వచ్చును. వాధకల స్థలముల నేడినీటితో గాని, ఇటుక పాతముతో గాని గాని అమృతాంజనము రావలెను.
అమృతాంజనం శివో, మదరాసు బొంబాయి.

ఆంధ్ర ప్రభ

1925-వ సం. ఫిబ్రవరి 16-వ తేది

సోమవారము

మంత్రులూ, స్వపరిపాలనమూ?

బెంగాలు శాసనసభ రేపటిదినము సమావేశమగును. మంత్రులూ, స్వపరిపాలనమూ, ఈ రెంటిని జతమున కేది ముఖ్యమును విషయమును శాసనసభ నిర్ణయించవలయును. మంత్రుల జీతమును రాజ్యాభ్యుదయలో నేర్పాటుజేయవలెనని సర్ అబ్దుల్ రహీము గారు ప్రతిపాదించెదరు. 19వ తేది నాడు జరిగెడి శాసనసభలో బడ్జెటు ప్రవేశపెట్టబడును. శాసనసభ నగ్నిపరీక్ష ఎదుర్కొనుచున్నది. శాసనసభల వలనను సంస్కరణముల వలనను ప్రయోజనము లేకున్నను, వానిని తుదముట్టించి స్వపరిపాలనమును చేకూర్చుటకే తాము వానియందు బ్రవేశించెదమని, స్వరాజ్యపక్షమువారు మొదటినుండియు వెల్లడిజేయుచుండిరి. స్వతంత్ర పక్షమువారు సంతతప్రతిష్ఠంభము నామోదింపకున్నను, సత్వరస్వరాజ్యసిద్ధికై కృషిసలుప నిశ్చయించిరి. సంస్కరణములపై వీరికిని వ్యామోహము లేదని సూచించబడెను. ఇరుపక్షములును గలిసి అధికారవర్గమును కొంతవరకు చిక్కు పెట్టుచున్నవి. శాసనసభలలో జేరి సంతతప్రతిష్ఠంభము జరుపుట వలన ప్రయోజనముగలదా లేదా యని విత్కింప నవసరములేదు. మంచీకిని చెడ్డకును గూడ ప్రతిష్ఠంభము సులభమైనను సూత్ర మింతవర కేసభ యందును నిష్కర్షగ ఆచరణలోనికి వచ్చి యుండలేదు.

ప్రజేచ్ఛను నిరాకరించుచో, ప్రభుత్వమునకు నష్టములను నిరాకరించు పద్ధతి నాగరిక దేశములందన్నిటిలోను అవలంబించబడుచున్న సక్రమ పద్ధతియేగాని వేరుగాదు. అవసరసమయములందు దీని సుపయోగించుటకు స్వరాజ్య స్వతంత్రపక్షములు చేతుల గలుపుచుండిరి. వీరి చర్యలకు ఫలముగ మధ్యరాష్ట్రములందును, బెంగాలునందును ట్రాన్సుఫర్డుశాఖ ప్రభుత్వవశమయ్యెను. తమకోర్కె నెఱవేరినందుకు సంతసించి, స్వరాజ్యసిద్ధి కింత కన్నను ఫలప్రదమగు పద్ధతులను జాతీయవాదులవలంబింతురనియు, శాసనసభల వెలుపల స్వతంత్ర నిర్మాణమునకు తడేకడితో బూనెదరనియు దలంచుచుండగ, మధ్యరాష్ట్రములలో మంత్రిపదవుల సంకీర్ణించెడి యాలోచన గలదను విషయమున వార్త జేరెను. బెంగాలందు కాంగ్రెసు సభ సమావేశమయినతరుణమున, కొంత భీతి జూపబడెను. పిమ్మట మధ్యరాష్ట్ర స్వరాజ్యపక్షమువారు, ఉద్యోగపదవుల సంకీర్ణించుకూడదని తీర్మానించి కలవరము నణచిరి. బెంగాలులో మంత్రిపదవులను స్వీకరించు నుద్దేశ్యము లేకున్నను, లిట్టుప్రభువు గారు సజనానాముచు మరుగుపరచి, శాసనసభ్యుల ఎదురు తాత్కాలిక ప్రశ్ననునిచ్చి, స్వార్థంతను పూర్తిగా, చిలిక గలిగింప గలిగిరి.

స్వరాజ్యశయముపట్లను, నిర్భాగవిధానము పట్లను, భారతీయులలో నన్నిపక్షములలో నేకాభిప్రాయమే ప్రబలియున్నది. నిర్భాగప్రయోగము వలన, దేశమంతయు నెలల నేకమయ్యెనో, లిట్టును ప్రభువుగారికి అనుభవ పూర్వకముగ తెలిసివచ్చెను. మరల దానిని కదలించి లాభములేదని వారు తలచియుందురు. కదల్చినకొలదియు, దేశమున సంఘీభావము మరింత బలపడుటకు కారణ మేర్పడును. కాని అమాత్యపదస్వీకరణము విషయమున, స్వరాజ్యపక్షమువారుదక్క మిగిలినవారు మెత్తపడెదరని వారికి తెలియును. అందుచే, శాసనసభ్యుల సమావేశమునందు మంత్రులుగావలయునా అక్కర్లేదాయని దెలుపవలయునని లిట్టును ప్రభువుగారు ఖండితముగ గోరిరి. ఆ విషయమును దూరదృష్టితో విచారించక సాధికరణములగు సభ్యులు మంత్రులు గావలయునని తెలిపిరి. నిజముగజూచిన శాసనసభ్యుల యభిప్రాయము నీవిషయమున గోరుటకు, గవర్నరుగారికి ప్రసక్తిలేదు. మంత్రులను నియమించుటకు, గవర్నరుగారికి స్వతస్సిద్ధమగు హక్కుగలదు. సంస్కరణశాసన మీవిషయమును తేటపరచుచున్నది. ఇతరుల యంగీకారముతో బనిలేదు. మంత్రులను నియమించినపిమ్మట, వారి వేతనములను శాసనసభవారు నిరాకరించెదరా లేక యంగీకరించెదరా యను విషయము నిర్ధారణకు వచ్చును.

మంత్రులను నియమింపకముందే, శాసనసభ్యులనుండి వాగ్దానముల కై కొనుట అక్రమము. మంత్రులెవ్వరో తెలియకుండ వారిపై విశ్వాసము జూపుటకు, వితవాదులకయినను సాధ్య పడదు. ముందు మంత్రుల వేతనముల కేర్పాటుజేసినచో పిమ్మట వారిని నియమింతుమని లిట్టునుప్రభువుగారు పలుకుట, అధికారవర్గ సాంప్రదాయముల కనుగుణ్యముగ నున్నది. ఇప్పటికయినను నిజసందర్భములను గ్రహించి, మంత్రులపేర్లు తెలిపినగాని సర్ రహీంగారి తీర్మానముపై వోటుజేయజాలమని, శాసనసభ్యులు ఖండితముగ దెలుపుచో, న్యాయముగ ప్రవర్తించినవారగుదురు. సంగతిసందర్భములు తెలియక లిట్టునుప్రభువుగారితో వీరేమిజెప్పినను, రేపటిదినము స్వతంత్రబుద్ధి సుపయోగించి, సేను గుప్తాగారి సవరణ సంకీర్ణించుట సముచితము. మంత్రిపదవులలోజేరియు, నిరోధమును కొనసాగింప గలమనుట, గాలిలో మేడలగట్టుటదప్ప వేరుగాదు. ఆసంగతిని సంస్కరణశాసనము జూచినంతనే పొడగట్టును. గవర్నరుగారి యిష్టమునకు వ్యతిరేకముగ ప్రవర్తించుటకు మంత్రులకు వీలులేదనియు, మంత్రులు శాసనసభకు నామమాత్ర బాధ్యత నహించినను నిజబాధ్యత గవర్నరులే వహించుచున్నారనియు, సులభముగ గ్రహింపవచ్చును.

బెంగాలు స్వరాజ్యపక్షమువారి సమయమున తగిన నేర్పుగాని చాకచక్యముగాని జూపజాలకబోయిరి. గవర్నరుగారు శాసనసభ్యులను సమావేశపరచుచున్నపుడు, స్వరాజ్యపక్షమువారు తమ ప్రతినిధులకు ఖండితముగా నాదేశమును తెలిపియుండవలసినది. అందుకు వ్యవధి చాలకున్నచో, వ్యవధిని కోరియుండవలసినది. అందుకు గవర్నరుగారు రంగీకరింపచో, వారేర్పరచిన సమా

వేశమున కసలే హాజరుగాకుండ నుండవలసినది. వీరే సంగతిని నిర్ణయింపకబోవుటచే, సేను గుప్తాగారు స్వరాజ్యపక్షమునగాక, స్వీయబాధ్యత ననుసరించి ప్రసంగింపవలసినవచ్చెను. గవర్నరుగారి సూచనలను వీరంగీకరింపకున్నను, వీరు గోరిన పరతులయినను చాల పేలవముగనుండి స్వరాజ్యసిద్ధి కాటంకము గలుగజేయుచున్నవి. స్వరాజ్యపక్షమువారిట్టిపరతుల నామోదించి, తమ యన్నతాశయములను గోల్పోయెదరని తలంపజాలము. స్వరాజ్యము లభించువరకు, ద్వంద్వప్రభుత్వవిధానమునకు తాము తోడ్పడమని వీరు గట్టిగ తెలుపుటకుమారుగ, ఆర్డినెన్సును రద్దుజేసి, నిర్బంధితులను విడుదలజేసి, ట్రాన్సుఫర్డుశాఖకు తగిన ధనమొసగి, రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్య ప్రదానమునకు గవర్నరు గారు సిఫార్సు జేసిన చాలునని తెలిపిరి.

ఈరీతిని మరియొక సవరణను ప్రతిపాదించుటకు, నభిని రంజనసర్కారుగారు గూడ నోటీసు నిచ్చియుండిరి. గవర్నరుగారి సిఫార్సు వలన రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్యము వచ్చుననుకొనినను, స్వరాజ్యపక్షమువారింతటితో సంతృప్తి జెందెదరా? ట్రాన్సుఫర్డుశాఖల కిప్పటికన్న నెక్కుడుధనము లభించినమాత్రాన, స్వరాజ్యము లభించునా? దేశస్వాతంత్ర్యసమస్య పరిష్కారమయినగాని, స్వరాజ్యసంపాదనాప్రయత్నములను విరమింప వీలులేదు. స్వేచ్ఛవరములకు సంతృప్తిజెందునెడల, స్వరాజ్యసిద్ధి గగనకుసుమ మగుననుటకు సందియములేదు. స్వరాజ్యపక్షసంచలనమును నిరోధించుటకు ఆర్డినెన్సును ప్రయోగించిరని నమ్ముచున్నపుడు, స్వరాజ్యపక్ష ప్రతిజ్ఞ తొలగిపోవునెడల ఆర్డినెన్సు తొలగించుటకు ప్రభుత్వమువారింగీకరింతు రనుటకు సందియ మేమి? అందుచే సేనుగుప్తాగారి పరతులు, లిట్టునుప్రభువు సంతకము నకే తోడ్పడును గాని, స్వరాజ్యపక్షాశయములకు తోడ్పడజాలవు. స్వతంత్రపక్షమువారు చీలిపోయినను, దేశము తన గమ్యస్థానము చేరువరకు స్వరాజ్యపక్షమువారు తమ ముఖ్యసూత్రములను విడువజనదు. బెంగాలు స్వరాజ్యపక్షమే యీ సమయమున లొంగిపోవుచో తదితరప్రాంతముల సంగతి ఎటులుండునో జెప్ప నక్కరలేదు. రేపటిదినము, శాసనసభకు మంత్రులు ముఖ్యమూ, స్వరాజ్యము ముఖ్యమాయను విషయము తేలగలదు. రెంటిలో నేది ముఖ్యమో దెలుప నక్కరలేదు. పరీక్షాసమయ మేతెంచిన తరి, బెంగాలు శాసనసభవారు తగిన జవాబిత్తురో లేదో, రేపటిదినము తెలియగలదు.

దౌర్జన్యరహిత అసహాయోద్యమము :
మహాత్ముని సందేశము

దౌర్జన్యరహిత అసహాయోద్యమము విఫలమగుటచే, విప్లవమే శరణ్యమని వాదించెడివారు బయలుదేరుచున్నారు. అట్టివారొకరు, మహాత్ముని యుద్ధమమును నిరసించుచు “యంగు ఇండియా” పత్రికలో నొక లేఖను వ్రాసిరి. ఈ లేఖసంతనుజూచిన, విలేఖకు జెట్టి దురభిప్రాయములకు లోనయ్యెనో జూడవచ్చును. మహాత్ముని యోధ్యమము ప్రజలలో త్యాగశక్తిని వృద్ధిజేసెననియు,

దేశమునం దద్భుతప్రబోధము గలిగించెననియు, వ్యాసకర్త లంగీకరించెదరు. కాని ఉద్యమము విఫల మగుటకు ప్రజల కార్యదీక్షయందు గల లోపము గాక, ఉన్నతాదర్శపు లేమియే కారణమని వీ రెఱుచుచున్నారు. విప్లవకారులు ధైర్యసాహస త్యాగశీలురగునపుడు, వారి చర్యలను మహాత్ముడు నిరసించుటలేదని, వ్యాసలేఖకుని యుద్దేశ్యము. సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యాదర్శమును దేశమున కొనగకుండుటచే, మహాత్ముని యుద్యమము విఫలమయ్యెనట. మహాత్ముడవలం బించుపద్ధతులు హిందూ సాంప్రదాయానుస్సారముగలేవనియు, దేశకాల పాలితను గుర్తించుటలేవనియు, మహాత్ముని యుద్దేశ్యములు జాడ్హూల్ ప్టాయిల సిద్ధాంతముల సమ్మేళనముదప్ప వేరుగాదనియు, వ్యాసలేఖకుని తలంపు. ఈ సందర్భమున మహాత్ము డిచ్చినసమాధానము భావగర్భితమై దనరారుచున్నది. దౌర్జన్యరహిత అసహాయోద్యమము విఫలమయ్యెనని మహాత్ము డెంతమాత్రమెంచుటలేదు. విప్లవకారులు ప్రబలి దేశమునందు దౌర్జన్యమును ప్రారంభించుచో, మహాత్ముడు రాజకీయ సంచలనమునుండి వైదొలగుట ఎప్పటికయినను నిశ్చయమేకాని, దౌర్జన్యపద్ధతులవల్ల దేశము నుముఖతజూపునని మహాత్ముడు విశ్వసించుటలేదు. అందువలన చేకూరెడి స్వరాజ్యము స్వల్పసంఖ్యాకులకుదప్ప ప్రజాసామాన్యమునకు లాభముగలిగింపదని మహాత్మునకు నమ్మకముగలదు. అట్టి నమ్మకము లేకున్నచో, తన స్వంతియభిప్రాయ మెటులున్నను మహాత్ముడు ఇతరపద్ధతుల కడ్డుగలిగింపడు. ప్రజలు నిర్వహించిన అసహాయము కన్నను, వారి కెక్కుడు లాభమే చేకూరెననియు, ప్రజాసామాన్యమునందు గలిగిన అద్భుతప్రబోధమే యిందుకు ప్రబలనిదర్శనమనియు, మహాత్ముడు చాటుచున్నాడు. ప్రజలు మహాత్ముడు గోదినంత యధికముగ ఇంద్రియనిగ్రహమును జూపకున్నను, అసహాయోద్యమము దేశమునకు మహాపాపకారము జేసెననియు, మరియే యితరరాజకీయోద్యమమును ప్రజాసామాన్యమునందొంతటి చలనమును గలిగింపజాల దనియు, దెలుపనవసరము లేదు. అందుచే మహాత్ముని అసహాయోద్యమమును నిరసించెడివారు దూరమాలోచించుట యుక్తము. నాలయిదుసంవత్సరములలో దేశమెంత ముందుకు బోయెనో గ్రహించుట లాభకరము. విప్లవకారులకు ధైర్యసాహస త్యాగములు లేవని మహాత్ము డెంచుట లేదు. కాని, ఇట్టి సద్గుణములను ఒకరిని వధించుటవల్ల గాక, ప్రతిపక్షులు పెట్టెడి బాధల కోర్చి ఆత్మబలముజూపు పట్టనే యుపయోగింపవలయు నని, మహాత్ముడు బోధించుచున్నాడు. నిరపరాధుల నిష్కళంకత్యాగమే సర్వ శుభముల చేకూర్చు నని మహాత్ముని విశ్వాసము. ఇయ్యది హిందూధర్మమునకు విరుద్ధ మనుటకన్నను వైచిత్ర్యము వేరొక టుండబోదు. టాలిస్టాయిని బుద్ధుని మహాత్ముడు కారించుచున్నను, తాను భగవద్గీతల నితోపదేశముల ననుసరించుచున్నానని, యతడు చాటుచున్నాడు. మహాత్ముడు బోధించిన ధర్మములు, దేశమునందనాదికాలము న్నుండియు అనుష్ఠితము లగుచున్నవేగాని వేరుగావు. దేశకాలపాత్రల కివి ఏమాత్రము విరుద్ధము గానేరవు. దౌర్జన్య రాహిత్యమును బోధిం

చుటవలన, ప్రజలు వెనుకటికన్నను నెక్కుడు ధైర్యవంతులుగను త్యాగశీలురుగను పరిణమించిరిగాని, విడికివారలుగాలేదు. స్వరాజ్యసిద్ధికి, ప్రజలు నిర్మాణశక్తిని జూపుట యవసరము. మహాత్ముని యుద్దేశ్యముప్రకారము, ఉద్ధరనిర్మాణము పూర్తి గాకుండుటయు, హిందూ మహమ్మదీయ విభేదము లంతరింపకుండుటయు, అస్పృశ్యత తొలగకుండుటయు ముఖ్యకారణములు. వీనిని దొలగించుటకు, దేశము సర్వశక్తులను వినియోగింపవలసియున్నది. ఏతత్ కార్యసిద్ధికి విప్లవకారులుగూడ తోడ్పడి తమ ధైర్యసాహసాది శక్తులను మరియొకదిక్కునకు మరల్చవలయునని మహాత్ముడు గోరుచున్నాడు. అహింసాబద్ధమగు జాతీయ కార్యక్రమమును హిందూదేశము విడనాడుచో, స్వధర్మమును కోల్పోవుట నిశ్చయము. రాజకీయ స్వాతంత్ర్య సంపాదననిమిత్తమై, అహింస నవలంబించుట, ఆధునిక ప్రపంచమునకు క్రొత్తయయినను, హిందూదేశ విజయములోకకళ్యాణము చేకూర్చునని ప్రపంచ మెదురుజూచుచున్నది. హిందూదేశము ఆధ్యాత్మిక గురుస్థానమాక్రమించెడి మహాదవకాశమును కోల్పోవునా?

గద్వాల సంస్థానము

గద్వాల సంస్థానము నెదుర్కొనిన యువద్రవమును తొలగించి, సంస్థానమును మహారాజుగారి భార్యవరము గావించవలయునని అన్ని మూలల నుండియు నైజాముగారికి విన్నపములంబడుచున్నవి. హిందూసంఘ మంతయు నీ విషయమై పట్టుదల జూపుచున్నది. సామ్రాజ్యశాసనసభలోని మద్రాసు సభ్యు లిట్టి విన్నపమును పంపినటుల, తంతివార్తలు దెలుపుచున్నవి. వీరి విజ్ఞప్తి సహేతుకమై దవరారుచున్నది. లేటు మహారాజుగారి కూతునకు కొడుకు బుట్టువరకు, సంస్థానము నైజాముగారి పశ్చిమం దుండవలయు ననుటబట్టి, శాశ్వతముగ నది హిందువుల వశమునుండి దప్పినటులనే ఎంచవచ్చును. శాసన సభ్యులు తమ విజ్ఞప్తిలో దెలిపినటుల, గద్వాల సంస్థానము దానధర్మములకును, సాహిత్యపోషణకును ఆంధ్రదేశమందంతటను ప్రసిద్ధిపహించినది. అట్టిరాజ్యము పరగత మగుట, ఆంధ్రులకు శోకకారణ మనుటకు సందియములేదు. మహారాణీగారు జీవించియుండగ, సంస్థాన మామె పరమగుట సహజము. మహారాజుగారి కడపటి యిచ్చగూడ ఇందుల కనుగుణ్యముగ నున్నటుల దెలిపిరి. హిందూప్రజాభిప్రాయమును గౌరవించి, నైజాముగారు కఠినమగు తమ యుత్తరువును ఉపసంహరించుకొనుట మిగుల శ్రేయస్కరము.

మాన్లేగారు: స్వపరిపాలనావిధానము

స్వపరిపాలనా విధానమును భారతీయులే నిర్ణయించి పార్లమెంటుసభకు సమర్పించుచో, పార్లమెంటుసభవారు దాని నామోదించెదరని, లేబరుసభ్యులగు ఆస్వాల్లు మాన్లేగారు అస్సాసియే టెడు ప్రెస్సుప్రతినిధికి దెలిపిరి. వీరు దెలిపినసంగతియే నిజమగుచో, స్వరాజ్య మతిసులభముగలభించును. ప్రజలకింతకన్నను కావలసిన దేమున్నది? కాని ఆ విషయమై పార్లమెంటుసభనుండి వాదనము వెలువడినగాని ప్రయోజనముండదు. బ్రిటీషుమంత్రు లింతవరకు గావించిన వాగ్దానముల

కన్నిటికిని, మాన్లేగారి సూచనవిరుద్ధముగనున్నది. అందుచే దీనిపై ప్రజలు విశ్వాసముంచజాలరు. స్వరాజ్యవిజయము ప్రజల శక్తి సామర్థ్యములపై నాధారపడు ననుటకు సందియములేదు. మాన్లేగారు హైందవ స్వాతంత్ర్యాభిమానులగుచో, పార్లమెంటుసభవారు రట్టి ప్రకటనమును వెంటనే గావించునటుల జూరవలయును. లేనియెడల నిస్సారమగు హితోక్తులతో హిందూదేశము సంతృప్తి జెందజాలదు.

దేశవార్తలు

పాపందిక సంరక్షణము

యుద్ధభయము లేకుండుట

ఆయుధసామగ్రిని తగ్గించుట

ఇంగ్లండు - సామ్రాజ్యము

లీ టెల్లు, ఫిబ్రవరి 11:—ఆనేక విధములగు కొంతకాలము నుండి ప్రభుత్వమువారు జనీవా ఒడంబడికనుగూర్చి ఆడిజాగ్రతగ ఆలోచించుచున్నారు. జనీవా ఒడంబడిక కొంతయు ఆయుధసామగ్రిని తగ్గించుటతో గూడుకొన్నది. దీనిలోనే ఒడంబడికలు ఇమిడిపోన్నయవి. అందుచే ప్రస్తుతపరిస్థితిని విస్తారముగ కానున్నపథిలో క్రేడగ పరిశీలించవలసియున్నదని ఆఫీస్ చాంబర్లకుగారెరి. ఈ ఒడంబడిక కొంతకాలము క్రిందట సామ్రాజ్య సారథుడ డిఫెన్సు మొకటి నియమించబడెను. ప్రభుత్వమువారి ఆలోచనకు ఆనేక కార్యక్రమములను వీరు తయారుజేసెరట. ఈలోపుగ దొమినియనులతో సహజేయుటకు ప్రారంభించిరి. దొమినియనులపై ఒడంబడిక పరతులు కొంతపనిజేయుచు. ప్రపంచమంతటను సంబంధించునట్టి ఒకవిధానమును తయారుచేయు టవసరము. చాలముఖ్యము.

ఏదేశముతోడను ప్రత్యేకముగ ఒడంబడికను జేసికొనుట లేదని స్పష్టముగ దెలిపి ఆభయములను చాంబర్లకుగారు బాపిరి. పార్లమెంటులో జెప్పకుండ ఇంకొకవిధముగ ఎట్టి ఒడంబడికను జేసికొనజాలమని చాంబర్లకుగారు నడిపిరి. దీనిని అందమున బాధించిరి.

రైను ప్రదేశము-భావిపరిస్థితులు

డాక్టరు లూథరుగారి ఆక్షేపణ

లండన్, ఫిబ్రవరి 11:—కొలోనులో యువస్వకీంమయ డాక్టరు లూథరుగారి టెలియజేసిరి: ప్రాంసు కుపద్రవము లేకుండు నని తోచినచో రైనుప్రదేశమును భారీజేనెక మనుట తప్ప. అన్నది అసమంజసము. ప్రాంసు లాభమునిమిత్తము రైనుప్రదేశమును ప్రత్యేకరాష్ట్రముగ ఏర్పరుచుటకు జర్మనీ అంగీకరించదు. రైనుప్రదేశపు స్వాతంత్ర్యము భాగ్యవశము జర్మనీ స్వాతంత్ర్యముతో గూడుకొన్నది. కొలోనును భారీ జేయకపోవుటకు కారణమెడియో ఇంతవరకు మిత్రమందలి జర్మనీకి చెంపలేదు. సంధిఒడంబడికతో సంబంధము లేకుండ రైను ప్రదేశమునుభారీజేయుటకును ఇతరవిషయములకును ముడిపెట్టుచున్నాడు.

యూదులమీద ధ్వజమెత్తుట

జెరూసలం అరబ్బుల నిశ్చయము

లండన్, ఫిబ్రవరి 11:—ఏప్రిలు మొదటిదేదీన బాల్బు యుధువు యూదుల విశ్వవిద్యాలయము నులకొల్పెదరు. నాడు జెరూసలం అరబ్బులందరను సమ్మెగట్టుటకు కృతనిశ్చయమైరి. సమ్మె దివ్యముగ జరుగుటకు తగిన చర్యనింతను ఏర్పాటుచేసెనని అరబ్బులందరును హెచ్చరించుచున్నారు.

ఇండియా రాజప్రతినిధి

నిరాధారముగా వదులి

లండన్, ఫిబ్రవరి 18:—బ్రిటన్ ప్రభుత్వ ఇండియా రాజప్రతినిధి నియమించబడుననుచున్నది. ఈ ప్రతినిధిని నిరాధారముగా వదులి పరమాణువుగా చేయవలెను.

వేగులో దొంగ

ప్రేర, ఫిబ్రవరి 11:—జీవనవ్యయము మౌచ్చుగ నున్న దని ప్రజలు కొట్టుకొని పోలీసుతో పోరాడిరి. 3 మంది ప్రజలు, 28 పోలీసువారు క్షత గాతురయిరి. కుపాసులగాల్పిరి. రాళ్లనుబుద్ధిరి. సైనికబలము లేకనే సక్రమపరిస్థితుల నేర్పాటు చేసిరి.

యందుబుగలు

ఇటలీ ప్రాంసుకు చేయూతయొసగుట

లండన్, ఫిబ్రవరి 11:—జ్యోతిష శాస్త్రమునకు ప్రాంసు బుగలును దీర్చుట ఆధారబడియందుట సమంజసమునై ఇటలీ ప్రాంసుకు చేయూత నొసరునున్నది. జర్మను పరిహారములను ప్రాంసు ఇవ్వవలసిన బాకీని విడదీయుటకు పిలువలేదని ఇటలీవాకునుచున్నదట. గ్రేటు బ్రిటను ప్రాంసుకు, తమ లేఖలో జర్మను లియ్యరహితముతో సాబంధము లేకుండ తమ కీయవలసిన బాకీని ప్రాంసుదీర్చవలెనని చెలియజేసెను. యునైటెడ్ స్టేట్సుకు ఇవ్వవలసిన అప్పును గ్రేటు బ్రిటను తీర్చినెడ మనుట తప్పయిన గావలెను. లేక గ్రేటు బ్రిటను స్వలాభముతోనైన ఇట్లు చేయుటకు తలదెట్టి యుండవలెనని ఇటలీ ప్రతిక యనుచున్నది. అందుచే ఇటలీ ఈ విషయములలో ఎందుకు సహాయము చేయవలెనో చెలియవలెను ననున్నది. యుద్ధములు ములు కేవలము అప్పుదీసికొనుటలనైన ఇవ్వవలసినవి గానని అంగీకరించువరకు ఒడంబడిక ఏదియు గురదనుచున్నది.

ఇంగ్లండులో తుపాను

సముద్రములో అల్లకల్లోలము

రైలుమార్గములు కప్పడుట

లండన్, ఫిబ్రవరి 18:—క్రిందటి రాత్రి తుపాను గంటకు 88 మైళ్ళు వీచుచుండెను. కండ్లీపాతముగ నర్మముగరియుచుండెను. 3/4 దుక్కు వర్షము గరిసెనట. ప్రదేశములన్నియు జలమయమైయున్నవనుచున్నారట. వర్షము రోజంతయు ఆగి ఆగి కురియుచునే యుండుటచే గొప్పనష్టము గలుగక మానదనుకొనుచున్నారు. సముద్రతలంతులకు నష్టము గల్గెను. వేళములో గూడ టెంఫోనులు, లెంతులు పనిచేయలేదు. ఖండాంతరములందు గూడ తలెత్తు పొడైనవి. ఇంగ్లీషు చానలలో చాల బీభత్సముగనున్నది. పడవలు అతికష్టముతో పోవుచున్నవి. కాని చాలవరకు పడవలన్నియు రేవులో కరణుజొచ్చుచున్నవి. మునిగిపోవ నున్న చిన్న పడవలను గానాడుటకు మోటారు ఓడలు వచ్చుచున్నవి.

వర్ష పాతము అసాధారణముగ నుండుటచే కొండలు బారి రైలుమార్గమును గప్పివేసిరి. రైలు వ్యాపార మంతయు తాగుమార్తెనది. ప్రంభించిపోయెను.

బ్రిటిషు సామాజ్యవస్తు సదర్శనము

భారతదేశము పాల్గొనదు

లండన్, ఫిబ్ర 11:—రాత్రి 10-30-వరకులకు ఇష్టముగ నున్న రాజకీయవస్త్రము విమలులుగ నుండుటచే వెంబ్రి ప్రదర్శనమున భారతప్రభుత్వము పాల్గొనదని ఈవినింగ్ న్యూసు ప్రతిక చెబుచున్నది. కాని ఇండియా మంత్రివరము ప్రయత్నము సిండికేటు జరుపు ననుచున్నారు. భాంతియులను చాల నుండిని దీసుకవచ్చిరి.

ప్రాంసులో మత కలహములు

మాన్చ్యెయిల్లు, ఫిబ్ర 11:—ఇద్దరు కనిపొయిరి. 100 మందికి గాయములు కలిగెను. క్యాథలిక్ మతస్థులను, తదితరులను కొట్టుకొనుటచే ఈ ఆల్లరులు తలదాచుకొనిరి.

ట్యూనిసులో కమ్యూనిస్టు ప్రచలనము

లండన్, ఫిబ్ర 11:—జినిస్ట్రు లేఖచే ట్యూనిసులో కమ్యూనిస్టులు కొందఱు పోలీసుతో డిక్షానిగని చెలియచున్నది. కమ్యూనిస్టు ప్రచారమును స్వల్పము పిలువకుండ కొంతకుండి చేత అధికారవలకు పోగొట్టులను ప్రభుత్వమువారు తీసివేసిరి. సంరక్షక ప్రభుత్వమువల్ల ప్రజలకు నిరసనము గలుగు పట్టును ప్రకటించినందులకు కమ్యూనిస్టు ప్రతిక వ్యవస్థాపకుని ఒక సంవత్సరము చెఱపాలకంపి 2000 ఫ్రాంకులను జరిమానా విధించిరి.

కైడ్ బ్యాగు అద్దెసారాటము

కానున్న సభలో కలకలము

లండన్, ఫిబ్ర 11:—పై విషయమై స్కాటిష్ సభ్యులు ప్రశ్నలను కానున్నసభలో విశిష్టముచే సంచలనము గల్గెను. వక్త నిజమనియుండ సభవాక్ నడవేలించి అదేపనిగ కర్నూడు గారు ప్రశంసించిరి. ఉద్దేశమును ఆవేశమును గల్గించిరి. అయ్యది సమంజసము గాదని ఆతనికి చెలియజేసిరి. సర్, హాయిగ దుస్తులను ధరించువారికిని, పొట్టనిండిన వారికిని ఇది సంతమాత్రము రుచింపదు. కాని శేను వాతోడి ప్రజలకు కళాముఖ జేతుకొప్పదు. వారిని సమర్థించుచున్నాడనని కర్నూడు గారు రనిరి. వక్త చరిత్రలను చక్కచదిచెను. మరొకని ప్రశ్నలను కర్నూడు గారు శేను ప్రారంభించిరి. ఇది ఆయా తెగల యుద్ధమని శేను జేసిరి. కర్నూడు గారు కానున్నసభ నిబంధనలను గుర్తించిరి ఇతర సభ్యులతో సమానముగ ఆదరణను బడయుటకు ప్రయత్నించెదరు గాక యనియు వారు జేయుటకైన ప్రశ్నలను ప్రశ్నలకాలమందే వేయవలెననియు వక్త చెలియజేసెను.

గృహమన్య

ఉక్కుచట్టములు గావలెననుట

కార్మికుల ఆక్షేపణ

లండన్, ఫిబ్రవరి 18:—శేను కానున్నసభలో సివిలు సభ్యులు మదింపును అదనముగ చర్చించునపుడు గృహమన్య మరల బయటపడెను. ఉక్కుచట్టములు లాభము గాదనియు లాభముగ నుండుననియు సమానముగ యభిప్రాయమును చెబుచున్నారు. ఈ ఉక్కుచట్టపు గృహములను కావలెనని గొందరును, చలదని మరొకందఱు యుపన్యసించిరి. చాల మంది కార్మికసభ్యులే దీని నాక్షేపించిరి. ఉక్కుచట్టముతో జేసిన గృహములు 40 సంవత్సరములకంటె ఎక్కువ కాలముల జని కార్మికసభ్యులు జేయజేసిరి. త్వరలోనే తినివేయుననియు కాపుర మున్నవారికి అసౌకర్యముగ నుండుననియు దీనిని అమలుజరిపిన గృహపరిశ్రమ పాడగు ననిరి.

దీనినంతయు కార్మిక ప్రభుత్వమువారు ఇదివరలో ఏర్పాటుజేయుటచేతనే పూనుకొంటిమని ఆరోగ్య సహాయమంత్రి చెలియజేసెను. గృహ నిర్మాణసంఘమునకు ఇచ్చుదిలేకుండ వారికి 1926 సంవత్సరాంతమునరకు పనిని గల్పించితిమనిరి.

న్యాయమంత్రి వేతనమును ఇచ్చుటకు ఏర్పాటు జేసితిమనిరి.

జెడ్డాపతనము

లండన్, ఫిబ్రవరి 18:—జెడ్డాపడినసంగతి ఇంకను ఇచ్చట నిర్ధారణ గాలేదు. అపుడే జెడ్డాపడిననుకొనరాదనుచున్నారు.

మరాఠో పోరాటము

స్వయినువారు మరల జయించుట

మాన్చ్యెయిల్లు, ఫిబ్రవరి 18:—స్వయినుప్రదేశమును ఆకస్మికముగ రిపులు నుట్టించిరి. లాంఛీ ప్రదేశములో ఇద జరిగెను. చాలమందికి నష్టముగల్గెను. స్వయిను సైనికవర్తము తొందరగ ఏగి శత్రువులను అడ్డంకునెను. తమ స్థానములను సంపాదించుకొనిరి.

భారతదేశ పరిస్థితులు

బర్మెను హెడ్ ప్రభువుని ప్రకటనము

లండన్, ఫిబ్ర 18:—ప్రభువులసభలో భారతదేశ పరిస్థితులను గూర్చి మూడువారములలో బర్మెను హెడ్ ప్రభువు దీర్ఘముగ చెలియజేసెద రనియు అప్పటికి ఆవివిధ్యులు ప్రభుని తీర్మానము గూడ సభలో ప్రవేశపెట్టుటకు ననియు తెలియుచున్నది.

యునైటెడ్ స్టేట్సు

కనడా రాయబారి

లండన్, ఫిబ్ర 11:—పోస్టుమాస్టరు జనరలు మర్య్ గారు వాషింగ్టనుకు కనడా రాయబారిగ బోవచ్చు ననుచున్నారు. మొదట ఈ యునైటెడ్ స్టేట్సు సెనటును బెల్గియన్ కిచ్చెద మనిరి. కాని ఆతడు ప్రభుత్వమువారికి ఇష్టములేని మరతులను గోడుటచే ఆతని నియమించలేదు.

నల్లమందు ఒడంబడిక

తృప్తికరముగ ఫలితములు

సిసిలు ప్రభుని యభిప్రాయములు

లండన్, ఫిబ్ర 11:—నల్లమందుసభయందు పాల్గొన్న వారు తమధర్మములను నిర్వహించిరి అభినందనమును. నల్లమందును ఇండియాలోనే వాడుకగలదుగాన అది అంతర్జాతీయసమస్యగ నెంచరాదు. ఇండియా ప్రభుత్వమువారే ఆలోచించవలసిన విషయము. అమెరికనులు తొలగుట చాలనిచారకరము. కాని వారు తొలగుటకు తగిన కారణములు గల వారిరి. కాని కడుపునుంట్లదేని సిసిలు ప్రభువు చెలియజేసెను.

వేల్పుయువరాజు సంచారము

లండన్, ఫిబ్ర 18:—8 నెలలు యువరాజు సంచారము సమన్వని కానున్న సభలో తెలియజేసిరి.

ఆఫ్రికాకు మార్చి 28 ని బయలుదేరుననియు, ఆఫ్రికా నుండి ఉరుగ్య ఆర్డెం టైనకు బోవు ననియు స్వాంతియాగో శేర ననియు నెట్టెంబరు మధ్య ఇంటికి శేరు ననియు రూటును చెబుచున్నాడు అందుచే కానున్నసభలో దెవ్విసంగతి పారభాటుగ దోచుచున్నది.

వాయువారా ప్రచారము

నవరణ చట్టము

లండన్, ఫిబ్ర 18:—రై సెన్సులేనేజీ వాయువారా కార్యాలయము నేర్పాటుజేయువారు 100 పానుల జరిమానా కుపాత్రు లగుదురు. లేక మూడునెలలకు మించకుండ శిక్షకు పాలగుదురని సవరణచట్టమును ప్రవేశపెట్టిరి.

చమురుతగాయిదా

లండన్, ఫిబ్ర 18:—ఇటలీ ప్రభుత్వమునకును, ఆంగ్లో టెరిషియా చమురుతకంపెనీకిని గల్గిన తగవు ఆంత ముఖ్యమైనది గాదనుచున్నారు.

మంత్రిని జంపుట

పగసాధించుటయే కారణము

సోఫియా, ఫిబ్రవరి 14:—వాషింగ్టనుకు నియమించుట కేర్పాటుజేసిన మైలిపుమంత్రిని ఎవరోజుంపిరి. హంతకుడు పారిపోయెను. దీనికి కారణము పగదీర్చుకొనుటయే కారణముననుచున్నారు.

సెన్యూసీ తగవు

ఇటలీవిజయము

రోము, ఫిబ్రవరి 18:—ఇటలీ సైనికులు సెన్యూసీ వర్షము దీక్షానెను. 200 మంది చనిపోయిరి. ఇటలీవారు ఆక్సో కాల్పులకుల నుపయోగించిరి. విమానములతో గూడ పోరాడిరి. వేలకొంది లూ టైలను గొల్లెటను బట్టుకొనిరి. ఇటలీవారి నష్టము లంతగ లేవనుచున్నాడు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ నివారణము

సమిష్టి సభలను నేర్పాటు చేసి, పరిశ్రమ ప్రారంభమగునట్లు, ప్రతివారము తీవ్రముగ ప్రయత్నమును అంధ్రప్రదేశ్ నివారణముగ తీవ్రముగ చేసి, వారమువారము జాబాంగునుండి ఆస్తిని తీసి, ప్రాచ్యదేశముల కంఠబడును. ప్రతినిధులు అందరూ సంఘభావమును జూపి, లాభకరముగ ప్రాచ్యదేశముల లాభమును ఆలోచించి.

బర్తాండు

రాజద్రోహపు చట్టము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండను, ఫిబ్రవరి 15 — డబ్లినులో నూతన రాజద్రోహపు చట్టము ప్రకటించబడినది. ఫిన్లీటు ప్రభుత్వమువారికి పర్యవేక్షించిన కఠిన కాసనములు విధించబడినది. దీనివలన తిరుగు జాటుచేసిన వారికి మరణశిక్ష విధించబడుటగాక ప్రభుత్వముపై ద్రోహభావము పెంపొందింపట, దొంగబిరుదులు అధికారము చేపొందుట, రాజద్రోహపు కేసులు జేయుట రహస్య సంఘముల పెంపొందింపట మున్నగు నేరములన్నిటికిగూడ కఠిన శిక్ష విధించి యిట్లవ ప్రయత్నములను మాటమువంటే చేదించి అధికారము ప్రభుత్వమునాటికి గలదు.

ఇంగ్లాండు-ఫ్రాంసు

జర్మనీని గూర్చి ఒకంబడిక (ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతివార్త)

పారిసు:— ప్రస్తుతక ప్రముఖ తొలిగించుటకై జర్మనీ ఒకంబడికను బట్టియు, యిదివరకు జరిగిన అంతర్జాతీయసంఘటనలనుబట్టియు రాజీనామా కుదుర్చుటకై అస్తిను చేంబల్లనుగాదు పారియటుగాదు (ఫ్రాంసు) ప్రయత్నించుచున్నారు. జర్మనీ దేశము పాలిమేరనున్న దేశములన్నియు, జర్మనీయు యీ ఒకంబడికకు అంగీకరించవలెనని యుద్దేశింపబడినది. ఇప్పటికి ఫ్రాంసు ఇంగ్లాండునకుమాత్రమే సంబంధించియుండును. ఒకంబడిక పూర్తయినపిమ్మట అన్ని దేశములు జాతీయమైతని తేరి, జర్మనీదేశము తనపాలిమేర దాటివచ్చినచో అమృతమిచ్చి దాడివచ్చినట్లు గణించునని చెప్పుకొనెదరు. జర్మనీ అట్టివారపు తీసికొనరాదు. విశేషంబడికను జాతిస్వమితి వాటికరించినపిమ్మట ఒకంబడికను పిడక ప్రపంచమందన్ని దేశములంగీకరించును. ముందు గాచర్చలమందు ఏదేశముగూడ పాల్గొనదు.

డెరిషియా ప్రధానామాత్యుని

అధికారము

శు హెచ్చుతేయుటకు డెరిషియా పార్లమెంటులో బిల్లును ప్రవేశపెట్టెదున్నాడు.

ఆస్వాలు మోస్తేగారు

14-వ తేదీని బొంబాయినుండి సీమకు వెళ్లిరి

“బొంబాయిరేవులో కెయిసరీహిందు స్త్రీ మరు లో నుండగా మంచిలేఖరి మోస్తేగారినియూచి చాలావిషయములను గూర్చి ప్రశ్నించెను. మోస్తేగారు రస్తిప్రశ్నలకును ప్రత్యుత్తరముల నిచ్చిరి. “అన్ని ప్రశ్నలవారి సభను జరిపి స్వరాజ్య సమస్యను పరిష్కరింపవలెను మంటుభర్త సంస్కరణములను భారతీయ శాశ్వతము సమగ్రముగ పరిశీలించి యుండలేదు. అమృత సమ దారుణవధలు మున్నగు నపూర్వవిషయములు సంస్కరణముల నమాంజయపుటకు ప్రబల నిరోధకములైననూల నిజమే. పాలకులును పాలితులునుగూడ ఆత్మధీమగు ఓరిమిని చాచకవ్యమును, సానుభూతిని చూపు టత్యవసరము. ప్రస్తుత స్థితిగల కారణములను పరిశీలించుట యిప్పుడు నిష్ప్రయోజనము. బ్రిటిషువారు యికమీదట నేపథానము నేర్పరచిననుగూడ భారతీయు లంగీకరింపరు గాన వివిధప్రశ్నలను ప్రతినిధుల సభను జరుపుటయే కర్తవ్యము. ఆసభవారు స్వరాజ్యవిధానమును నిర్ణయింపవలెను. వారి ప్రకటన సాధికారముగా సర్వజనాధిప్రాయముగా నుండవలెను. ఇప్పుడు శిల్లీలో జరుగుచున్న ఆలోచనలు అసభికారముగా జరుగుచున్నవి.

ఆసభలో బ్రిటిషు ప్రభుత్వ ప్రతినిధు లుండగూడదు. వారు గూడ నాసభకు వచ్చినచో వారిపై ననుమానము ప్రబలముగా నుండుటచే సభలో ఏకాభిప్రాయము కలుగనియెడల అందులకు వారే కారకులను సంశయము చేయుటకు కలుగలదు. ఈసభవారిన్ని సమస్యలకూడ సాకల్యముగ చర్చించి పరిష్కరింపవలెను. విదేశభవమును భారతదేశమునందు పెట్టుబడిపెట్టుట యీ సమస్యపై నిపుడు చర్చ చాల ప్రబలముగా నున్నది. ఇట్టి సమస్యల నన్నిటినిగూడ నీసభవారు పరిష్కరింపవలెను. ఈసభవారు ఏకగ్రీవముగా స్థిరపరచిన తీర్మానము బ్రిటిషు పార్లమెంటువారు విధిగా నామోదించెదరు. ఒకటి రెండేడ్ల పిమ్మటగాని మరల నేనీదేశమునకు రాజాలను. వారు నావిషయమున చూపినవయ నన్ను బద్ధుని గావించినది. భారతీయుల సహజానురాగము ప్రకృతిసౌందర్యములలో ప్రశంసార్థములైన వానిలో నొక్కటిగా నున్నది. భారతీయులకు ప్రాచీనవిజ్ఞానమును సుభముగ నాకర్షింపబడు దియూహృదయమును నుంబరమున నాత్మకు నేను ప్రేమింప నేర్చుకొంటిని. నేను స్వదేశమున కేగినపిమ్మట భారతదేశమునకు చేరుగలనేన నొనరించుటకు సంసిద్ధుడ నగుదును” అని మోస్తేగారు తెలిపిరి. (ఆ. ప్రె.)

డా॥ గవరుగారి పునస్సందాన

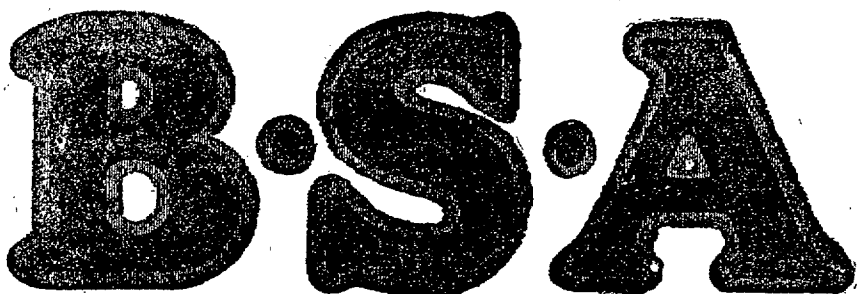
వయోనిర్ణయ చట్టము

సెలెక్టుమిటి నిశ్చయాభిప్రాయములు

ధిల్లీ, ఫిబ్రవరి 14:— డాక్టరు గవరుగారి పునస్సందాన వయోనిర్ణయచట్టముపై సెలెక్టుమిటివారి నిశ్చయాభిప్రాయమునకు వచ్చిరిని తెలియచున్నది. వివాహితులగు బాలికల విషయమున పండ్రెండు సంవత్సరములందుండి పదియేడవ సంవత్సరములకు, ప్రవివాహితులగు బాలికలవిషయమున పదు మూడు సంవత్సరములందుండి పదు నాల్గు సంవత్సరములకును వయస్సునియమును హెచ్చుగావించవని సెలెక్టుమిటి అభిప్రాయ మిచ్చుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

బీజేబండ్

బీజేబండ్:— నీరేపోయిన వీర్యమును గట్టి తరచు టుకు లోక ప్రసిద్ధి కెందినది. స్వత్వమందు గాని మాత్రముతోగాని వీర్యముస్థితిమగుచున్న యడల తక్షణం నిలిపిత యును. ముసలితనమును, నపుంసత్వమును తొలగించి యువకు మొంగును. ఎంత బలహీనుని కయ్యచూ రెండుగంటలలో సరములకు బలమునిచ్చి సంసార ముఖము ఆనందవిందులనుజేసి సంతాన కరుణుగ జేయును. వృత్తరములు రహస్యముగా నుంచుదును. 20 మాత్రలు సీ. 1 కి రు 2-0-0 వి. పి. చార్జి వేరు. ఆర్య వైద్యశ్రమం, 18, బైరాగిమఠంపేటి, మద్రాసు.

“ప్రతి భాగమునందును ఎట్టి కొరతయు లేదు”

హిందుదేశమునందు గొప్ప అమృతముగల నైకిల్

50 సం॥రములవరకు పూచీ యివ్వబడును

ముఖ్యమైన నోటి నోటి

బి. యస్. ఏ

నైకిళ్ళకు గిరాకి అమితముగా

నుండుటచే మావద్దనుండు నిలవసరకును

త్వరలో యిచ్చి వేయుచున్నాము. కొనవలచు కొన్నవారు తక్షణమే ఆర్డరును పంపుట మంచిది.

ధర రు 165/-లు మాత్రమే

డన్లప్ టైరుల, లూకొన్లొండర, లూకొన్లగంట మొదలగువాటిలో యివ్వబడును.

ఈ ధర ప్రకారము డిస్కాంటు యివ్వబడదు తేక వాయిదా పద్ధతిపైన సొమ్ము చెల్లించుటకును వీలులేదు.

ఆశాభంగము కలుగకుండుటకై ఆర్డరులో రు 10 పంపవలెను.

Sole B. S. A Agents & Importers.
ADDISON & CO., LTD.
Mount Road, **MADRAS.**

పంచములు ప్రజాస్వామిక

పభుత్వము

ప్రస్తుత స్థితి

రంగనాయకులు డి. యి. పి. (అగ్రహారము)

సి. యస్. డబ్ల్యు

అన్ని పార్టీలవారు చేసిన బాంబాయిభయము భారతదేశమున కెట్టిరాజ్యాంగసంస్థలకావలసినది నిర్ణయించుచు నొక ప్రజాభివృద్ధి, చార్మికాసాంత్వలగా తయారుచేయుటకు ఒక కమిటీస్థాపించబడినది. ఆయనపదవులువారు, వివిధ పదవుల బలపరుచుచు, వివిధ స్థితిగతులనుండి ప్రత్యేకము వసరముల కర్తవ్యములను వారిని, విచారించి, దీర్ఘాలోచనా పర్యవసానముగా ప్రజాభివృద్ధి తయారుచేయుచున్నారో, లేదో దురదృష్టవశాత్తూ, వారిముందున్న వ్యవస్థలపై వారల్లుచేయ నిశ్చయించినట్లు తోచుచున్నది. పంచముల స్వేచ్ఛలను, త్వరలో మేల్కొని, తమ దీనజనుల వ్యవస్థాపనకై పనిచేయుట ధర్మము. ఎటుల వారు తమ 'కార్యవిధానము' నెందులకేర్పరచవలసినది విచారించుచు నిచ్చుట మూడువ్యాసములు వ్రాయుచున్నాను. దీనిపై తమచర్చచేయుట వసరము. కొన్ని పభులందు తీర్మానములచేయుట గర్హము. ఆంధ్రరాష్ట్ర ప్రత్యేక, ఆదివాంధ్రమహాసభను జరిపి ఈ 'కార్యవిధానము'ను తీర్మానముల ద్వారా స్వీకారముచేయుట అత్యవసరము.

ఇదివరకే యొక దీర్ఘ వ్యాసమును, ఈవిషయముపై యాంధ్రప్రతిభయందు ప్రకటించితి. దాని లింగి చదువరులు పఠించుట, ఈవ్యాసముల సరిగా యర్థములేర్పడుట గర్హము. క్రిందటి యొకవర్షములనుండి 'అంటరాని'నుండి దీనిచేయుటను యుద్ధమును, అనాథులుగా, గాంధీమహాత్ముని నాయకత్వముక్రింద ఆసహాయముగా ప్రాపకముద్వారా సాగుచున్నది. ఆయుద్ధము పర్యవసానముగా ననేక హోస్టాలలుందు పంచములద్వారా రానిచ్చుచున్నారని. అనేక ప్రదేశములందు, బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతరులు వారినంటుకొనుచున్నారు. కొన్ని తాలూకాబోర్డులందు, పభుత్వముల నెక్కువయు కార్యక్రమముతో వారి కొనసాగుచున్నారు. కాని కంకరా చార్యులు 'అస్పృశ్యత' యొక్కనున్నదనియు, క్రాత్రిములచే బలపరచబడినదనియు, 'అస్పృశ్యుని' తాము పాపమేతులనియు, ఆంధ్రదేశమున చాటింపుచున్నారని. ఈయధ్యులలాది రామకృష్ణచమనము గారు ఆంధ్రప్రతిభయందు దానివరీత సిద్ధాంతమును బలపరచుచు, గొప్పచర్చనుసాగించిరి. ప్రతిగ్రామమునందును, కాన్పులు, పండితులు, కమ్మలెంక, వెలమ, రెడ్డివారందరు, ఇంకను 'అస్పృశ్యత' ను కడలించుకుంటు మంచి దనియే నమ్ముచున్నారు. ఇంతవరకు జరిగినట్లై, 'అస్పృశ్యతాదోష నివారణోద్దమము' సంకల్పరేవర్య నుముఖులవారి బయల్పరుచుట, 'అస్పృశ్యత' యొక్క భయంకరావదమును, నీచస్థితిని, దానిసత్వబద్ధిని, పెద్దకులములవారికి జూపెట్టి, వారియందున్న విద్యాభివృద్ధిని యువకుల సాంఘిక సంస్కారమునకు సుముఖులచేయుట చూడమే! మరియు 'అస్పృశ్యతాదోష నివారణ'కు విముఖులైన పంచముల మానవులని తలంచి, దీనజనోద్ధారణకు క్రాత్రిసిద్ధాంతము లగత్యములేదని తలచు వారినిదిరించి, పశువులదేరులు, సిద్ధాంతములు, చాదరములు, రెడ్డిరాజులు, వెలమవారందరు, మేల్కొని తమప్రక్కనున్న యామహా 'సంస్కారోద్దమము' నెదుర్కొనుటకును యా గాంధీ యుద్ధమునుజేసినది. అలాగా 'అస్పృశ్యతానివారణ' విషయముపై చాటియధ్యక్షుడు, అన్ని భాగములనుండి కేంద్రీకరింపజేసిన ఇయ్యది సామాన్యవిషయముకాదు. ఈపర్యవసానము, అధికభాగవారియు అత్యధులమైనదియు.

కాని ఇదియంతయు గొప్పకులములవారివద్ద జరుగుచున్న అలజడికలకలము వరసరచర్య మరీ నగత్తయ్యత్వము. కాని, పంచములవద్ద నీయవ్యయముద్వారా కేవిధమైన గొప్ప 'సాంఘిక సంస్కారోద్దమము' బయలుదేరుటకు కారణభూమియైతేను, ఆ ప్రజావివేకమును ఆదివాంధ్రసభవారు అచ్చులచ్చుల నొకటిరెండు సాంఘిక క సభలజరుపుచు, చుట్టరిమెల్లని యువ వ్యాసముల చేయుచున్నారేగాని, ఆసభల వెంట ప్రజలు, అనుసరించుటలేదు సరికా, ఆసభలకు పాపముబడినాడ చాలతక్కువగ నున్నది. పైగా నాసభలు అసహాయోద్ధమపర్యవసానమునుబట్టి మాకు, మంటూరు సంస్కారములు తాముంటే ప్రారంభించబడినవి. ఎందులకీట్టి యఖండ, అత్యధు

తోద్దమము. అంటరానివారి, దీనజనుల, పంచముల కించితైన ను కడల్లేకపోయెను? గాంధీమహాత్ముని కంఠనివాద మేల వారిని మేల్కొల్పుటలో పోయెను? ఏగొప్పయుద్ధముచుమాడ వారియధ్య నేల బయలుదేర లేదు? ఈ ప్రశ్నలు సాంఘిక నేపథ్యము కట్టకమానవు! కాకమేమి?

"నిరుద్యోగము" అనుకీర్తికక్రింద వాసిన వ్యాసములందు కొంత చర్చించితి. ఏసంస్థయైనను, ఏయుద్ధముమైనను, అంటరానివారి మధ్య బయలుదేరుటకుసదుపాయము లుండవలయును. వారి 'స్వసంఘోధ'కై గొప్పయలజడి యొక్కయుద్ధమును ద్వారా బయలుదేరుటయున్న, వారియధ్య యాయుద్ధమునా పన కేకొన్నిసంఖ్యలనుండవలె. ఒకటి. ఆయాప్రజలకు, తమ వృత్తియందు, మనుష్యకీర్తియందు నమ్మక మనవరము. దైవపరమమున్న సాంఘిక వ్యవస్థల కొన్ని ఘనకార్యములు చేయగలవను ధైర్యముకావలె. దురదృష్టవశాత్తూ అనమ్మకము, ధైర్యమేమన పంచములయధ్య లోటుగా నున్నది. ఇన్నితాబులులనుండి, తమయోగ్యతకి మార్పులెరుగక, ఎల్లప్పుడు పైవారు పైవారుగనే, తామప్పటివలె, ఆర్థిక మతదాసులవలె యుండుటేయెరిగిన, 'కర్మ', 'మాదేవునిదయమిది', 'మా'వ్యర్థజన్మఫలితము", 'పూర్వపాపములకు దండనయిది' యనుభావములచే కళించుచున్న పంచముల మధ్య, వారిస్థితిగతుల మార్పు బ్రయత్నములు జేయుచో ప్రథమముననే క్రింద సలికెలబడును. తమ అంటికొనవచ్చు పైత్రెలములవారిని తామేమంటుకొనక, అంటుకొన్న తామే నరకమునకు పోయెదమను భయముచే పీడింపబడుచున్న పంచములెట్లు అంటరాని తనము నిర్మూల మొనర్చుటకై, తమ దీనస్థితి లోలగజేయుటకై బయలుదేరుగలరు? రెండు. అట్టి యుద్ధమును బయలుదేరుటకు, పంచములయధ్య నిట్టి యుద్ధమును కొన్ని యిదివరకు బయలుదేరి యుండవలయును. మరొకొన్ని సంఖ్యల ఇతర గమ్మస్థానములతో స్థాపించబడి వానిద్వారా వారికి కొంత సుఖభావము కల్గియుండవలె! ఆ యనభవముద్వారా కొంత జయము సుఖము, తమ సాంఘిక సహకారసంస్థలద్వారా తప్పక కల్గుననియు, తమకు కల్గునట్లుకంటే లాభము నొచ్చునియు వారికి తెలిసియుండవలయును అస్థితిగతులు మనపంచములయధ్య యుద్ధమునని జూచితి. మూడు. వారికి, తమ మధ్య యట్టి యుద్ధములు స్థాపించి, కష్టములనుండి స్వాధీనత్యాగమొనర్చి సాంఘిక నేపథ్యమైన మహాసభావల చారిత్రములు తెలిసియుండవలయును. అయ్యదియు లేదు. అస్థితిలేనప్పుడు, మాత్మయుద్ధములందు మాత్మకాము నమ్మకమునుబట్టి దుర్బలము. నాల్గు. తాము స్థాపించు యుద్ధముచుద్వారా తమపైదైన పైత్రెలములవారికి రోషము కోపము కలగజేయుచున్న ధైర్యమునవరముకాని అది మనవారియందు లేదు. ఒకవేళ యితరులు కినుకవహించినను తమ స్వసంఘోధకై తాము తమప్రయత్నముల జేయవలయునను సంకల్పబలియును మన దీనజనులయందు గానము. ఈస్థితిల దేయొకటి లోపమైనను, ఏయుద్ధముమైనను సరిగానే ప్రజలమధ్యనై స్థాపించబడదు. ఇక నన్ని యుద్ధకృతైన 'సాంఘిక సంస్కారోద్దమము' పంచములయధ్య నుండియే యెట్లు రాకల్గును?

గాంధీమహాత్ముడు లెనాంరెకుకాన్ ఫరెన్సునందు పంచము సాధులకు తెల్పినట్లు పంచములయధ్య నుండియే 'స్వసంఘోధ'కార్యోద్దమము బయలుదేరుట సాధ్యమిది వికాసమునకు వారి విద్యాభివృద్ధికి జ్ఞానాభివృద్ధి కల్పితమనవరము. యెట్లనుండి ఎంత సహాయమువచ్చినను బయల్దేరా రెంతసముఖులై యున్నను లోనుండి యన్ని బయల్దేరనిది లాభములేదు. అవ్యధికారకమగు జ్వాల బయలుదేరుటకు సదుపాయము లేమాత్రము లేనని, పైవిచారణలన కనుగొంటిమి. అట్టియొక సాంఘిక నేపథ్య ధర్మము, అసదుపాయముల కల్గింపగల్గిన స్థితిగతుల బయలుదేర దీయులగకా. ఎటుల నది సాధ్యము?

ఒకటి. వారియధ్య పాఠశాలల నేర్పరచి, విద్యాభివృద్ధి దయారుజేసి, తమ్యాలమున ప్రచారకగణమును, సాంఘిక నేపథ్యలన్నిది గానించి, సుముఖమైన స్థితిలు కల్గించుట ఏలూరు, బంధు, గడివాడ, పెదపాలెములందు జేయబడుచున్న సత్ప్రయత్నము లీదారియందున్నవి. వానివలన, అధికమైన లాభము చేయగలదని ప్రతివా రొప్పుకొనవలయును. కాని, వానికీక్రి సావధ్యములు జాతీయవికాసము పంచముల మధ్య బుట్టించుటకు చాలవు. ఇతర సుఖములు తోడ్పడిన, వానివలన లాభము నొచ్చును.

రెండు. కాన్పులుందు, తాలూకా జిల్లాబోర్డులందు దీనజనులకు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య మిచ్చుట ద్వారా కొంతమేలు చేయగలరు. ప్రస్తుతము మహాకాన్పులందు ఇద్దరుసభ్యులు, మన

పంచముల ప్రతినిధులుగా నున్నారు. ప్రతితాలూకా బోర్డునందు, పంచము సభ్యులుండవలయునను నియమమున్నను, దీనజనుల ప్రతినిధులను పేరుతో, పైత్రెలములవారిని తాలూకాబోర్డు యధ్యక్షులు జిల్లాబోర్డు యధ్యక్షులతో నేకమై నియోజించి, తమ స్వార్థప్రయోజనముల గడపుకొనుచున్నారు. జిల్లాబోర్డులందు కొన్ని ప్రదేశముల నిమ్మలూరి ప్రతినిధులున్నారు. కాని అన్ని జిల్లాలయందు లేరు. నిమ్మలూరులందు తగినంతమంది విద్యావంతులేరను నెవమునై, జిల్లాబోర్డు యధ్యక్షులు, స్థానిక పరిపాలనామంత్రి ఇతర కలములవారిని నియమించి పుచ్చము గట్టుకొనిరి. మా గుంటూరుజిల్లాకుందు, బాపట్ల తేనాలి, కేపల్లె, గుంటూరు తాలూకా బోర్డులందు, పంచము ప్రతినిధులేలేరు. జిల్లాబోర్డులందు పంచముడే లేడు. కాకలామేమి? జిల్లాబోర్డుయధ్యక్షుడను యతిగాజులనాయకుడుగారు తమ బలపరుచు పంచమునాయకు లాయా తాలూకాలందు లేమి చేతను లేన్ను పనుక్కించు పైత్రెలములవారిని తప్పక నియోజింపనలసియుండుటచేతను, పంచములకు ప్రాతినిధ్యమును లేకుండ జూర్రుపడియె. కేపల్లెబోర్డుకు కన్యూదొరను, బాపట్ల బోర్డుకు బ్రాహ్మణసభ్యులను తెనాలిబోర్డుకు తెలగనాయకుడిని ఆయాసంఘములవారి కాయాబోర్డులందు తగినంత ప్రాతినిధ్య మందిరకే ఎన్నికలద్వారా, చేయాయుండగా, ఏలనియోజింపవలసి వచ్చెనో దురదృష్టము. పంచములందు విద్యాభివృద్ధిలేరను వాదమెంతకుంటిదియో, అచ్చటి స్థితిగతుల సరిగినవారు చెప్పగలరు. ఇక కాన్పులందు క్రిందటి పరియాయము, యం. సి. రాజాగారు నియోజింపబడిరి. ఆయన బ్రాహ్మణేతరప్రభుత్వమున కెదురుగుటచే దానినుండి తొలగింపబడి అసంబ్లికి పంపబడినది. వీరయ్యయను సభ్యునిక్రేమయ్యయను మరొకరిని నియోజించిరి. అంత మనయాంధ్ర పంచముసాధులు ఆంధ్రప్రతిభయందు దలజడిజరుపగా ఎట్లకేలకు దేనోద్రుడు అను మూడవవారిని, నియోజించిరి. అనేకజిల్లాలయందు, గుంటూరుజిల్లాలయందు జరిగిన గారడీయే జరిగినవి విదితము. ఇటుల "నియోజించుట" ను పద్ధతిని, పంచములయధ్యయోగార్థముగాక తమ తమ స్వార్థలభములకై సానికప్రభుత్వముపయోగించెను. ఇక నిట్టి పద్ధతి ద్వారా లాభమెట్లు పంచములకు చేయగలదు?

మూడు. "ట్రస్టీ పద్ధతి"; ఎన్నికల నియమలకు మారు పంచములకు వోటులనిచ్చి నియోజకాధికారము ఎన్నికాధికారము లిచ్చి వారి సభ్యుల "కాన్సన సభకు", లోకలు బోర్డులకు సంపకోరుటకు మారే! ఈ నియోజకత్వ పద్ధతి నేర్పరచి? పంచములు, వీరవారగుటచే, ప్రస్తుతము, ప్రతి మనుష్యునకున్న యాస్థిపై వోటులాధారపడుటచే, అస్థిలేని లక్షలకొలది పంచములకు వోటులు దొరుకకపోవుటవలన, వారికి ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య మిచ్చుట ధర్మమని ప్రభుత్వమునకు తోచుటచే, "నియోజించుటకు"ను పద్ధతి ద్వారా పైన వివరింపబడిన స్థితిగతులనేర్పరచిరి. చుంట్లల యిష్టానుసారము, బోర్డుల యధ్యక్షుల సలహాల ప్రకారము, ఇచ్చయొచ్చియుట నీ "నియోజించుటకు యధికారముపయోగించుటకంటే, ఎన్నికలేయొక్కదు ప్రయోజనకారియని తెలిసియున్నను, నిజముగా మన పంచముల స్థితియందే, క్రిస్టియనులున్నను, వారికి ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము ఎన్నికలద్వారా యిచ్చి, మనకే యివ్వలేదో యాలోచించుచు కి వీరి మనములందు, కొన్ని చికిటికీసిద్ధాంతములు తంటాల కల్పించుచుండెనా? దుర్మార్గుబుద్ధి క్రేమలైయుండిరా? (సకేషము)

గుట్టపు పంచములు - గవర్నరు

రంగూను, ఫిబ్రవరి 15:— గవర్నరుగారు, పంచముల జాతులకుపరివారముగ, సభికారపుత్తులు (ప్రేటుడ్రెవు)తో నిన్ను రి గంటలకు వచ్చెను. ప్రేక్షకులచే సునముసాగ్యగత వియ్యంబడినది. వారాలోహించిన శకటము చూపుమేరలో నుండగనే, సభ్యులు నిజమబడి. శకటము యథాస్థానమునకు వచ్చి యాగినపిదప గూర్చుండిరి. పంచముల జాతులకు ప్రేక్షకుల సేవలువచ్చిరి. ఉద్యోగస్థులు తమకులముగూడ చాలమంది వచ్చిరి. సభ్యుల యితానందమును జూపుచుండ వి. యస్. బర్మాన్ కి గవర్నరు బహుమానము నొసంగెను.

పశుప్రదర్శనము

తిరుచునాపల్లి, ఫిబ్రవరి 15:— జంతుబాధానివారణ సంఘాధ్యక్షులక్రింద కలెక్టరుగారిచే ఆహ్వానము చేరివారము ను ధ్యాన్నము పశుప్రదర్శనము గానింపబడినది. కలెక్టరుగారి భార్య మెక్ క్వినుగారు బహుమతులను విజయలక్ష్మి బంధులపై

గీర్వాణ భాషా కళాశాలలు

(వల్లూరి సూర్యనారాయణరావుగారు
బి. ఏ. బి. యల్. కొవ్వూరు)

యూరప్రుఖండములో గ్రీకు లాటిన్ భాషలు వారియు
తొల్లమైన వాఙ్మయమున కభ్యసించబడుచున్నను, సమస్తమై
నకళలు కాస్త్రములు మతగ్రంథములు, మొదలగునవి దేశభా
షలలోనే కలపబడుచున్నవి. అట్లులే మన సంస్కృతభాష
లోనున్న జ్ఞానముగ్రంథయు దేశభాషలలోనికి తర్జుమాచేయబడి,
అన్నివర్ణములు వారికిని సుబోధకమగుటలు చేయవలెను. మన
జాతీయపాఠశాలలో ఆంగ్లమునకు ప్రథమస్థానము నొసంగి,
సంస్కృతము, హిందీ, ఆంగ్లభాషలకు క్రమముగా తరవాత
స్థానముల నీయవలెను. జనసామాన్యములో, సకలవిద్యలు వ్యా
పించియున్నదిన్న దినదినాభివృద్ధియగుచున్న ఆధునిక విజ్ఞా
నము నంతయు యిదివరకు మనకున్న పూర్వపు పునాదులమీదనే
చేర్చి కట్టవలయును. సాంస్కృతిక పరిభాషాపదముల ననుసరి
యచు నూతనపదముల కల్పించుకొని సమస్తకాస్త్రములను, కళ
లను దేశభాషలలోని ననువదించినపుడే, దానిని జాతీయవిద్య
యని చెప్పవచ్చును. ఆంగ్లములే పాఠశాలలలో పఠనీయము
లుగ నెర్పరచవలెను. విదేశీ ప్రభుత్వమువారి సహాయము తీసికొన
వంతముకాదును, మనపాఠశాలలు జాతీయపాఠశాలలని చెప్పుటకు
తొలులేను. మైనచెప్పిన జాతీయవిద్యావ్యాపనము, బంధులతోని
ఆంగ్లభాషావిద్యకాశాల, కొవ్వూరు లోని ఆంగ్లగీర్వాణ
విద్యాలయము మొదలగు సంస్థాపనలు తోడ్పడవలెను గాని,
మామూలుపాఠశాలలోని పాఠములను, పల్లెటూళ్లలోని కాస్త్ర
పఠనములను, జనసామాన్యముతో జ్ఞానాభివృద్ధికిగాని, కేశాభి
వృద్ధికిగాని సాధనములు కావు.

ఇదిగాక, రాజకీయసంస్కరణములకు విదేశీ ప్రభువుల
తో మనమెట్లు సంబంధము పోరాడుచున్నామో, సామాచార
సంస్కరణలలోకూడ మనపూర్వచార పరాయణులగు పండి
తులతో మనకు ఘర్షణకలదు. శుభాశుభకార్యములలో కర్మ
కాండ సంకుచితపరిపాలన యుండును. దేశకాలపరిస్థితులనుబట్టి
ఆచారవ్యవహారములు మారవలయును. అట్లు మారనియెడల,
సంఘములు అరాచకస్థితిలోనికివచ్చి, నశించవచ్చును. కాబట్టి
సంఘాభివృద్ధికి, ధర్మక్షయములకు తమకుగ సమాదేశమై ధర్మాల
నూత్నగర్భమును కనిపెట్టి తీర్మానములను చేయుచుండ
వలెను. ఈసభలచర్చలలో పాల్గొనుటకు, గాంధీ
రవింద్రులవంటి యువభవతులు, విదేశాచార
ముల సాధకభాధకములను కనుగొనినవారు, భౌతికకాస్త్రజ్ఞులు
మొదలగువారందరిని అవకాశములు కలుగవలెను. ఇట్లు
పాల్గొనుటకు మనమతాచారములు కొద్దిమందికి మాత్రము తెలి
యదగిన సంస్కృత గ్రంథములలోనున్న ప్రయోజన మేమి?
మనచేదములు మొదలగు మతగ్రంథములన్నియు, ఆంగ్లము
భాషలో ననువదించబడియున్నను దేశభాషలగుండానే గాని
మనకు సుబోధకములుకావు. మనమనస్సులకు సరిగా నాలవు.
దేశభాషలో విపులముగ వ్రాయబడినచో, మన మతగ్రంథ
ములలోని కర్మకాండ జ్ఞానకాండలు, మనప్రవృత్తాచారములు,
జనభావార్థ విమర్శలకు లోనై, అనుపయోగమైన వానిని
త్యజించి, అనవసరమైనవని నవలంబించియుంటున్న ధర్మజ్ఞా
నభలు వ్యాధిబుద్ధితో అప్పటప్పటికి తీర్మానములు చేయ
గలగుచుండును. ఈసభవారివలన యోగ్యతాపత్రములను బడ
వినవారినే, మనకు పురోహితులుగను, సురువులుగను యేర్పాటు
చేసికొనుటకు వీలుండును. వీరికి యేర్పాటునకు ఆర్థము యే
ర్పరుచుకొనవచ్చును. వీరిప్రస్తుత పురోహితులలో బహుశః,
విద్యావిహీనులై, మత్రములను అర్థహీనులుగ నల్లించుచు,
జారవమేమియు లేక నాటివ్యమవచ్చినట్లు శుభాశుభకార్యములు
యేదియో నొక విధముగ నెరవేర్చుచున్నారు.

కాబట్టి మనజాతీయ విద్యాలయములో పరిశోధనా
పూర్వకముగ దేశచరిత్రను వ్రాయించుట, సమస్త కాస్త్ర
ములకు, కళలకు, దేశభాషలలో ననువదించుట, హిందూ
ధర్మకాస్త్రము, మతగ్రంథములు, సులభమైన విచిత్రత
తయ్యగచేయుట, వానిని పఠనీయగ్రంథములుగ నేర్పాటు
చేయుట—యిది ముఖ్యదర్శనముగా నుండవలెను. దేశ
భాషలలోనే, సమస్త భౌతికానుష్ఠికవిషయములను బోధిం
చు పాఠశాలలై, జాతీయవిద్యాలయము లనిపించుకొనునగాని
ప్రభుత్వము ఆపేరుతో నడిపించబడుచున్నవి నేటివరకాదుల
వంటివిని చెప్పవచ్చు యెట్టిసందేహములేదు. ఈవిద్య నభ్యసించి
వచ్చును విజ్ఞానము లేకపోయినచో, ఉపాధ్యాయులచేత,
సరియైన పరిశోధనల కావించి దేశభాషలలో, ఆయాకాస్త్ర
ములను, ఈపాఠశాలలలో తయారు చేయింపవలెను.

శరీరసాధన-భారతీయులఉపేక్ష

స్వరాజ్యమునకు తదావశ్యకత

(1)

(బాబు పీయూష కాంతిఘోషు)

స్వరాజ్య సంపాదనమునకును విజ్ఞానాభివృద్ధి
మునకును శరీరసాధనయు బలమును యెటుల అవ
సరమో వివరించుచు ఆభ్యాత్మికసంపన్ను లగు
బాబు పీయూష కాంతిఘోషుగారు వ్రాసి మాకు
పంపిన ప్రథమవ్యాసము నిందు ప్రచురించు
చున్నాము:—

కొద్దిదినములక్రింద భారతప్రతికలయందు జాత్యుగారు ఒక
వ్యాసమును వ్రాసిరి. దానిని మిగులసంతోషముతోను అభ్యుచి
తోను జదివితిని. అందు బెంగాలీవిద్యార్థుల ఆరోగ్యము నానా
టికి చెడిపోవుచున్నదని ఆయన విచారమును చెల్పెను. ఇందు
ముఖ్యముగ చదువున్న పంజీయుడే చాల ఆనారోగ్యముగ
నుండుట విచిత్రముగ నున్నట్లు ఆయన జెప్పెను.
కాని, అయ్యా, నేను భారతదేశమునందు ఉత్తర, దక్షిణ,
ప్రాక్రమిణీ ప్రాంతములన్నియు చుట్టి వచ్చితిని. ఈ అవస్థ
ఒక్కసంగతేమునకే గాక భారతదేశమునకు దగ్గి కాస్త్ర
ములను జుట్టింటుల గనుగొంటిని. ఇక్కాలమునవలె భార
తీయులు శృశాంసులై పోవునెడల స్వరాజ్య మెట్లు రాగల్గునో
నాకు తెలియకున్నది. శరీరము దుర్బలముగ నుండునెడల మన
శక్తియు నల్లయుండును. అట్టితర భారతదేశము సత్యపీయము
గను, ఆత్మనిశ్చయబలముగల్గి యు నుండవలె నని గాంధీమహాత్ము
డు కోరినట్లునుండుట యెటుల సాధ్యమగును. కావున దేశమునకు
దారోగ్య మభివృద్ధిగాంచుటకు దేశపురోభివృద్ధి గోరువారందరు
ను వెంటనే ఒక్క నిమేషమైన వ్యభిచయముండ ప్రచారమును
మొదలుపెట్టవలయును.

మున్ను జేసిన ప్రయత్నము విఫలమగుట

బెంగాలు విభజన రోజులలో, దేశమంతయును నిర్వా
ణకాంక్షతో నిండియున్నపుడు అన్నికార్యరంగములందును
పునర్నిర్మాణము గానించుచుండెను. బెంగాలీలు ఆత్మశారవ
మును నిలుపుకొనవలె ననునెడల దేశప్రతిష్ఠకు కాపాడుకొన
వలయునెడల శరీరబలముండవలయు నని ముందే గుర్తించిరి.
తత్ఫలితముగ దేశమంతటను ఆరోగ్యభివృద్ధిసంఘములు
మారు మూలగామములలో గూడ ప్రారంభింపబడి యావల
కు లాటి తిప్పటము, కుటీనీ యిరక ఆరోగ్య సాధనలు శీఘ్ర
బడుచుండెను. ఇందువలన త్వరలోనే యువకులు కొలదిమంది
కొద్దికాలములోనే చక్కని శరీరబలమును సంపాదించి ఆత్మ
విజ్ఞానమును, స్వయం సహాయమును, కష్టశోధనాధ్యయన,
ప్రపంచములో నేదేముతోనైన దీక్షానగల సంసిద్ధతయు జాప
గల్గిరి. ఎట్టిరమమపరిస్థితులు గల్గినను వారు జేసిన పని మన కిం
కను జ్ఞాపక ముండగోరు. కాని ఆరోగ్యము నభివృద్ధిజేసికొను
టకై యువకులు శీఘ్ర నీప్రయత్నములను ఇంగ్లీషువును ము
న్ను ఆంగ్ల హైదవపత్రికలు ప్రతికూలప్రచారము జేసి చంపి
జేసెను. ఈ ఉద్యమమునకు రాజకీయసాసనయున్నట్లు ఆరో
పణజేసిరి. అధికారులు దుర్బలమరగ్గులై యేవుట్టగా యే
పొమున్నురో యని భయపడి యీసంస్థలన్నిటిని వందెత్తిరి.
దుష్టులు, మంచిని ఆలోచనలేకుండ అన్నటిని ఆరాచివేసిరి.
అందుచేత నే డట్టి వొక్కటి యైన గాన్పించవు. ఇది
యంతయు భారతదేశమునందు బ్రిటిషు పరిపాలనాప్రతిష్ఠదే.

కృశాంగులు

అందుచేత ఉత్సాహము పోయెను. ఈగల్గిన పుకర్ని
ర్యాకుంతయును యెందుకు గావించెపోయి నెనుకటి సోమరి
తనమునచ్చెను. అందువలన దేశమంతయును మానవులు పనికిరా
కుండపోయిరి. స్త్రీపురుషులు శృద్ధులును యువజనులును శీత
మునందు అన్నిప్రాంతములందును అపజయము గాంచిరి. వెం
టనే ప్రయత్నములు జరుగకున్న యెడల తమ పెద్దలను జూచి
యనుసరించు యువజనులు గూడ తెలివితక్కువవై ఆలోచన
లేకుండ అపజయము నొందువారి సంఖ్యలో శతకము. శరీర
బలము, మానసికబలము, కండబలము పోయినవారగుచు, సం
ఘమునందు పనికిరానివారగుచును, వ్యాపార విహీనులగుచును,
శీలతయా వస్తుగును. ఇట్టివారు స్వరాజ్యమును సంపాదించబా
లరు. భగవంతుడు దేశము అత్యున్నతిని బడయుటకు గావలసి

సామర్థ్యమును మానవుల కొసంగినపుడు దానిని లక్ష్యము జేయక
పోవుట చాల అన్యాయము. మనము ప్రభుత్వమున యిందులకే
ప్రయత్నము జేయవలయును.

నిజమైనసాఖ్య మెట్లుగల్గును

శరీరసాధనమునే నిజమైన సాఖ్యము గల్గునని పాశ్చాత్య
ప్రపంచము గ్రహించెను. కాని యిక్కాలమున మనదేశము
లోని యువకులెవ్వరును యీ విషయమై తెలుసుకొన్నట్లు
గాన్పించును. ఆరోగ్య భాగ్యముగలవారే, యీ ప్రపంచమున
సాఖ్యవంతులు. ఏ మానవుడుగాని శరీరమునకు బానిసగాకుండ
నుండినపుడే ఆరోగ్యవంతుడగును. లేకున్నయెడల యావత్తీరము
ను బంధించు సంకలలో బడును. పాశ్చాత్యదేశములందీపుడు
ఆరోగ్యసాధనను వివిధమార్గముల నవలంబింపవలెనని విచ్చగలుగు.
అచట ఆరోగ్యసాధనమున తీవ్రమునం దెట్టిలాభము గల్గెనో
ఒకటిరెండు అంశములు చెప్పవచ్చు.

ఒకరిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:— “శరీరసాధనజేసి బల
ము సంపాదించువలెను ప్రపంచమునం దెట్టిసంక్రామముగలదో
తెలుసుకొనలేకపోతిని. ఏవనినైన జేయుటకు తగియుండునను
చిన్నతభావము మరేయొకమాటమున గలగలబాదు. దానితోనా
జీవితమార్గముంతయును నూలెను. ....”

కండబలమున్న తెలివియుండదా?

కండబలమెక్కువగుటతో మేధాశక్తి తగ్గునను అనవసరపు
టామా సరిగాదని యాక్రింది వాక్యములు చెప్పవలెను.

“శరీరములో కండబలముగలవారికి తెలివి లేదు యుండవని
నిరసనగా మట్లాడినవారు వందలకొలది మంది నవమానపరచు
చున్నారు. శరీరబలముగలవారు యెన్నెన్నియో వ్యవహారము
లను జేయుచున్నారు. నేనిచట మతపోధజేయవలసి నచ్చినపుడు
మేధాశక్తి గావలసియుండును. నాకు భగవంతుడే శరీరబలము
నొసంగెను. ఆరోగ్యసాధనను బోధించుటవలన సన్యాసముల
ప్రాత్యాహము జేయుటవలన నేను బోధించు దానికి నేనే
నివర్తనముని నామనస్సులో ననుకూలుచుంటిని.”

కొన్నిదృష్టాంతములు

సర్ సురేంద్రనాథ్ బెనర్జీ చిన్నతనము నుండియును శరీర
సాధన జేయుటవలన మొనటిరకం వక్రయ్యెనని నాకు
చెలియును. ఇప్పటికి వృద్ధుడైన శరీరసాధనను వదిలివేచు
లేవనిచెప్పిన కొందరుకు వింతగ నుండవచ్చును. సర్ సురేంద్ర
నాథుగారి సోదరుడు కాపైను జిలేంద్రనాథ్ బెనర్జీ కలకత్తాలో
పేరుబడిన వస్త్రావనవచ్చును. అందుచేత ఆయన యెందుకును
పనికిరాకుండ పోలేడు. మా తండ్రిగారగు బాబు శిశుకుమార
ఘోషగారు అర్థమడుగ బుట్టెను. చిన్నప్పటినుండియు రోగ
ములతోనే బెరిగెను. ఆయన ఆరోగ్యసాధన నెట్టిదాని నవలం
బింపకున్నను కు నీనవలంబించెను. గజ్జపుప్పాస్త్రీ, ఈక, పసుగ
త్తుట, పెద్దచెట్లెక్కుట, తోటలోకెత్తుట, అట్లుకొన్ని
నేర్పునటువలన ఆయన 78 సంవత్సరము జీవించి మంచివిజ్ఞాన
సంపన్నుడగు నుండెను. సర్ సురేంద్రనాథువలెనే ఆయన
జీవితాంతము వరకును శరీరసాధన జేయుచునే యుండెను.
పాశ్చాత్యదేశమునందుగూడ సాంసమకు కండబల మెక్కువగ
నున్నను మానసిక శక్తిగూడ యెక్కువగ నుండెను. సాండ్లో
లగు యెక్కువగు మేధాశక్తి యుండును. ప్రేమ, కిరణ,
స్మృతి, మన్నన సాండ్లోల బర్మింగానాసులు మానసికాధి
తమ ప్రసిద్ధిని గాంచుచుండిరి.

యువకులు నేర్చుకొనవలసినది

ప్రతియువకుడును ఒక ఆరోగ్యపత్రికయందు చెల్వినట్లుల
అపొమును శరీరశక్తి, చక్కని ఆరోగ్యము, అనుమాటలను జ్ఞా
పకముంచుకొనవలయును. ఈనీతిని ప్రతియువకుడును యెప్పు
డును మనస్సునగా డుంచుకొనవలయును. ఈఅర్థము ననుసరించి
జీవించుచున్నయెడల యెంతయో ఫలితము జేయవచ్చును. శరీర
బలమునండి రోగములను జయింపవలసినయెడల ఆధునిక జీవి
తమునందలి కష్టములను, యీదేశములోని అంతువ్యాధులను
నష్టము గల్గును. ఇంజనులో లోపమున్నయెడల బండి వడిగా
ననునట్లు. అట్లే శరీరసాధనను జేయకున్నయెడల ఈదేశాన్ని
లాభమునుండదు ప్రపంచములో నన్నిదేశములు నీవిషయమున
ప్రబోధము గాంచినవి. ఒక్కభారతదేశము మాత్రము పూర్వపు
పథములన్నిటిని మరచిపోయి నూత్నపథముల నవలంబింపబాలక
వెనుకబడియున్నది.

5 నిమిషములలో గుణము

దేహమునందు ఎల్లవోటయుండును. అనావశ్యము

లేన రోగములను ఎత్తివేయునది నీవిషయములలో

గుణము. ధర రు 1-కి 0-8-0. (H.P.S.)

అన్నపూర్ణస్టోర్సు, పార్కు-ట్రస్టు, వై.ఎస్.ఆర్.పాము

ప్రభుల చంద్రబాసుగారు

సంయుక్త పరగణాల ప్రభుత్వపు కాభికార్యదర్శియ
సాక్ష్యమిచ్చుచు సానిక పరిపాలనమందు ప్రజలశక్తి పెట్టి ప
న్నులు వేయవలయునను సిద్ధాంతమున కంగీకరింతునని డివైసి.
(ప్రజల లబధివిందు సౌకర్యములబట్టి పన్నుల విధింపవలయునను
న్వాయము నంగీకరింపదగదు. ఖర్చులకు గావలసినంతమాత్రమే
పన్నులక్రింద వసూలుజేయవలెనను సిద్ధాంతముతేదు. (ప్రజల
కమితో పయోగములను విద్యుద్దీపములు
ముదలగువాటికిని జముగాతక్కు
పశ్చిర్యేయగును. వాటిమీఠా న్యాయముగ బడి నదానికంటె
నెక్కువ వసూలుజేసినను తప్పులేదు. ఒకానొక యాపయోగ
మగుపని స్థానిక సంఘములు జేయునప్పుడు, దానికి పరిపడు
నంతయైనను, పన్నువసూలు చేయతలెను. పన్నువిధించునపుడు
తాము నేయుకాన్యమువలన నేరికెక్కుడుపయోగమో యాలో
చించి జేయవలెను. కొన్ని సౌకర్యముల కనంతెంత యాపయో
గింతురో దానినిబట్టి పన్నువిధింపవలెను. స్వసామాన్యోప
యోగములగునీరు, బహుళులు, కుట్లనీరు బారద్రోలుట కేర్పా
చిన మార్గములు, మొదలగు వాటికంటెపైక తప్పక పన్నువి
ధింపవలెను. అక్బాయి (గ్రాములలోనికి సరకుఁదీసికొని వచ్చిన
ప్పుడు వేయుపన్ను) పన్ను వేయుటకు చాలమంది సహృదయు
రుదు. (ఇంతకంటె ర్హకపైకి సకకుబోయినప్పుడు వేయు
పన్ను) పన్ను వేయుట మంచిది. ఇదిరైలుబాడుగతో బాటు
వసూలు చేయవలెను. స్థానిక పరిపాలనలోని పన్నులగున్న
మీరుజేసిన సలహాల నన్నిటిని సంతోషించుచు జెప్పినదేమన ఇంటి
పన్ను, భూమిపన్ను, శిల్లపట్టుములలో ఫీలగునంత చెప్పుగా
వేయవచ్చుననిగాద సలహాజేసిరి. భూమిపన్నును పూర్తిగా
చెచ్చించుట కంగీకరింపజేయు. ఏదో (ప్రభుత్వాదాయమున
(రివెన్యూ) కట్టంతరము గలిగించును.

1. మా మనసిపాలిటీనారు దూరలో చన మొనర్చి, హిం
 సపులకు ఉన్నత ప్రారంభవిద్యాలయమును యేర్పాటుచేయుట
 సుభనూచకము. ఈవిషయమై కాకాసిబునం దెన్నియొంటంకము
 వున్నను, ఈతీర్మానమును, నగ్గించి యాచరణయం దుంపించు
 కై వాతంతయు స్తవనీయులు. మాపురమునందు, పాటకపు
 సనబాహుళ్యమెక్కువగ నుండుటచే, వీధిబాలుల విద్యాభ్యాస
 కై పై పాఠశాల యత్యవశ్యముగ నున్నది. పాఠశాలను సర్వాం
 నుండగముగ నొనర్చి, బాలుల స్వశక్తిపై నాధారపడుటకు
 తీవ్రములు ముఖ్యముగ నేర్పనట్టి యవికాశుల గల్గించు,
 తీరుపేయదుల కృతజ్ఞులకు పాఠశాలలు ముఖ్యార్థము.

జూబులు

పశ్చిమగోదావరిజిల్లా కాంగ్రెసుసంఘము
నిడదవోలు

ఆంధ్రరాష్ట్రములో కార్యకర్తల సహజవిదిన దేశా
రాధకుల గ్రూపుహాట్లొకపునరీక్షయ్యబడును.

ఏలూరులో సమావేశమైన రాష్ట్రసంఘ సమావేశకాలము
న జై నవినందనభోజన తీయబడింది. ప్రతియింటను వుండన
లగినది. యిదివరలో ను 2 కి అమ్మితిమి. యిప్పుడు 1-0-0
యకే యిచ్చెదము. కావలసినవారు వెంటనే వ్రాశి తెప్పించుకొన
వలెను. కొలదికాపిలేయున్నది.

శ. సుబ్బారావు

కార్యదర్శి.

నెల్లూరుతాలూకా ప్రాథమికోపాధ్యాయ సంఘము

1925 సంవత్సరం ఫిబ్రవరి నెల 22 తేది సాయంత్రము
2 గంటలకు నెల్లూరు సుజేదాపేట మున్సిపల్ స్కూలు
లో ప్రైంపుముయొక్క కార్యనిర్వాహకసభ జరుపబడును.
కనుక నెల్లూరు తాలూకాలోని ప్రాథమికోపాధ్యాయసంఘ
కార్యదర్శులు ఆయాసంఘము తొలిన ఎన్నుకొనబడిన కమిటి
మెంబర్లున్నా తప్పక సభకు విచ్చేయవలెను.

సంఘాధ్యక్షులును నెల్లూరు శ్రీ వెంకటగిరి రాజాగారి
కళాశాలాధ్యక్షులును నన మ-రా-రాశ్రీ రామసూ వెంకట
శ్రీధరు పంతులు యం. యె. యల్. టి. గారు అగ్రాసనాధి
పత్వము వహింతురు.

(కార్యదర్శి)

శ్రీరామమోహన ఆయుర్వేద ధర్మవైద్యశాల

పాఠశాల - బెజవాడ

ఈధర్మవైద్యశాల 1915 సంవత్సరము 1 వ ఆగష్టున
ప్రారంభింపబడి తదాని నిర్విఘ్నముగ జరుగుచున్నది. ఈవైద్య
శాల ప్రజల కత్యంతోపయోగముగ నుండియుండుటచేతను
శ్రీరామమోహన ఆయుర్వేద ధర్మవైద్యశాలను
నవనవించి వైద్యశాల సంఘమును 1920 నవంబరు 12 వ ఆర్డర్
చేసిన రిజిస్టరు చేయబడింది. ఆయుర్వేదవైద్యవ్యవస్థలక్ష్యము
గాగల మాసంఘము పట్టుట నొక పాఠశాలను సహితము స్థా
పించి నడుపుచున్నది. ఇదియు 31-1-24 తేదీ పత్రికలో మీ
వ్యక్తికవిలేఖకు కార్యదర్శి విద్యార్థులను కొట్టుటచే నారు పాఠ
శాల విడిచి వెళ్ళినారనియు క్రిమినల్ కేసులు తీసికొన య
త్నించుచున్నా రనియు ప్రకటించెను. వైద్యశాలపరిపాలన
స్వయముగ జూచుచున్న నాకు ఈవిషయమే నాలుగు రోజుల
వరకు విషయము తెలియరాలేదు. నాత్రును పత్రికలోని జూచి
రావు బహద్రుని కోరికయొద్దీ నోపాకృత్యముగాను మొద
లగుచూచి మాపాఠశాలకు వెళ్లి యీవార్త అసత్యమని తెలిసికొని
వచ్చుచానికి ఖండిత వ్రాయుమని కోరియుండిరి. మావిద్యార్థి
లు కొందరు ప్రతిభకు భిన్నముగ ప్రవర్తించుటచే నామ
శ్రీరామమోహన ఆయుర్వేద ధర్మవైద్యశాలను విడిచి
యిరుగు వారి కేసునున్నకే యని వేసుకొన్న బులెటు ఒక
పెద్దనువది ఆర్డరాత్రి 12 గంటలవరకు నారి బానిసమనినన్నీ
మరియొకరినినన్నీ మా వైద్యకాలభవనమునానికి పంపి వారిద్వారా
కా విద్యార్థులను చేరదీసి వారికి దుర్బోధలుచేసిన్నీ తాను స్వ
యముగా వారిని వీటిని యితర పాఠశాలలో చేర్పించి మాపాఠ
శాలవారిమీద క్రిమినల్ చర్యలు జరిగింపవలె నని యత్నిం
చెను. ఈవిషయమును ఆపెద్దనువది మాప్రధానోపాధ్యాయుల
తో ఒప్పుకొనెను. ఈ విషయమును గొండంతగ జేసి విలేఖరు
లు పత్రికలకు తంజిరా ర్థనంపుకొని ప్రకటింపబడునటు చేరిరి.
6-2-25 తేదీ మీ పత్రికలోని సమాధానమునాడ ఆపివేయు
గానే యున్నది. మావిద్యార్థులలో నొక్కరు అయినా విడిచి
వెట్టుటగాని తిరిగి ప్రవేశించుటగాని జరిగియుండలేదు. మా
ధర్మవైద్యశాలయు పాఠశాలయు బెజవాడ పురజనుల ముద్దు
విడ్డలై నుకలపడు చంద్రునివలె దినదినప్రవర్ధమాన మగుచున్నవి.
అయాచితముగ సహితము దాతలు ధర్మ మొనంగుచున్నాను.

బొడ్డపాటి వెంకటప్పయ్య,

ఉపాధ్యక్షుడు.

ఆంధ్రగౌడసంఘ మహాజనసభ

అగ్యలా! కృష్ణజిల్లా దివితాలూకా మోపిదేవి గ్రా
మములో మనకుస్థితినిగరించుచును మతమునుగరించుచు మన
బాలబాలికలు విద్యనుగురించుచు మ|| రా|| శ్రీ యామినేని
నాగయ్యగౌడగారి యాజమాన్యముక్రింద 20.2-25 తారీఖున
ఉదయం 8 ఘంటలలగాయతు సభజరుప యందుక్రిందనున్న
మెంబర్లు నిశ్చయించినారు గాన మీ స్నేహబృందస మేతులుగా
సభకు దయచేయవలెను.

ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులు: - 1. యార్లగడ్డ ఆకాశం, 2.
యార్లగడ్డ పోతరాజు, 3. కృష్ణని యానాది.

అల్లూరి వెంకటస్వామి,

కార్యదర్శి.

శ్రీరాజరాజనరేం ద్రాంధ్రభాషానిలయము-
మానుమకొండ

ది ౯-౨-౨౫ నాడు సాయంత్రమున ౫ గంటలకు మా
భాషానిలయమున శ్రీయుత టి. కె. బాగయ్యగారి యాజ
మాన్యమున శ్రీ వామెర్ల రామారావుగారి యకాలపరణ సం
దర్శమున సమాఖ్యాదకసభ సమావేశమయెను. సభకు ౫౦మంది
సభ్యులు విచ్చేసిరి. కీర్తికేళులకు రామారావుగారియాత్మకు
కాలినొసంగుటకు సర్వేశ్వరుని సభ్యులందు ౨ నిమిషములు
విలంబించి నిశ్చయముగ బ్రార్థించిరి. క్రిందితీర్మానము గావింప
బడినది.

“ఆంధ్రవిత్తకళావిభాగమున, పిన్నవిద్యార్థులను,
కుప్రదర్శకులను, ఆంధ్రమాత పుత్రకన్యములలో నొకరిన
శ్రీయుత వామెర్ల రామారావుగారి యకాలపరణమునకు
ఆంధ్రజేతమునకు కలిగిన నష్టమునకు, శ్రీరాజరాజనరేం
ద్రాంధ్రభాషానిలయసభ్యులు తమ విభావమును తెలుపుచున్నా
రు. శ్రీరావుగారి కుటుంబముతో వారి దుఃఖమునందు పాల్గొ
నుచున్నార ఆంధ్రపత్రికామూలమున తమ నిండుసానుభూ
తిని తెలుపుచున్నాడు.”

కార్యదర్శి.

ఓటరు లిస్టులు

ఇప్పుడు అమలులోనున్న మాంటాగు సంస్కరణ చట్ట
ముప్రకారము పదిరూపాయలు పన్ను చెల్లించే ప్రతి అసా
మియున్నా తాలూకాబోర్డు లగాయతు రాష్ట్ర కాసనసభల
వరకు ప్రతినిధుల నెన్నుకొనుటకు ఓటరు అని నాడుక అయివు
న్నది. ఇప్పుడు అమలులోనున్న ఓటరు లిస్టుల ప్రకారము
ప్రతి పదిరూపాయలు పన్ను చెల్లించే పల్లెటూరి అసామి
యు ఓటరు అయివున్నాచో లేదు ఎందుచేతనో నూరు రూపా
యలు పన్ను చెల్లించే ఒక జాయింటు పట్టాలో పదిమంది
రైతులు ను 1-కి పది రూపాయలు పన్ను చెల్లించే రైతులు
ఉన్నా రనుకొందము. ఈ పట్టాకు పట్టాదారు ఒకడే ఓటరు
అయివున్నాడు. మిగతా తొమ్మిదిగురు రైతులు పరూ
పాయలు పన్ను చెల్లించుతూ నిజమైన భూభావములు అయి
వున్నప్పటికి ఓటరు కాదు. దీనివిషయి స్పష్టమును ఓటరులిస్టు
లు ఓటరు కాదనిననాడు, ఓటరు కాకపోవడమున్నా కేసులు
పట్టాదార్లయి వుండి స్వంతభూమి యేమీ లేకపోయినప్పటికి
ఓటరు అయివుండడమున్నా జరుగముచు. పట్టాదార్లనే ఓ
టరుగా తేర్చునని తాళ వైవారి వుత్తరవని యిద్దరు ముగ్గురు
గ్రామకరిగములు అనియున్నాడు. పది రూపాయలు ప
న్ను చెల్లించడనా లేక పట్టాదారు అయివుండడనా, ఓటరు అ
నడవననకు ముఖ్యవిషయము? మాంటాగు సంస్కరణ చట్టము
ప్రకారము పది రూపాయలు పన్ను చెల్లించినా నూ
టిగ్గు యువనిమంది అయినా ఓటరు గారు. ప్రభుత్వమువారై
నా ఎన్నికలకోసం మాత్రము పోలింగు స్టేషనులో మాత్రము
కాలా జాగ్రత్తగా కరెక్టుగా వ్యవహరించవలెమీకాని సంస్కరణ
చట్టమునకు పునాది అయిన ఓటరు లిస్టుల విషయమై సరియైన
పద్ధతులమీద ఈ కథనుగా ఓటరులు ఉండవలెనని కట్టుదిట్ట
ముల నేర్పరచియుండలేదు. న్యాయముగా ఆలోచించిన యిది
వర్గము జరిగినదొన్నికలే సరియయినవి కావు. ఓటరుయొక్క
అవసరము ఎన్నికలవరకేగాని తిరుపాత అవసరము లేనట్లున్నది.
మన కాసనసభ ప్రతినిధులైనా యీ విషయమై తనతన తీర్మా
నాని ఓటరులిస్టుల విషయము ప్రభుత్వమును ప్రశ్నించి
ఓటరు విషయమై సరియైన కట్టుదిట్టము కాసనసభముగా
జేయించుటకు ప్రార్థనాయున్నాను.

(అనవర్తి రామమూర్తి.)

గ్రంథకర్త యెవరు?

“ఆంధ్రపాఠశక్తి” అను వ్యోత్తిక్కాస్త్ర సంబంధియగు
పద్యరూపమున ప్రబంధమొందు శిథిలతాళపత్రాశ్శక్తిమై మాకు
గానవచ్చినది. చానిని విమర్శింపగా సంస్కృతమును దెలిసింది
నటుల గ్రంథకర్త పీఠికయందు వివేచించియున్నాడు. దీని
రచనాశైలి గమనింపగా ప్రాచీనకవిమధ్యందు ప్రాసినటుల గ
న్నట్లుమన్నది. కాన విమర్శకులకు విద్యజ్ఞులు లేనైన నియ్యది
లభించు తావుగాని తమవద్దనున్నచో, గ్రంథకర్త పేరున్న గ్రం
థమందలి యాశ్వాససంఖ్యయు, పద్యసంఖ్యయునుగాని తెలుప
గలరని నమ్ముచున్నాము. మరియు తమ విలాసమును గూడ వి
వరింప ప్రార్థితులు.

మూగుల వెంకటరామయ్య,

కార్యదర్శి, ఆనందగజపతి గ్రంథాలయము-కోటిపల్లి.

కొత్తపేట తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘము

ది 9-2-25 వ తేదీని కొత్తపేట సత్రంనంద 2 గంటలకు
శ్రీయుత నంబూరి ఒగ్గరాజుగారి యాజమాన్యమున సమావేశ
మయిన తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘసభా తీర్మానములు:-

1. రాజమండ్రి తాలూకాబోర్డు సభ్యత్వములకు వచ్చిన
దరఖాస్తులలో కొత్తపేట ఫిర్కాకు శ్రీయుత చింతం వెర్రె
య్యగి, దేవులపల్లి మూర్తినారాయణమూర్తిగార్లు తమ దరఖా
ల నుపసంహరించుకొని న నందున శ్రీయుత నామన్న
బాపన్నగారి దరఖాస్తు సంగీకరించి వానిని కొత్తపేట ఫిర్కా
కు కాంగ్రెసు తరపున రాజమండ్రి తాలూకా బోర్డుకు ఎన్ను
కొనవలెనని.

2. ఇదివరలో కాంగ్రెసు తరపున రాజమండ్రి తా
లూకాబోర్డులో సభ్యులుగావున్న శ్రీయుత చింతం వెర్రెయ్య
గారు ఈముందు జరుగబోవు తాలూకాబోర్డు ఎన్నికలకు
కొత్తపేట ఫిర్కాకరపున యీ సంఘమునకు తాము పంపిన
దరఖాస్తు నుపసంహరించుకొనినందుకు వానిని ప్రశంసించుచు
తాలూకాబోర్డు ఎన్నికల సందర్భమున శ్రీయుత నామన
బాపన్నగారికి సహాయము చేయవలసినదిగా వారిని కోరడ
మైనది.

3. రాజ్ ఫిర్కానుండి రాజమండ్రి తాలూకా బోర్డు
సభ్యత్వము విషయములో వచ్చిన దరఖాస్తులలో శ్రీయుత
సున్న శ్రీరామకృష్ణింహం, గోవిందరాజుల జగన్నాథంగార్లు
తమ దరఖాస్తుల నుపసంహరించుకొన్నందున శ్రీయుత నంబూరి
జగ్గరాజుగారిని ఏ.గ్రీసముగా ఎన్నుకొనవలెనని.

4. మంగడఫిర్కానుండి రాజమండ్రి తాలూకా బోర్డు
విషయములో వచ్చిన దరఖాస్తులలో శ్రీయుత గోరుగంతు
వెంకేశ్వర్లుగారు తమదరఖాస్తునుపసంహరించుకొనినందున శ్రీ
మొత్తపల్లి చినసుబ్బారావుగారిని ఏ.గ్రీసముగా ఎన్నుకొనవలె
నని.

5. ది 28-1-25 తేదీని కార్యనిర్వాహకసభనామ చేసిన
తీర్మానముల నామోదించడమైనది.

6. కొత్తపేటయూనియన్ విషయములో కాంగ్రెసు
సంఘమునకు దరఖాస్తులుపంపిన మెంబర్ల దరఖాస్తులు యో
చించుటకు కార్యనిర్వాహకసభవారికి అధికారమివ్వడమైనది.

7. గోదావరిమండలసభకు ఆహ్వానసంఘము నేర్పాటు
చేయుటకు శ్రీయుత (1) ప్రభుల చినసుబ్బారావుగారు (2)
కొడవూరి కామేశ్వరరావుగారు (3) గోరుగంతు వెంకేశ్వ
ర్లుగారు (4) గోలేటి వెంకట్రావుగారు (5) నామన బాపన్న
గారు (6) మిరిటాల వెంకటరత్నంగారు (7) జడ్చెరపు వీర
న్నచావరిగారు (8) పెనుమత్తు చినవరసింహారాజుగారు (9)
విన్నకోట వెంకటరత్నముగార్లు నుపసంఘముగా నేర్పాటుచే
యడవలెనని.

8. ఆహ్వానసంఘ కనీసపుచుదా ను 5 యగా నిర్ణ
యించడమయినది

9. కోశాధిపతిగారివద్ద నిర్వహింపమై యాత్మ
జడ్డెనక ఒకవారంకోశాలలో కార్యదర్శులుగావేసి ప్రతి
కొనేరిమిత్తు ఆగ్రహింపవలెను చేయవలెను.

10. ఈతాలూకాసంఘ లెక్కలు అడిగియుంటున్న కాక
ర్ల సత్యనారాయణగారివద్దకు జమాఖర్చులు తీసుక వెళ్లి వారిచే
రి అడిగియుంచవలెను.

దేవులపల్లి మూర్తినారాయణమూర్తి,

కార్యదర్శి.

శ్రీ శ్రీ దామెర రామరావు

దామెర రామరావుగారి పురణములను అంధ్రదేశమునకే గాక హిందూదేశమునకు చాలవఱకు కల్పనదనియు అటువంటి ప్రతిభావంతుడను మహిమగలవనియు పుత్రునిగోల్పవట దే శరార్థాగ్రహణనియు నాద్యర్థమైనవలెను. ఇకనదియేదేండ్ల యువకుడైనను, రామరావుదేసిన దేశాటనము, చిత్రలేఖనమున దాతడు కనుబరచిన ప్రతిభ అనేక ప్రదర్శనములలో నా కడబిడించినగౌరవము, అతని నిరాడంబరత్వము స్త్రోతపాతముల యం దాతని గృహమైనవిమలభక్త్యును ఆతడవలంబించిన విద్యనభ్యసించుటలో నాతడు కనుబరచినవట్టుదల, ఆసక్తికరమైనవృత్తియు రామరావునకు నెదురున్నవనించిన కీర్తిని సంపాదించి ఆతనియందు అంధ్రవిద్యార్థప్రపంచమునకు చిహ్నము నెరవేరినది.

దామెర రామరావు చిన్నతరగతులు రాజమహేంద్రవరములో మునిగి పలు లోకములకు వెళ్లినట్లుగానూ, పెద్దతరగతులకును అంధ్రావనితలను నూర్చునీలవరకువచ్చి చదువుననివేసెను. వీరి మేనమామయగు గాడిచర్ల రామమూర్తిగారిని అన్నయగు వెంకటరావుగారినిబట్టియు రామరావునకు చిత్రలేఖనమునంభించి చిన్ననాటి నేగిరితరగతులలో పాఠములలో అంతగా ప్రకాశింపకయండెను. ఇంతలో నీతడు రాజమహేంద్రవరమున అర్థకాలేజి (ప్రిన్సిపాల్ గారు మాట్లాడినట్లు) నాకర్పించుట కల్పించినది. మాట్లాడినట్లుగా చిత్రలేఖనయందభిమానము గల రచనకు, మాట్లాడినట్లుగా రామరావు తండ్రిగారు రచనారావుగారిని ప్రోత్సహించి, యెట్టతేలకు రామరావునకు చిత్రలేఖనభ్యసించుట బొంబాయి నగరమునకు బంపించుట కొప్పించెను. రచనారావుగారి కిడుమద రామరావునకు చాల తోడ్పడినది చెప్పవచ్చును. ఈయొక్క అభిమానవిద్యయగు చిత్రలేఖన విద్యార్థ్యసమయము రామరావు బొంబాయివెళ్లిన తోడనే అతని జీవితము మారిపోయినదని చెప్పవచ్చును. ఆతడు చిత్రలేఖనము, ధనార్జనకారము, సామాన్య ప్రజాపక్షముకొరకు కాక కేవలము చిత్రలేఖన కొరకును అవిద్య గడించుటలోనే జీవితము ముగింపవలయునను ఆశయముతోను, ఆవిషయములో పండిత ప్రకాశములను కలిపి కొని కూలకవముగ తరచి అంధ్రవల్ల కిత్తము బయ్యలకు పలయనన పట్టుదలతోను కప్పించుకొన్నాడు. ఈ ముద్దేశముతో బొంబాయిలోయున్న నాటక సంవత్సరములోను, తరువాతను ఈతడు చాలవరకా వైపు వృద్ధేశసంస్థానములను, ఢిల్లీ, ఆగ్రా కలకత్తానున్న నగరములను జూచినాడు. 1922 సంవత్సరములో అంధ్రభారతీయ కళాపరిషత్తు రాజమహేంద్రవరములో స్థాపించబడి అసంవత్సరము ప్రదర్శనములోనే రామరావు చిత్రలేఖనములను జూచుట కల్పించినను అతడొక్క పనితనమువల్లనే అనేక ప్రదర్శనములలో మెప్పుగానుండెను. ఈ ప్రదర్శనములే తన పోయిన రామరావునుగూర్చి చాల మందికి తెలిసియేయుండకయియున్నది. రామరావు ప్రజాదృష్టి నాకర్పించవలయునను ఆకురతలవాడు. కాదు ప్రజాభిప్రాయముయొక్క లెవ నాతడు బాగుగ నెరుంగను. అతనికి వచ్చిన ప్రభావిత అంతయు, గణితశాస్త్ర పండితుడను, ఈతనివలనే అద్భుతముగ కీర్తిగడించి, ఇతర చిన్నవయస్కుననే వృత్తినందిన రామరావునకువలె ఇతరులు బలవంతముగా నీతనిని ప్రజాదృష్టిలోనికి లాగుటలన వచ్చినది. రామరావుయొక్క స్వగౌరవమును గురించియు, ఆడంబర విమలభక్త్యును గురించియు యొక్క చిన్నయదాపరమును చెప్పెదను. రామరావుయొక్క కృషిజూచి అతనిని ప్రేమితిగొని రామరావును ధర్మాపాత్రోయొక అంధ్రప్రముఖుడు రామరావును చెప్పవట్టెనునకు తీసికొనిపోయి, గవర్నరుగారికి జూపించెదననియు గవర్నరు గారియొక్క గాని వారిసంతోషముగూ గాని పటమువ్రాయుట కేర్పాటుచేసెదననియు, అందులకొప్పుకొన్నచో అనేక మహారాజులు రాజులు జమీందారులు అతనికి పనియిచ్చుట కల్పించుననియు దీనినిబట్టి అతనికి ద్రవ్యము, చాల లభించుననియు, అనేక గొప్పవిచిత్రము లీతనినే ప్రపంచమున ప్రేమించుచున్నారనియు, అనేక విధముల సలహానిచ్చును గాని రామరావుగారు ఆరీతినివచ్చు ప్రాముఖ్యత తనకక్కరలేనని త్రోసివేసెను. ఇటువంటి యదాపరముల నేకము తెలుగుదును.

రామరావు పనిసంవత్సరములు బ్రతికి నుండినయెడల అంధ్రవల్ల కిత్తమును స్థాపించు యుద్ధభారతచిత్రకళాశాఖను

స్థాపించి అసంఖ్యాకాధికారులను, అధ్యాపకులను, అతనినిబట్టి రాజమహేంద్రవరములో చిత్రకళలు కొంతమంది బయలుపెడిలి ఆసక్తితోను, దీక్షతోను, ఈకళనభివృద్ధిచేయుననియు. వీరితోనూతనే అంధ్రభారతీయ కళాశాలలో చిత్రలేఖన బోషించుటకు పెద్దప్రయత్నములు చేయుచున్నది. క్రమక్రమముగ నీతనికొనైన పుణ్యము, రీడింగుప్రభువుయొక్క దృష్టి నాకర్పించి, ఇంగ్లాండులో వెంట్రీలో పాగడగాంచి కేనడాలో హౌడ పండితదృష్టి నాకర్పించినది. రామరావు కళానైపుణ్యము పరిపక్వముకావలయును, అందు అభిలభ్యతలయ కళాప్రపంచము మెప్పువడసి కాళ్ళతమగు చిత్రలేఖనముల వరించుటకంకను కొన్ని లోపములు తొలగింపవలయుననియు నాకు తెలియకపోలేదు. కానిదక్షిణహిందూదేశములో ప్రజాపిత తస్మాములలో, బాతీయవిద్యలలో ప్రతిభావంతులగు చిత్రలేఖనకళాస్థాన ముద్దరింపబడుట యీ యిరువదియేదేండ్ల యువకుని దీక్ష, ఉపాసన సాధనములనే జరిగినదనియు, భావ్యాంధ్రకళాభవనముయొక్క పునాది రామరావుయొక్క కష్టములు జీవితముమీదనే బయలుపెట్టినదనియు మాత్రము చెప్పవచ్చును. అంధ్రకళాభావని సంపూర్ణవికాసము రామరావు కనుగొనలేక పోయినను, తనసంతోషపానములన, అతని ఆదర్శదయము నాతడు తనజీవితములో కనుగొనగలిగినాడు. ఇప్పుడంధ్ర విద్యాధికులలో కళాభిరుచి గలుగుచున్నది. నిజమైనభక్తుల కీ పాటిభితియు చాలును.

“నిన్నో సత్సలములో ఫలించి దివిలో నేపారరాపాడు నందు. నాటించిన మొక్కడు పులికాల్ మారల్ల నేలంటురి” సంపూర్ణ యావ్వనములో, అంధ్రకళా విద్యార్థిప్రపంచమున కా సలుగొన్న యీ యువకుడు మహావిద్యాధిశోట బడినాడు? ఇప్పుడంధ్రప్రముఖులు తమచేయుచున్న ఈతని చిత్రలేఖన నేకరించి యే చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయమువారి కాళ్ళతమగు ప్రజలకు లభించునట్లు జేయగలరా? అంధ్రభారతీయ కళాపరిషత్తు కాళ్ళతమగా అంధ్రచిత్రకళలు ప్రతిభావికాసమునకు స్థానముగ నుండనట్లు ప్రయత్నించెదరా? ఈరెండును జేయగలిగినచో రామరావు అంధ్రదేశములో మన నడుమ జన్మించి కృతించిన ఋణము నాంధ్రులు కొంత తీర్చికొనినవారగుదురు. కీరీత్యాగము తరువాత ఆత్మ నిలవియుండునను భావమే నిజమైనచో రామరావు ఆత్మకు కొంత శాంతిలగును. అంధ్రుల పాటి జీవితకేళిపోయినచో, రామరావునంటి ప్రతిభారత్నమును బోగొట్టుకొనిన అంధ్రమాత దొర్లగొర్రులకుహృద నగును. రామరావునంటి యువకులనుకాని, వీరేశలింగమునంటి వీరులనుగాని గౌరవింపలేకపోయినచో ఆ జాతియొక్క భావిదశ దొర్లగొర్రులకుకాక మరి యేమున్నది?

మద్దూరి అన్నపూర్ణయ్య.

శ్రీ శ్రీ కాజ పెదపిచ్చయ్యగారు

వసుమత్రు-కృష్ణాజిల్లా

విద్యాభిమానులును, సంఘసంస్కారజ్ఞులును, ప్రజాసంరక్షకులును, స్వార్థత్యాగియును, యదార్థవాదులును నగు శ్రీయుత కాజ పెదపిచ్చయ్యగారు రికార్డు సంవత్సరముఖగృహపర్యమి ఆదివారము (8-2-25) ఉదయము 9 1/2 గంటలకు పరలోకగతులయినట్లు తెలిపజేయుటకు చింతిల్లుచున్నారము.

వీరినయస్సు 62 వత్సరములు. వీరికి పిన్న నాటినుండియు ఇతరుల శ్రేయస్సే ప్రధానముగా దలంచి మాప్రాంతములలో గల్లుచున్న వివాదములను విశేషముగ కొర్లుకువెళ్లవండ నాపియుండిరి. వీరు మాగ్రామములో గ్రామములపై స్థాపించబడిన పంచాయతీసంఘమునకు ఉపాధ్యక్షులుగను, అధ్యక్షులుగను, మాగ్రామ అసహాయ మగ్యమహాకాల (లోయర్ సెకండరీ స్కూలు) కు ప్రధానపోషకులుగ నుండిరి. వీరు సదా రాజకీయ సంస్కరణసంఘముల కేగి ఆరీత్యానముల ప్రకారము ప్రసరింపుచుండెడివారు.

మాగ్రామ యువజనసంఘము తలపెట్టిన వేశ్యా నిరసనోద్యమమునకు, వీరు ముందంజవేసి మొట్టమొదటనే వారు న్యాయముగా మార్గదర్శకులై యువజనసంఘమునకు మిక్కిలి ప్రోత్సాహమొసంగిన ధీరులు. వీరు నిరంతరము నిరుపేదలకు దానముచేయుచుండెడివారు. శిశువై, నిరుపయోగముగ నున్న మూడుబావులను స్వంతద్రవ్యముతో బాగుచేయించి ప్రజాసౌకర్యమును గావించిన పరోపకారులు. గ్రామమున 500 ఎకరముల పల్లపు భూమి సరియైన నీటివసతిలేక ఫలంపకపోవుట మిక్కిలి క్రమపడి న్యాయముగా ధనమును ఇచ్చించి సౌకర్యమును సమహర్షివ స్వార్థత్యాగి ఆకస్మికముగ జ్వరపడి పరమపదించిరి. భగవంతుడు వీరియాత్మను శాంతినిచ్చునుగాక యని ప్రార్థించుచు విచారమున మునిగియున్న వారి కుటుంబమునకు మా సానుభూతిని జూపుచున్నాము.

కాజ వెంకటసుబ్బయ్య.

రాజమండ్రి తాలూకా బోర్డు ఎన్నికలు

రాజోలు తాలూకా మహాజనులకు విజ్ఞప్తి
కడచిన రాజోలు తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘసభలో రాజోలు తాలూకా బోర్డు ఎన్నికలకు రాజోలు ఖండమునకు, తేలిన మూడు స్థానములకు యాదిగవ జేర్కొనబడినవాడు కాంగ్రెసు అభ్యర్థులుగా నిర్ణయింపబడిరి.

- 1 శ్రీయుత చిక్కిన పిరాస్వామిగారు నగరంపిర్లా.
- 2 “సాన్నాడ శ్రీరామ వెంకట సూర్యారావుగారు రాజోలు”

3 “వాడేపు రామమూర్తిగారు అంతర్వేది పాతెం”
పై ముగ్గురు అభ్యర్థులను యాక్రింద పొందుపరచిన కాంగ్రెసు కార్యక్రమమునకును, నియమములకును బద్ధులయి యుండుటకు ప్రమాణపత్రములపై సంతకములు చేసిరి:—

- 1. కాంగ్రెసు సభ్యులయియుండి, ఎల్లప్పుడును ఖద్దరు చేధరించు ఖద్దరువ్యాప్తికి తోడ్పడుట.
- 2. గవర్నరులకును, యితర ప్రభుత్వోద్యోగులకును సన్మానముల నిరాకరించుట.

3. ఖద్దరువ్యాప్తి జాతీయవిద్య వద్యపాన నిషేధము నిమ్ముజాత్యుద్ధరణము. మొదలగు నిర్మాణ కార్యక్రమమునందలి వివిధాంశములను బోర్డులద్వారా కొనసాగించుటకు, కక్షికొలది కృషిపట్టుట.

4. బోర్డులలో న్యాయమైనట్టియు, ప్రజాసమ్మతమైనట్టియు, పోషాలన నెలకొల్పుట, నూతన సంస్కరణ ప్రతిభుటించినపుడు, ప్రజాభిప్రాయముల నరసి, వారి యాజ్ఞాసారము పర్చించుట.

మనచే నిర్ణయింపబడిన ముగ్గురు అభ్యర్థులను కడచిన మూడు నాలుగు సంవత్సరముల నుండియు, కాంగ్రెసునకు ధన సహాయముజేసియు, తేదితర సహాయము లొనగూర్చియు, గాంధీమహాత్ముని నిర్మాణకార్యక్రమమును కొనసాగించుట యందు పూనికతో పనిచేయుచున్నార. మీరెల్లరును కాంగ్రెసునందభిమానముంచి, మీవోటును వారికి దయచేయునీడల బోర్డులద్వారా కాంగ్రెసు కార్యక్రమమును సాగించి యింకను దేశసేవ యునర్పదరు.

ఇదియునుగాక, కొన్ని సంవత్సరములనుండి మన తాలూకాబోర్డున జరుగుచుండెడి నిరంకుశవిధానము తొలగించి, బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమును బోర్డులలో నెలకొల్పుటకు కాంగ్రెసు హక్కుముదాకు కక్షికొలది ప్రయత్నించెదరు. ప్రస్తుతము బోర్డులలోనున్న సభ్యులు మీ యాదేశముల త్రోసిపుచ్చి యుధేచ్ఛగా మెలగుచుండిరను విషయము తాలూకాబోర్డు విభజనసందర్భమున వారి నడవడియే చాటుచున్నది. ఇంకను అనేక సందర్భములలో ప్రజాభిప్రాయమున కేమాత్రమును దోడ్పడక, వారు సంపూర్ణస్వేచ్ఛతో ప్రవర్తించుచుండిరిన మాడ మీకనుభవమే. ఇట్టి నిరంకుశాధికారులకు లోనుగాకుండ, తాలూకాబోర్డును నిజమైన స్వపరిపాలనా సంస్థగా మార్చి ప్రజాసౌఖ్యము నొనగూర్చుటయే కాంగ్రెసువారి ముఖ్యోద్దేశము.

ఇట్టి సత్సంకల్పముతోనే, కొత్తపేట, అమలాపురం, రాజమండ్రి తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘములవారు మాడ దేశాభిమానులు స్వార్థరహితులు నగువారిని అభ్యర్థులుగ నెలకొల్పి రాజమండ్రి తాలూకాబోర్డును ప్రజల స్వాధీనముజేయ సమకట్టివారు. మన మూడుతాలూకాలలో కాంగ్రెసుపక్షము వారు అధికసంఖ్యాకులు గెలుపొందినయెడల, తాలూకాబోర్డు ప్రజల స్వాధీనముననుండి వారి యవసరములను తప్పక నెరవేర్చును.

శ్రీగాంధీ మహాత్ముని యజమాన్యమున బెల్లూములోజరిగిన కాంగ్రెసు సభవారుమాడ దేశములోనున్న లోకజాబోర్డులను మున్సిపాలిటీలను స్వాధీనముజేసికొని దేశహితైకకార్యములు జేయుటకు కాంగ్రెసుసంఘముల కాజ్ఞాపించినారు. ఇదివరలో కలకత్తా, బొంబాయి, పూనా మొదలగు నగరములలో దేశబంధు చిత్రరంజనదాసు, నేపూ మొదలగు కాంగ్రెసు నాయకులు స్థానిక సంఘములద్వారా అన్వేషితులగు దేశసేవ జేయుచున్నారు. కావున, దేశాభిమానులారా, అసమర్థులకును, స్వార్థపరులకును యిచ్చి మీవోటును వ్యర్థపుచ్చక, దేశోద్యమమునే గోరుచు, మీత్రసమునకై పాటుబడవాంఠగల కాంగ్రెసు పక్షపాలకులకు మీవోటును దయచేయుడు.

మహాత్మాగాంధీకి జయము.
రాజోలు తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘము.

నరసరావుపేట తాలూకా వోటర్ల పేట

చిలుకలూరిపేట

శాసనసభ్యులను తాలూకాబోర్డు మెంబర్లను రాలేదు సభ్యులను ధోరణి

1925 సంవత్సరము జనవరి నెల 25 వ తేదీ ఆదివారము సాయంత్రము 4 గంటలకు చిలుకలూరిపేటలో హయ్యర్ ఎలీ మెంటరీ పాఠశాలలో నరసరావుపేట డిస్ట్రిక్టు మున్సిపల్ కోర్టు పీఠము శ్రీయంత నడింపల్లి వేంకటహనుమంతరావు సభ్యులు గారి యధ్యక్షతన ప్రజల సభ్యులను జరిగినది. పనులు రిగిలవరము, నరసరావుపేట మున్సిపల్ ప్రదేశాలనుండి మారు 400 మంది ప్రతినిధులు విచ్చేసిరి.

సభ్యుల కరతాళధ్వనలమధ్య శ్రీహనుమంతరావు పంతులుగారి రధ్యక్షత వహించి ప్రస్తుత ప్రభుత్వ పద్ధతిని గూర్చియు నెన్నిక దారుల కర్తవ్యమును గూర్చియు జాలవిపులముగా జక్కగ నున్నవని చెప్పిరి. పిదప పెదచెరువూరువాస్తవ్యులగు శ్రీ కోనవేంకటరావుగారు 'వోటు అనగానేమి? అదియెట్లు వచ్చినది? మనమాయధికారమును ఏవిధముగ చెలాయించుకొనలేము? అను విషయమును గూర్చి యుపన్యసించిరి. అంతట ఈక్రింది తీర్మానము లుపపాదించబడి ఆమోదించబడినవి.

తీర్మానములు

1 ఈసభకు ఆహ్వానించిన శాసనసభ్యులలో పి. ఆంజనేయంబతులుగారు మాత్రము "కొన్ని యితరసభల సందర్భమున నేటి నేను రాజాలనందులకు జంతులు మన్నననియు, సభ జయప్రదముగ జరుగుగాక!" యనియు నుత్తరము నాసినారు. తక్కిన శాసనసభ్యులుగాని తాలూకాబోర్డు మెంబర్లలో కోకా మల్లయ్యగారు తప్ప తక్కినవారుగాని యీసభకు రాకపోయినందుల కిసభవారు చింతిల్లుచున్నారు.

2 మద్రాసు-బెజవాడ మధ్యగల చినగంజాము రైలుస్టేషనునుండి ఇంకొల్లు, దగ్గపాడు, పురమూరు, చిలుకలూరిపేట, నరసరావుపేట మొదలగు గ్రామములమీదుగా నూతనముగా వొక బ్రాడ్ గేజ్ రైలుమార్గమును పల్నాడు తాలూకా పొందు గుల్లూగ్రామమునకు వేయుట మిక్కిలి ఆదాయకరమనియు ప్రజలకు చాలా లాభకరమనియు వర్తమానములకు మిక్కిలి అనుకూలమనియు యీ సభవారు తలచి యీవిషయమున యోచించి వెంటనే తగిన శ్రద్ధను పూనవలె ముఖ్యమైన మగు ఈవిషయాలపై గ్రామములలో నొక నని జిల్లాబోర్డువారిని గవర్న మెంటువారిని సభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

3 మద్రాసు శాసనసభ్యులకు పంతులు అయ్యగారు రాబోవు శాసనసభలో ప్రైమరీ పాఠశాలయందు బిల్లులగుడ రాట్నముపై బసచేయుటకు ఆవకాశ సభ జెట్టుగా పెట్టించ వలసినదని యుపపాదించునట్లు తీర్మానమునకు నానుభూతిజూపుచు ఆదేశకారము మన తాలూకాయందుగల ప్రైమరీ పాఠశాలలయందుగూడ రాట్నముపై బసచేయుటకు బ్రవేశపెట్టించవలెనని తాలూకాబోర్డువారి సీసభవారు కోరుచున్నారు.

4 మన తాలూకాబోర్డు పరిపాలనక్రింద నున్న నరసరావుపేట, వినుకొండ తాలూకాల రెండింటియందును ఒక ఉన్నత విద్యాలయమైనను లేకుండుట మిగుల విచారకరమని యీసభ గారి ప్రార్థనపడి చుట్టుప్రక్కల గ్రామములకు నీటిలోయర్ సె కండరీ పాఠశాలను పెట్టవలెనని తాలూకాబోర్డువారిని యీసభ వారు కోరుచున్నారు.

5 నరసరావుపేట తాలూకాలో చేరిన చిలుకలూరిపేట గ్రామము మేజరు యూనియన్ కలిగియుండి యుద్యోగులు పెర్రాలు కలిగియుండి పరకవిషయముల ప్రభావితమై యుండిన యీ గ్రామమునకు తెలిగ్రాం ఆఫీసు లేక పోవుట చాలా అన్యాయముగ నున్నది. ఇందువిషయమై ప్రభుత్వమువారి ఆశీర్వాదములను కోరినను తగు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవన వినికిడియై గాని ప్రయోజనము కనుపించలేదు. క్రింద యీ చిలుకలూరిపేటలో తెలిగ్రాం ఆఫీసు పెట్టించ కోరుచున్నాము:-

6 ఈ గ్రామమునకు గుంటూరు నరసరావుపేట చీరాల నుండి మోటారు బస్సులు వచ్చుచున్నవి. కాని యిదిగరకు వచ్చుచున్న (cars) లకు తప్ప నితరులకు లైసెన్సు యవ్వకపోవుటవలన జిల్లాబోర్డుకు నష్టమును ప్రజలకు యిబ్బందియు గలుగుచున్నది. కావున కృష్ణా జిల్లా బోర్డువారివలె యీ జిల్లాబోర్డు వారుగూడ ఎంతమంది బస్సులనుగాని ప్రత్యేక కార్లనుగాని లై

సెన్సు కోర్టిలే అంతమందికి యివ్వవలెనని జిల్లాబోర్డువారిని యీ సభవారు కోరుచు నింతవఱకు ఒక్కొక్క లైసెన్సు ఒక్కొక్క బస్సుకు మాత్రమే లైసెన్సు యిచ్చి బోర్డుకు రానున్న లాభమును వీల అడ్డువల్సికో జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటుగారిని యీసభవారు ఏకగ్రీవముగ ప్రశ్నించుచున్నారు:-

దీనికి జిల్లాబోర్డువారు నియమితకాలములో తగిన జవాబుయివ్వకపోయినయెడలను తగినచర్య పుచ్చుకొనకపోయినయెడలను శాసనసభలో నీవిషయమై తీర్మానము పెట్టవలెనని శాసనసభ్యులను గోరడమైనది:-

7 (అ). చిలుకలూరిపేటకు దక్షిణమునగల ఒగ్గరు అను పేరుగలవారు పన్నాకాలములో సంలిరమునకు రెండుమాడు ప ర్మాయముగా ఆకస్మికముగా ముట్టుకుమైన నీటితో ప్రవహించుచు గ్రామమును చాలాభాగము కోరికొని చాలా యిండ్లకు నశింపజేసినది. పశువులు వగైరా లుమాడా నశించుచున్నవి గనుక యీవారుకు దక్షిణవైపుగానున్న సర్కారుతాటితోటగల ఎత్తు ప్రదేశమునకు వైభాగముగ ప్రవహించునట్లు మార్గము చూపవలెను.

(ఆ) ఈ విషయమై యిదిగఱలో గవర్న మెంటువారికిని జిల్లాబోర్డువారికిని ఎన్నియో అర్జీలు పంపుచున్నను ఏమియు జోక్యము పుచ్చుకొనకున్నందుల కిసభవారు తమ ఆశ్చర్యమును ఆసంతృప్తి పని వెల్లడించుచు తక్షణమే యందుకు తగిన యేర్పాట్లుచేయవలెనని గవర్న మెంటువారికిని జిల్లాబోర్డువారికిని యీ సభవారు విన్నవించుచున్నారు:-

8. ఈ తాలూకా ప్రజలయొక్క ఆర్థిక రాజకీయభివృద్ధికి పాటుపడుటకును, పరిపాలనాసభ్యులను ఓటర్లకు గలిగించుటకును సమగ్రముగా రాజకీయ పరిజ్ఞానమును బ్రజలకు గలిగించుటకును నింతరమును పాటుపడి తాలూకా యంతయు ప్రచారముసూచు బ్రజలయొక్క న్యాయమైన కోర్కెలను ఆవరమైన ఆకర్షణలను గమనించి వెల్లడించి వాటి కార్యసాధనలనుకయి కృషిపల్పుటకు నొక సంఘమును 'నరసరావుపేట తాలూకా వోటర్ల సంఘము' అను పేరుతో స్థాపించవలెనని యీసభవారు తీర్మానించుచున్నారు:-

9. ఈ క్రిందివారిని నరసరావుపేట తాలూకా వోటర్ల సంఘమునందు సభ్యులుగ జేర్చుకొనడమైనది:- 1 నడింపల్లి వేంకటహనుమంతరావుగారు 2 డాక్టరు రాయప్రోలు విశ్వనాథంగారు 3 మాకెల్ల లక్ష్మీనరసింహారావుగారు 4 పత్రి అనంతరావుగారు 5 బెల్లంకొండ రాఘవరావుగారు 6 డాక్టరు జి. వి. హనుమంతరావుగారు 7 కల్లెంపల్లి వీరయ్యగారు 8 కుంభా రి వెంకన్నాచార్యులుగారు 9 మైలవరపు వెంకటప్పయ్యగారు 10 మంగళగిరి నారాయణాచార్యులుగారు 11 తప్పా బాప నయ్యగారు 12 పోతరాజు విశ్వనాథకవిగారు.

వీరు గాక ఇంకను సభ్యులను జేర్చుకొనుటకును సభ్యత్వ మంగీకరింపనివారి స్థానమున కొత్తవారిని జేర్చుకొనుటకును అధికార మియ్యడమైనది.

ఈసంఘమునకు కుంభారి వెంకన్నాచార్యులు, బెల్లంకొండ రాఘవరావు, ఆర్. విశ్వనాథం ఎల్. యం. పి; డాక్టరు జి. వి. హనుమంతరావుగారు కార్యదర్శులుగను, నడింపల్లి వేంకటహనుమంతరావుగారు అధ్యక్షులుగను నుండి పనిచేయుటకు తీర్మానించడమైనది.

10. డిస్ట్రిక్టుబోర్డువారు యేర్పరిచిన బోటుగేట్లన్న రయితులకు చాలా యిబ్బందికరమయి వున్నది. ఒక బండి 24 ఘంటలు ప్రయాణముజేయుటకు 4.5 బోట్ల గేట్లకు పన్ను చెల్లించవలసిన అవసరమయివున్నది. ఈదకుం 5 ఘంటలకు బయలుదేరినబండి తిరిగి 10 గంటలకు యింటికివచ్చుటకు రెండుపర్యాయములు పన్ను చెల్లింపవలసివున్నది. ఇదియుగాక ఒక గ్రామమునకు ఒక మెయిన్ గేటున్న గ్రామమునకు నాల్గైపుల సబ్ సి. డి. రిగేట్లున్నా బంధింపబడివున్నవి. ఇతర పల్లెగ్రామమునుండి డొంకన కచ్చపడి వచ్చు హితునుండి 10 గజములకోడ్డుదాటి గ్రామములోకి వచ్చుటకు రు 0-4-0 లు ఫీజు చెల్లించవలసివచ్చుచున్నది. ఇది అంతయు చాలా అక్రమముగా వున్నది. ఇదియుగాక చిల్కలూరిపేట పుర పోత్ర పట్టంకల సి ప క రివిన్యూ గ్రామమే ఆయివున్నది. ఒక యూనియన్లోనే చేరివున్నది. ప్రతినిమిషమునూ రెండు గ్రామములకు సంబంధముండివున్నది. అట్టి యీ రెండు గ్రామముల మధ్య గేటుపెట్టి నిర్బంధించుట చాలా అన్యాయమయివున్నది. రహితులు వ్యవసాయపనులకు ప్రతినిమిషం 25 పోలీసుగారి గేట్లుదాటి పోవలసివున్నది. కాబట్టి రహితు గేటుకంట్రాక్టర్లకు దానానుదానులు కావలసిన అవసరం కల్గివున్నది. కాబట్టి

డిస్ట్రిక్టుబోర్డువారు ప్రజల మొరల ఆలకించి బోటుగేట్లను రద్దుచేయుట ముఖ్యవిధి అయివున్నది. ఈగేట్లన్న ప్రతిగ్రామముకు యిట్టి యిబ్బంది కలిగివున్నది. కాబట్టి రద్దుచేయుటయే ముఖ్యవిధి. ఏకారణం చేతనే నా పూర్తిగా తీసివేయుటకు వీలు లేనియెడల ఒక మెయిన్ (గేటు) మాత్రమే వుంచి మిగతాయేర్పరచిన సబ్ సి. డి. రి. గేట్లను తీసివేసివేస్తూ సదరు మెయిన్ గేటుకుండా గ్రామరహితులయొక్కయు గ్రామంలో నివాసం చేయువారియొక్కయు యితరసలైకుంచి డొంకవచ్చి కోడ్డును దాటుటమాత్రమే అవసరంగల్గినవారియొక్కయు బండ్లకుగాని లైసెన్సుకుగాని ఏవిధమును సుంకంలేకుండా ఏర్పాటుచేయ గలందులకు డిస్ట్రిక్టుబోర్డువారిని కోరుచున్నాము.

11 నరసరావుపేట తాలూకా రాజాపేటయొద్ద ప్రవహించుచున్న ఒగ్గరు అను పేరుగలవారుకు రిజర్వే వాయర్ కట్టి నీరునిలువచేసి ఆనీటిద్వారా మాగాణిచేయవలెనని ప్రభుత్వము వారు సంశ్నించి అందుకుగాను కొంత ద్రవ్యమును ఖర్చు పెట్టి సర్వేవగైరాలను చేయించినాడ ఏకారణముచేతకో ఆ ప్రయత్నమును విరమించిరందులకు యీసభవారు తమ ఆసంతృప్తిని వెల్లడించుచు వెంటనే సదరు రిజర్వే వాయర్ ను ఏర్పాచి చుట్టు పట్టుకండు భూమిలను మాగాణిచేయుట మూలముగా రైతుల యొక్క దిద్దడమును పోగొట్టువలయునని యీసభవారు ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నారు.

(ఎ) ఈ జిల్లాయందు, గుంటూరు సమావమున గవర్న మెంటువారు, నిర్మించవలసిన చాలకాలము యోచించి, తిరిగి నిలుపువలె చేసిన, దైతా లేకుంట్లు ప్రాజెక్టు మిక్కిలి యుపయోక్తమైనదనియు, పల్నాడు, వినుకొండ, నరసరావుపేట, వెల్లెరపల్లి, గుంటూరు, బుగ్గోలు తాలూకాలయొక్కయు, ఇతర భాగములలోని, ప్రజలయొక్కయు, దారిద్ర్యవిచ్ఛేదనమునకు నూటయైనవార్లకుని యీసభవారు ఆభిప్రాయపడుచున్నారు.

(బి) ప్రభుత్వమువారు, చాలకాలము క్రిందటనే నిర్మించవలసిన యీ దైతా లేకుంట్లు ప్రాజెక్టు యిప్పటికి ప్రారంభించక ఆలస్యముచేయుచున్నందులకు, యీసభవారు తమ పూర్వమైన అపమృతిని వెల్లడించుచున్నారు.

(సి) ధనము లేదను విషయేగాని, ఆభివృద్ధికరమైనదిగాదని కాని, తగినంతతవాయము లభింపదను అనుమానముచేగాని, యీ దైతా లేకుంట్లు ప్రాజెక్టు పూర్తిచేసి ప్రజలయొక్క దిద్దడమును పోగొట్టువలెనని యీసభవారు, గవర్న మెంటువారిని హృదయపూర్వకముగా ప్రార్థించుచున్నారు.

(ఆ) ఈ తాలూకాలోనున్న బోర్డు ఎలీమెంటరీ హిందూ పాఠశాలలు అన్నింటియందును ఉపాధ్యాయులు సరియగు పద్ధతిని బోధించుచున్నారో లేదో యని విచారించి పనిచేయుటకును విద్యార్థులు సరిగావచ్చుచున్నారో లేదో అని కనుగొని లేకున్న తల్లిదండ్రులకు వరమానము అంపి నచ్చ జెప్పి విద్యార్థులు తప్పక వచ్చి చదువునట్లుగా పని చేయుటకును యీ తాలూకాలోని తాలూకాబోర్డు మెంబర్లందరూ శ్రద్ధవహించి వారి వారి ఎన్నికపు ప్రదేశములలోనే గాక తాలూకాయందంతటను తిరిగి పనిచేయవలెనని యీసభవారు వారిని కోరుచున్నారు.

(ఆ) అలా తాలూకాబోర్డు మెంబర్లు పనిచేయకపోయినప్పుడు ఓట్లల్లే శ్రద్ధవహించి ప్రైవేటుగా పనిచేయవలయుననియు అట్లు పనిచేసి తాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటుగారికి రిపోర్టు పంపినప్పుడు వారు వెంటనే ఆవిషయమై విచారించి న్యాయము చేయవలెననియు యీసభవారు కోరుచున్నారు.

(ఇ) సదరు మెంబర్లు స్కూల్స్ తనిఖీచేయు నియత్రము వెళ్ళినప్పుడు మైలేజీకూడ యీసభవారు కోరుచున్నారు.

1 (ఎ) నరసరావుపేట తాలూకాబోర్డులోనుండు ఉపాధ్యాయులకు చాలా తక్కువతీతములు ఇచ్చుచున్నారు. ఇది వరకు లోయరుకు రు 12-0-0 జీతము రు 4-0-0 క్యాపిటేషను రు 4-0-0 లు లోకలు అలవెన్సు మొత్తము రు 20-0-0 లు చొప్పున ఇచ్చుచుండిరి. ఇప్పుడు ప్రాత్రేయ వచ్చి ప్రాత్రేయ కొట్టుని పోయినట్లుగా నూతన స్కీలు లోయరుకు అన్ని అలవెన్సులు కొట్టివేసి రు 15-0-0 మాత్రము ఇచ్చుచున్నది. హయ్యరుకుగూడ ఏకల్ల వెన్నులు లేకుండా రు 20-0-0 మాత్రమే ఇచ్చుచున్నది.

(బి) నిన్నవచ్చి వాకరిలో చేరినవారికి ఒకటేజీతము 10 ఏండ్లు సర్వీసుకలవారికి ఒకటేజీతము ఇచ్చుచున్నారు. ఇది చాలా అన్యాయము. టీఎల్ల జీతము పెంచుమని పోరనప్పుడెల్ల సామ్యులేదని నూమూలములు చెప్పట వాడుకే అయియున్నవి. ఇప్పుడు ఈసభవారు కోరుట ఏమనగా ప్రతిగ్రామం టీఎల్లకు రు 20-0-0 మొదలు 25-0-0 లు వరకున్న హయ్యరు

కు రూ 25.0-0 మొదలు 80.0-0 వరకున్న పశ్యులను బట్టి యొగ్యతలనుబట్టియు స్కేలు ఏర్పాటు చేయవలయునని యాశభవారు కోరుచున్నారు.

చాలకాలమునుండి రిజిస్ట్రేషన్లు ఈ పాధ్యాయులు వారి కిచ్చు వేతనములు వారికి చాలక వారి కుటుంబసభ్యులకు వారికి వారికిరేపాపాదములను చేసికొనుటకు శక్తి లేక రేంజి సంఘములు తాలూకా సంఘములు జిల్లా సంఘములయందు వేతనములు చాలనికొరతను నివారింపు మని ప్రార్థించినను దొరతనమువారు మొరాలించియుండలేదు. ఈకారణములతో అన్ ప్రయిండు ఈ పాధ్యాయులకు 4 రూపాయల వేతన మిచ్చుట ఎంతమాత్రమున్ను జీవనోపాధికి తగియుండలేదు. ఈవేతనములతో పనిచేయుచున్న ఈ పాధ్యాయులకు పాట్లకూటికి చాలక కడుపునిండుగా అన్నములేని కారణమున బాహ్యకు విద్యగణప శక్తి లేక విద్యగణపని కారణమున వైవారు ఆస్కేలకు తగిన గ్రాంటులో కొంత తగ్గించుటవలన చాలా యిబ్బందులుగా నున్నవి. ఈ పాధ్యాయులకు ఈ వేతనము తప్ప అన్యాయముండదు. ఇదివరకు యిచ్చుచున్న ఫీకర్లు గ్రాంటును కూడా తగ్గించుటవలన బహుదుర్గతిగా నున్నది. కాన గ్రాంటు ఇవ్వాలి అని కోరుతున్నాము.

నెల 1కి

8-0-0 అన్ ప్రయిండు టీచరుకు

12-0-0 ప్రయిండు ,,

12-0-0 8వ తరగతి అన్ ప్రయిండు వారికి

16-0-0 ప్రయిండు వారికి రూపాయలున్నా

10-0-0 ప్రయిండు వారికి తప్పిపోయిన ప్రయిండు శ్రేణు.

12-0-0 హయ్యర్ శ్రేణు ప్రయిండు తప్పిపోయిన వారికి

ఇదిగాక ఫీకర్లు గ్రాంటునూ దయచేయస్తూ 25 వ సంవత్సరం మార్చి నెలవరకే పదవ ప్రశ్న అమలులోనికి తెచ్చుటకు ఈశభవారు దొరతనమువారిని కోరుచున్నారు.

అధ్యక్షులు తమ యంతోపాటు సమన్వయ ప్రయత్నములను గూర్చియు బ్రజలక్షణాధిక దుష్ప్రవృత్తిని గూర్చియు జక్కగా నుపన్యసింపి. తరువాత శ్రీ మార్కెట్ కోల్లేజ్ కార్యకర్తలుగా అధ్యక్షులకు సభ్యులకు సంబంధము లర్పించి. సభ్యులలో నొకరు శ్రీ పేరాల వాళ్ళ కార్యకర్తలుగా అధ్యక్షులు చేసిన వారికి సంబంధము లర్పించుటతో సభ ముగింపబడినది.

(సం) నడింపల్లి వెంకటపాణిమంతరావు,

ప్రెసిడెంటు.

పంచమ నేత పనివానియొక్క వ్యవధి

మట్టిల ధర్మయ్య అనే పంచమసోదరుడు గత 3 సంవత్సరములనుండియు ఈక్రింద నడపారంపబడిన దీక్షను గాంధీ మహాత్ముడు పర్యవేక్షించినది మొదలుకొని వేటివరకును నెరవేర్చుచుచున్నాడు. ఇతను బహుశచవాడు కుటుంబము.

- (1) పుట్టినప్పుడు వస్త్రములేకాని ధరింపను (2) ప్రాణమునైన వదిలేకుండాని విదేశ, విల్లునాలులను మాత్రము నేయను. (3) కల్లు సారాయి మొదలగు మత్తుపదార్థములను పుచ్చుకొనను (4) ఇతరులచేతను సాధ్యమైనంతవరకు మానెదను. (5) దేశమునందలి అన్ని జాతులకొరకు శక్తి కొలది పాటుపడెదను. (6) గోహింస మానెదను (7) జీవ హింస సంపూర్ణముగా మానెదను.

గాంధీ మహాత్ముని ప్రోత్సాహముచే అహమ్మదాబాదు లో తీర్మానించిన ప్రకారము నెలకు ౨౦౦౦ వేల గజముల నూలుతీసి కాంగ్రెసు సంఘమున కిచ్చుచున్నాడు. అతని వయస్సు 80 సంవత్సరములకు పై గానందును. సాయంకాలమున తనజాతులైన ములమదిగవారలకు మహాత్మునియొక్క ఉపదేశములను బోధించుచున్నాడు.

రమారమి గింజంబర్లములక్రిందకు నొక సోదరపంచ మనియొద్ద విద్యనభ్యసించి ప్రస్తుతము చదువుచున్నాడు సేర్వ కొనియున్నాడు. ఈతడు రఘుదేవపురంకాపురము. ఈతని వలె తదితర ప్రదేశములవంచములకుడ దీక్షపూరించి శక్తి కొలది పనిచేయుచు ప్రపంచవాయులైన గాంధీ మహాత్మునియొక్క ఉద్దేశమును ద్విగళితోత్సాహముతో నెలవర్చు గలందులకు ప్రార్థించుచున్నాను.

కోవ్వల ధర్మయ్య,

రఘుదేవపురం,

లిట్టను ప్రభువు యుక్తి

భాగ్యవంశీన మంత్రిపదవుల విషయమై అధికారవర్తకు వారు గావించుచున్న ప్రయత్నములను వంగరాష్ట్ర శాసనసభ్యులు మిగుల జాగ్రత్తతో గమనించడమిది నమ్ముచున్నాము. కడచినవారము లిట్టను ప్రభువుగారు ప్రభుత్వభవనమునందు వంగరాష్ట్ర శాసనసభ్యులతో ఇష్టాగోష్ఠి సభజరిపెను. ఇట్టి సభలకు వచ్చువానికి ప్రయోజనపు భావాలనిచ్చుటకు వీలుండదు. కనుక, కలకత్తా యందుంచువారు మాత్రమే ఈసభకు ఆహ్వానింపబడిరి. నాయకు లనువేరుతో వీరందరు సమావేశమైరి. ఇది ఇష్టాగోష్ఠి సభయైనను శాసనసభవారి అధికారగౌరవములకు భంగకరమైనదనుటచే గృహ్యమైనది. శాసనసభ విభజించుటకు వీలులేని ప్రతిపాదనము. లిట్టను ప్రభువు గారు రవలలించిన వద్దలని చూడగ మాకొక సామ్యము స్ఫురణకు వచ్చుచున్నది. వీరందరును నాయకు లనువేరుతో వీరందరు సమావేశమైరి. దొక విందున కాన్వోకంచి, వింగు ముగిసిన పిమ్మట తమకు టుంబమునకు చేరిన నిరుద్యోగిన కొకనికి ఉద్యోగ మివ్వవలయునని ప్రార్థించిరి. ధనికుడు విందుభుజించి వారిగృహమునందే వారికోరికను నిరాకరించుట విపరీతముగ నుండునుగా? లిట్టను ప్రభువుగారి చర్య ఇట్లున్నది. తన ఆవ్యక్తముల ఫలితముగ ఏర్పడిన ఈవిపరీతపరిస్థితుల నుండి తప్పించుకొనుట ఎట్టిప్రయత్నమైనను నీవమైనది కాదని వీరు పనిచేయుచున్నారు. మంత్రులెవరుండవలయునను విషయమై సభవారు చర్చింపరనియు, మంత్రులందఱులూనా లేదా, వారికి ఎంతతీతముండవలయునను విషయములపై మాత్రము చర్చజరుగుననియు గవర్నరుగారు ఆహ్వానములందు వివరించిరి. నాయకులందరు ఒక విధానమును ఆంగీకరించిన పిమ్మట చింతలేక తమ ఇష్టమునాకముగ ప్రవర్తించుటకై గవర్నరుగారు ఈ ఎత్తుపల్లికి. మిగుల ప్రాముఖ్యముగు సమస్యవిషయమై శాసనసభయందుగాక ఇట్టి రహస్యాలోచనసభయందు రాజీపడుటను, ప్రజలు తీవ్రముగ ఖండింపవలసియున్నది. ప్రభుత్వము వారు తమ అభిప్రాయములను స్పష్టపరచుచు రాండులేబిలు సమావేశమును జరుపలేదు. నాయకు లేవిధమున ప్రవర్తించెదరో తెలిసికొనవలయునని ప్రభుత్వమువారు యత్నించిరి. బి చక్రవర్తిగారు గవర్నరుగారి కీవిషయమై సలహావిచ్చుటకన్న అన్నికత్తిలచారికి రాజీనామి రాష్ట్రమున శాంతిని స్థాపించేయవిషయమై సంపూర్ణముగ చర్చజరుపవలయునని గవర్నరుగారిని కోరిన శ్రేయముగ నుండెడిది. కాని సభవారు మంత్రిపదవులను పునర్వర్ధింప విషయమై ఉత్సాహము కనబరచిరి. ఆర్డినెన్సుపై చేయబడినపిమ్మట మంత్రిపదవులందుటనంగీకరించుట ఒకవిధముగ ఆర్డినెన్సును ఆమోదించుటయను విషయమును వీరు గమనింపలేదు.

ఆదాయవ్యయపట్టికయందు మంత్రులజీతమును చేర్చవలయునని ఒక అసభ్యకారభ్యుత్తు తీర్మానముపాదించిన నలయునని చక్రవర్తిగారు సలహానిచ్చిరి. ఇది తప్పదారి. మంత్రిపదవులను మంత్రులను వేరుచేయుట విపరీతముగనుండును. ప్రభుత్వము వారు కోరునదిదియే. ఈవిభజనమును ఆమోదించుటవల్ల పగ్గములను ప్రభుత్వమువారి చేతికిచ్చినట్లును. తమకు అన్నవిధముల అనుకూలముగనుండువారికి ప్రభుత్వమువారు ఈపగ్గములను అందిచ్చెదరు. ఇది అధికారమును దుర్వినియోగించుటయను బాధ్యతా భావమును తొలగించుటయను ను. సరియగు మార్గమేమనిన తనవిచారణలపిలి లిట్టను ప్రభువుగారు మంత్రులను నియమించి వారిజీతములను ఆదాయవ్యయపట్టికయందు చేర్చవలెను. మిగిలినవిషయములన్నిటిని శాసనసభవారికి వదిలవలెను. వేమూర్లములేమన్న శాసనసభను రద్దుచేయవలెను. ఇది సర్వజనాంగీకారము వడివిన సాంప్రదాయము. దీనికేవల్యతరేకముగ ప్రవర్తించుట బాధ్యతాభావమునకు భంగకరముగనుండును. ప్రభుత్వనిర్వహణముకు ముగ్గురు కాదు ఆరు మంది మంత్రులుండవలసి వచ్చినను మంత్రిపదవులను ఆక్షేపించువారుండదోరు. మంత్రిపదవుల విషయమై ఇండియన్ పత్రికమువారైనను ఒకవిధమున తీర్మానించుట అసాధ్యము. పదవిని ఆపదవియందున్న క్రింది విడిదియుట విపరీతము. ఈరెండిటిని విభజించుటకు వీలులేని పరస్పర సంబంధము కలదు. వ్యక్తులనుసరించి ఫలితముండును. స్వతంత్రాభిప్రాయములు గల ధైర్యశాలియును మంత్రి, ప్రభుత్వవారికుసన్నులమెలగు మంత్రులన్ని తక్కువకీడు ఎక్కువమేలు, ప్రజలకు కలుగజేయును. మంత్రులెవరో తెలియకమునుపే వారిజీతములను ఇండియన్ పత్రికమువారు రెట్లు ఆమోదింపగలరో తెలియకున్నది. జీతములన్నియు శాసనసభవారు ఆమోదింపవలయుననియు ఆమెత్తములను ఎవరికివ్వవలయునో తాను నిర్ణయింపవలయుననియు గవర్నరుగారు ద్వివిధములను నానెరుగంగరాష్ట్ర శాసనసభ యందు 85 రు స్వరాజ్యపత్రికమువారు, 24 రు ఇండియన్ పత్రికమువారు, 26 రు ప్రభుత్వనియమకసభ్యులు, 18 రు ఆంగ్లేయ అసభ్యక సభ్యులు

యున్నారు. అధికారసభ్యుల విషయమై ప్రసాపించుట అనవసరము. ఇండియన్ పత్రికమువారికి మంత్రిపదవులనియ్యవలయునని తెంగాలిపత్రిక కోరుచున్నది. ఒక పర్యాయము ఈపత్రిక నాయకుడు చక్రవర్తిగారు మంత్రిత్వమును నిరాకరించిరి. చక్రవర్తిగారి సలహా ప్రభుత్వము వారికి గలబాధ్యతను తొలగించుచున్నది. శాసనసభకు తప్పవారి మాపుచున్నది. నియామకసభ్యులు అధికారసభ్యులపై ఆధారపడి ఇండియన్ పత్రికమువారు మంత్రిపదవుల నంగీకరింపవచ్చునని సలహా ఇచ్చబడినది. కాని అధికార ఆమోదమును బడయునట్లుగ ఆత్మగౌరవముతో తమ కార్యవిధానమును ఇండియన్ పత్రికమువారు మార్పుకొనగలరాయని సంబోధించుచున్నాము. అప్పుడు వారు తమ వ్యక్తిత్వమునే విధానానుకూలమైనారు.

చక్రవర్తిగారి సలహాలన మరెయ్యోక విపరీతఫలిత మేర్పడును. ఆగస్టునెలలో నామకార్థముగ ఇచ్చుచున్నట్లు ఒండిరి. చూడవలసివచ్చినది భాగ్యవంశీన. వోట్లను సంపాదించు కొనుటకై ప్రభుత్వమువారిట్లు ఆశాభావముండినో ఎల్లరకు తెలియును. చక్రవర్తిగారు స్వతంత్రుడు. ఇట్టి ఆశలకు లొంగడు. కాని జీతములను ముందుగ నిర్ణయించి ఉద్యోగిగములను నియమించు అధికారము లిట్టను ప్రభువుగారికి వదలుట ఆభాసముగను విపరీతముగను నున్నది.

స్వరాజ్యపత్రికమువారు నేనుగ ప్రకారద్వారా తమ అభిప్రాయములను స్పష్టపరచిరి. ఆర్డినెన్సు ననుసరించి ఏర్పడిన పోలీసురాజ్యము అంతముండి, మంత్రులు ఆత్మగౌరవమును కాపాడుకొనుటకు తన పరిస్థితు లేర్పడినగాని మంత్రుల విషయమై ఆలోచించుటకు వీలులేదని వారు స్పష్టపరచిరి ఇండియన్ పత్రికమువారు మంత్రపదవుల నంగీకరించిన స్వరాజ్యము పత్రికమువారు తమ రిలే వోట్లతో మంత్రులను భంగపరచెదరు. అప్పుడు ప్రభుత్వసభ్యులు, ఆంగ్లేయసభ్యులు నియామక సభ్యులకు మంత్రులు లొంగియుండవలెను. ఇట్టిస్థితిని ఆంగీకరించుట ఇండియన్ పత్రికము అత్యగౌరవము లేదా?

ఇట్లు చక్రవర్తిగారు ప్రవర్తించిన ఏమైనను లాభము కలుగునా? ఆర్డినెన్సు రద్దుచేయవలెనా? ఇట్లేమియు జరుగదు సంస్కరణములను సంక్షించెనను ప్రతిష్టమాత్రము దక్కును బాధ్యతాయత్న ప్రభుత్వమును వేరిట జరుపబడుచున్న ఈ విపరీతములను స్వరాజ్యపత్రికమువారు రెండుమాత్రము ఆమోదింపవలెను. సరియగు దృష్టితో జూచిన, స్వరాజ్యపత్రికమువారి ప్రాతిపదికలను సమంజసమని అంగీకరింపవలెను. వంగరాష్ట్రమునందు స్వరాజ్యపత్రికమువారు అధికారపదవులను అంగీకరింపవచ్చునా అనువిషయమై పార్లమెంటుసభ్యులగు ఆస్వాల్టునుస్లి గారు నివృత్తపాతబుద్ధితో ఫార్వర్డుపత్రికకు ఇట్లు ప్రాసియుండిరి. “అధికారపదవులను అంగీకరించుట పూర్వము తమ కెట్టి అధికారము లుండునో తెలిసికొనుట అవసరము. అప్పుడు స్వరాజ్యపత్రికమువారిస్థితి ప్రభుత్వమువారికిని ప్రజలకును స్పష్టముగ తెలియును. తమకు అనుకూలమగు వరతులు కుదురకున్న వారు పదవులను అంగీకరింపగూడదు. వ్యక్తులనుబట్టి ఈపరిస్థితు లేర్పడుననియు వ్యక్తిమారిన విధానము మారుననియు కొందరు అభిప్రాయపడుచున్నారు. ఈవాదము బ్రిటిషు సాంప్రదాయములకు విరుద్ధముగ నున్నది. బ్రిటనునందు చట్టముకన్న సాంప్రదాయమే ప్రధానము.”

తనవరతులు కుదురకుండిన అధికారమును అంగీకరింపగూడదని వీరి అభిప్రాయము. కొంతకాలము క్రితము శాసనసభవారు గావించిన తీర్మానము విషయమై మరల ఆలోచించుటకు న్నిట్టి నూతనపరిస్థితు లేర్పడలేదు. ఆర్డినెన్సు బిల్లుమాత్రము స్పష్టమై చేయబడినది. ఇట్టి పరిస్థితులలో అసభ్యకారసభ్యులొక తీర్మానముపాదించవలయునని చక్రవర్తి గారొంగిన సలహా ఎంతమాత్రము ఉచితముగ లేదు. శాసనసభవారి చేతులను కట్టివేయవలయునని ప్రభుత్వమువారి ఉద్దేశము ఒక పర్యాయము సర్వబద్ధులగు గారు ఇట్టి పన్నాగమునే పన్నిరి డిప్రెయిలి గారి విషయమై ఇట్లు చెప్పిరి. “విగ్న న స్నానము చేయుమిండిగ వారి వస్త్రములను గౌరవసభ్యుడవహరించెను.” వంగరాష్ట్ర శాసనసభ్యుల విషయమైకూడ ఇట్లు చేయుటకు ప్రభుత్వమువారు యత్నించుచున్నారు. (బొంబాయి క్రానికలు)

జ్వరహరి

జన 1-కి నెల 0-12-0. వి. పి. పత-1-2 0
జ్వరహరి అందుబాటులోనున్నది. పట్టు విడుదల జ్వరహరి.
జ్వరహరి అందుబాటులోనున్నది. పట్టు విడుదల జ్వరహరి.
అమ్మకాండనం దివో బొంబాయి-మదరాసు

6-వ వాయిదా నూలు వంపిన సభ్యులు

సంఖ్య	పంపిన వారి పేర్లు	జిల్లా	రెవెన్యూ సంఖ్య	గల మూల	నూలు సంఖ్య	తరగతి
289	గంధీ సుబ్బారాయణుడు	గుంటూరు	563	5750	11	
290	అన్న బక్కమ్మ	తూ. కృష్ణ	585	2000	24	
291	అక్కాపంతులు వెంకటలక్ష్మమ్మ	గుంటూరు	594	2000	32	
292	కొంపి వధనం	గంజాం	641	2000	22	
293	సె. వాగిరెడ్డి	కడప	679	2000	12	
294	వోగిరాల పార్వతమ్మ	గుంటూరు	794	1000	27	
295	కామమారు లక్ష్మీనారాయణ	ప. కృష్ణ	818	2000	37	
296	మాధవ పెద్ది నరసింహరావు	గుంటూరు	820	1000	20	
297	దుగ్గిరాల రామయ్య	"	856	2000	18	
298	గార్లపాటి వెంకట్రామయ్య	"	926	2000	17	
299	పేరాల ఆదిలక్ష్మమ్మ	"	995	2000	20	
300	రామచంద్ర	"	1022	1000	25	
301	దామెర్ల వీరప్రతాప	గంజాం	1085	781	36	
302	భమిడిపాటి నాగనారాయణ	గోదావరి	1178	2000	21	
303	రాఘవరాజు చెంగళరాజు	కడప	1214	2000	60	
304	చామర్తి చినసాయిరాజు	"	1215	2000	44,72	
305	దాసరాజు చెయరామరాజు	"	1217	2000	80	
306	యెరుబండి సుబ్బారావు	గోదావరి	1228	2000	70	
307	ఖిలాఫత్ కార్యదర్శి గారిభర్త	నెల్లూరు	1255	2000	16	
308	కతాపి సత్యనారాయణ	ప. గోదావరి	1259	2000	23	
309	యేలేశ్వరపు కామేశ్వరమ్మ	గుంటూరు	1352	2000	30	
310	ఘంటా లక్ష్మీనారాయణచౌదరి	"	1558	2000	40	
311	దగ్గపాటి సుబ్బన్నచౌదరి	"	1568	2000	25	
312	పి. వెంకటేశ్వర్లు	"	1584	2000	58	
313	కావలి శంకరావు	ప. కృష్ణ	1610	2000	42	
314	దండు బంగారరాజు	ప. గోదావరి	1617	1310	100	
315	జంపని అంజనేయలు	గంజాం	1898	2000	11	
316	కె. సత్యగోపాలచారి	"	2383	2520	24	
317	కె. వెంకటేశ్వర్లు	"	2384	1300	12	
318	కె. యం. నారాయణప్ప	అనంతపురం	2385	2000	19	
319	దాసరి కోటయ్య	గుంటూరు	2386	2000	37	
320	మాలెపాటి కోటయ్య	"	2387	2000	20	
321	సిద్ధాబతుల జనార్దనదాసు	"	2388	2000	17	
322	కల్లూరి వీరయ్య	"	2389	2000	22	
323	కొల్లిపర గురునాథం	"	2390	2000	17	
324	అంబటిపూరి సుబ్బారావు	"	2391	2000	32	
325	మల్లాది రామయ్య	"	2392	2000	42	
326	సన్నపనేని ఓగయ్య	"	2393	2000	29	
327	కోపర్తి వెంకటహనుమంతరావు	"	2394	1400	15	
328	నిడమనూరు సుబ్బారావు	"	2395	2000	16	
329	కంచెర్ల వీరాచారి	"	2396	1500	16	
330	కోలను లక్ష్మీనరసింహం	"	2397	2000	19	
331	వేజండ్ల రాఘవయ్య	"	2398	2261	26	
332	రామినేని సుందరరామయ్య	"	2399	2000	20	
333	మాధవపెద్ది వెంకటరత్నం	"	2400	400	25	
334	దాసరి శ్రీరాములు	"	2401	2000	19	
335	" సీతారాం	"	2402	2000	19	
336	మచ్చెల కామరాజు	"	2403	2000	16	
337	కంచెర్ల మాణిక్యం	"	2404	2000	21	
338	నొల్ల కోటయ్య	"	2405	2000	18	
339	యెడవల్లి చౌదరి	"	2406	1000	37	
340	మప్పల రామరాజు	"	2407	2000	8	
341	జంజ్యాల రామయ్య	"	2408	2000	8	
342	నల్లారాజుగయ్య	"	2409	2000	8	
343	నన్నపనేని నాగన్న	"	2410	2000	8	
344	ముసులగంటి వెంకట్రామయ్య	"	2411	2600	8	
345	బాత్యపాతకాలవిద్యార్థులు	గంజాం	2412	4000	10	
346	బ్రహ్మాండం రాధాకృష్ణమూర్తి	గుంటూరు	2413	2000	8	
347	సిద్ధాబతుల వెంకటప్ప	"	2414	2000	10	
348	కొల్లిపర గుర్జారంగు	"	2415	2000	8	
349	కొల్లి గంగప్ప	అనంతపురం	2416	2000	20	
350	కొల్లి చిక్కరప్ప	"	2417	2000	11	
351	మాళిగి గంగప్ప	"	2418	2000	15	
352	పట్టి రామకృష్ణ	"	2419	2000	20	
353	యాపావతి సంజయనాయుడు	"	2420	2000	15	
354	యాడిగ నాగప్ప	"	2421	2000	28	
355	పేటి. ఆదెప్ప	"	2422	2000	10	
356	టి. యర్రప్ప	"	2423	2000	16	
357	కేళు వీరమ్మ	కడప	2424	4000	17	
358	నెల్లూరు పట్టాభిరామిరెడ్డి	నెల్లూరు	2425	2000	11	
359	పండిపాటి సుబ్బయ్యగారు	"	2426	1000	24	
360	కొండా సుబ్బారామిరెడ్డి	"	2427	2000	40	

వేపచెట్టుయొక్క

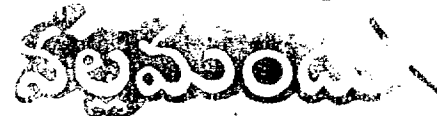
మంచిగుణములు కలిగిన
టాయిలెట్ అందు బేషధ
సంబంధమైన వస్తువులు

మార్గము:—కాంప్లెక్స్ ఇతర బేషధసంబంధమైన
వస్తువులన్నిటికంటే ముందు ప్రేమ ప్రేమ. చక్కమును తీసివేయదు.
మిక్కిలి ముగ్గులముగా వాడవచ్చును. 3 బిళ్ళలుగలవెట్టె
1 కి భర గు 0.12-0. మార్గమును చంపమార్గము:—లేత
పుల్లలతో చంపి వాడవచ్చును. అంతరికి తెలిసినవిషయమే,
ప్రస్తుత మార్గమును చంపమార్గమును చేర్చి చంపి వాడవచ్చును.
జేసికొనుట చాలవచ్చును. వేపచెట్టుయొక్క మంచిగుణము లన్ని
యు సందులోగలవు. బుడ్డి 1 0-6.0; చిన్న బుడ్డు 1 0-2.0
మార్గ సాటాయిలెట్ బేషధమునును, చక్కమునును చేపాము
ను తగినపిండి. బుడ్డి 1 కి రు 0.10-0.0; ప్యాకెట్టు 1 కి రు 0.8-0.0
హిందూ దేశపు పరిశ్రమము, ధనము చే తయారుచేయబడినది.

SRI KRISHNA BROTHER, 323, Thambu
Chetty Street, MADRAS
& Mr. V. V. KRISHNA IYER Palghat

వృద్ధాప్యము

వీరసముచేగాని మత యే కారణముచేగాని, కాదు
వెన్నెముక మొదలగు అంగములు లాగుచున్నను, భణమున్నను
మంత్రించినట్లు నివారించి, ఎల్లనరములకు కే కినిచ్చును. జీర్ణం
చిన సుఖవ్యాధుల భయమును తొలగించును.
ఇదియొక గొప్పగాము

వృద్ధాప్యము:—వీరసముచేగాని, ఎన్ని సంవత్సరముల
నుండి, ఎంతమోతాదుగా నల్లమందు నుపయోగించుచున్నను, 15
దినములలో నల్లమందుచేగిల కోర్కెనే నాశనముచేసి గొప్ప
అదాయమును గలిగించును. ఎల్లప్పుడు వాడవచ్చును. బుడ్డి
ఒకబుడ్డితో పూర్ణగుణము. 1 బేషధ సీసా 1 కి రు 5.0-0.
అమృతాశ్రమము, 1. ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

మీకు

వెట్టుకలు డోడిపోవు చున్నవా?
వెట్టుకలు వెరుగునట్టి రహస్యము
అద్భుతముగా కనిపెట్టబడినది.

కృష్ణకాంత వాసన తైలం

వెట్టుకలసంబంధ వ్యాధుల నన్నిటిని పారజ్ఞాని,
వెట్టుకలను అర్థముగా చెప్పి, దీనిని వాడుటకు ప్రారం
భించినవారందరికి వెట్టుకలరావులు నిరాశ. వెట్టుకలు
పుష్టికరముగాను, విశుద్ధముగాను, ఒకపక్షము దినము
లలో దీనిగుణము విశుద్ధతయొనగి పూర్ణమైనది.

బుడ్డి 1 కి భర గు 1-0-0.

వి. పి. చాక్లీ ప్రత్యేకము

Krishnakant Bros.,

1, (P) Lall Bazar, P. o Calcutta.

నేత్రాంజనము

బుడ్డి 1-కి రు. 0-4-0

ఈ కాటుకలలో పచ్చకమ్మరము మొదలగు మంచి
విస్త్రులు చేర్చబడినవి. అంగమును సామాన్యముగా వాడతగినది.
కండ్లకు ఏవిధమైన జబ్బుకాదు. ఈ కాటుకను విడువక కొద్ది
దినములు వెట్టుకొ కంటిమంటలు, ఎలుపులు, పుసికట్టులు,
కండ్లు అంటుకొనుట, తిమ్మదలు, కండ్లపక్షులు మొదలగు
మానుష. జబ్బులలో పావుల తు కాటుకమార్గముచేయుచును.
సీసా 1-కి వేలము మందు రు. 0.4-0

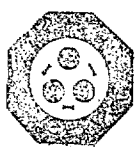
ఈమానెన కలహరాధిన పేలు ఈపి నగియును. చక్క
మును వెట్టుకలకు వాని యుండక వెట్టుకలు పెరుగును.

రోమహరి బుడ్డి 1-కి రు. 0-8-0

అమృతాంజనముచేసే, మధురాచి, బొంబాయి

అమృతాంజనము

అమృతాంజనము అన్ని చోట్ల దొరకును, చక్కని డబ్బితో నహా 1-కి వెల 10 అణాలు మాత్రమే.
అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక నెం. 7 తంబుకెట్టిసిది మదరాసు.

బలహీనము, నరముల బలహీనము

రక్త హామి

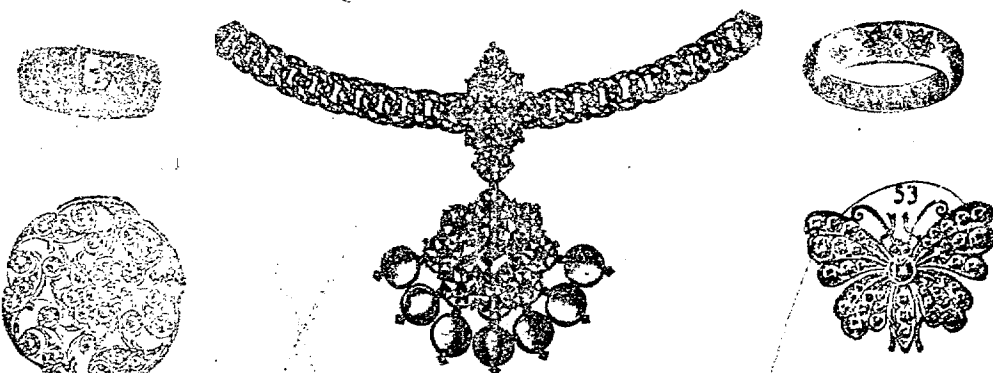
మొదలగు వాటికి.

Deschiens' syrup

వీరపును ఉపయోగించుము.

ఇది, ఆరోగ్యమును, బలము, నియంత్రణనదియ, 30,000 వైద్యులు ఒకప్పుడొనియున్న వారు. డిస్పెన్సరీ, పారిష్
అందు మామూలు, గమనించుము. ఎక్కడను చిక్కును.

To be had of all Chemists (Wholesale) C.T. HARI & Co., Broadway, Madras.

నమ్మకమును కొత్తసూరిది నగలుదొరకు స్థానము

ది ఆంధ్రాజ్యాయలరి మానిఫాక్చరింగు కంపెనీ

హెడ్క్వార్టర్సు, బెజవాడ. బ్రాంచి 51, చైనాబజారురోడ్డు, మదరాసు

మావద్ద ఆనేక రకములు క్రొత్తసూరిది గాజులు, మెడగొలుసులు. కానుకలు అడ్డగింపులు మొదలగు బంగారు నగలున్ను, నవరత్నములు వేసిన ఆనేకచాదికల అడ్డగింపులు, జడబిళ్ళలు, వాగరములు, ఉంగరములు, చూపనవరములు, పతకములు, మొదలగునవి వెండి రైలుకూజాలు, టంబులు, కేలాగిన్నెలు, కాపిన్నెలు మొదలగు పాత్రసామానులున్ను ఆనేక రకములు కాపుగొలుసులు, మొదలగు అన్ని రకపులు యొప్పడుసిద్ధముగా యుండును. కాను బంగారమునకు న్ను చాచినేడికిన్ని రత్నములు మొదలగువాటికి గారంటి యివ్వజుదును. నచ్చని వాపసు తీసుకొనబడును.

ప్రాప్తియందు:—కాకుమాను లక్ష్మయ్యచౌదరి,

1597

శనగపాటి.కోటయ్య అందు బ్రదరు,

చాటికరణవల్లి:—రతీమన్యులవలె దాంపత్య సౌఖ్యమిచ్చును. ప్రాచీన ఋషులకాలమునండి భాతువృద్ధికి జయభేరి మోగినది. ఆంగ్లతరు శ్రేష్ఠ ఓవధులు గల సిద్ధాంతము. ఒక మోతాదునకు గుణమిచ్చునది. అనేకులువాడి పరీక్షించినది. ఎంతవలననీ మువ్వనైన గట్టిపర్చి స్వప్నములోను మాత్రము లోనపొయెడి కుక్కనవ్వకమాచ్చును. ముసలితనమును నవరసకృత్యమును పొందోలి సంసారసౌఖ్యమును, సంతానభాగ్యమును ఇచ్చి పునఃపునః కంటోషమును స్త్రీలకు ప్రేమనుగలిగించును. స్త్రీలలోతెచ్చెగలుగునీరసము, కాపులగుట బోనడచి చక్కని నరపటుత్వమిచ్చును. 15 దినములలో అతిమాత్రమును, వధుమాత్రమును నివారించి మాత్రవేషమును తగ్గించి మాత్రమును నిర్మలముచేయును. చెండునీ నాలమందు శత్రువృద్ధులనైనను యావయగచేయును. బలహీనులను స్త్రీపురుషులను మిగల రక్తవృద్ధులను. మి వుత్తరములు రహస్యముగానుంచబడును 40. మాత్రము 2.0-0 పోస్ట్జేవరు.

ఆయుర్వేద రత్న డాక్టరు ఆచార్యులు, ఆయుర్వేద రసాయనశాస్త్ర పటారు, కృష్ణాజిల్లా.

మానసోల్లాసినీ మాత్రము

30 మాత్రము 0-10-0 (వది అణాలు)

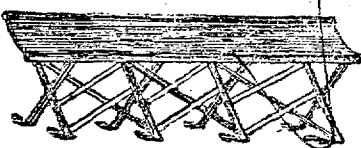
వెలుగులభూమి! (పోజుబుచ్చులు ప్రత్యేకము) గుణవర్ధకము! శరీరములో ఉష్ణాధిక్యముచేతలిగడి తెల్లకాకల మాత్రము దివ్యామృతము. అజీర్ణము, అరుచి, అవులింకలు, అగ్నిమాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్స్సెంట్లు, సర్వాంగముల యందు బలహీనము, పిక్కులు, పార్శ్వములు, శిరస్సు, ప్రేగు, అనులు, మొదలగువానియందు గలిగిడి స్వల్పమున బోగొట్టి భూమును మంచి యారోగ్యమునకు తెచ్చును.

ఈ మాత్రము మేహవాత సోపలను వెంటనే మాన్పును. యిందు ఆ సోపలములు చేరినవి. అనుభవము గల బోవధునుగలచేతను వరుసహంసక్రియ యని చెప్పకయ్యను. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు. చిరునామా:— (1078)

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,

పోజు నిదుమోలు, ఎలకురు, కృష్ణాజిల్లా.

స్వదేశికాంపు ఫర్నిచరు

(1) కాంపు ఈజి
చేర్ 1 వ రకం
రూ. 8.
2 వ రకం రూ. 7.

(2) మడత కాంపుకాటు 1 వ రకం రూ. 15, 2 వ రకం రూ. 18.
(3) ఎక్కు కాన్ వాసుచేర్ రూ. 4,
(4) కాంపుచేర్ 1 వ రకం రూ. 8-8-0, 2 వ రకం రూ. 8.
క్యాటలాగు, యితర వివరములకు వ్రాసిన పరిశీలన.

పి. వీరాస్వామినాయుడు అండ్ సన్సు

1856 నర్సారావుపేట, గుంటూరు జిల్లా.

శ్రేష్ఠతర మైన వెంటుకల

తైలము "మణీనూనె"

మిక్కిలి మనోహర మైన ముఖవనగలను. వైట్ ఆయిల్ యితర అపాయకరమైనవన్నులను చేయించును. ఇది చాలకాలమునుండి మంచిగుణముకలిగి, వాడుకలోనున్నది. బుడ్డి 1 కి ధర రూ. 1-0-0.

దీనిని వాసులుచే వెంటుకలు మిక్కిలి కాంతిగాను నల్లగాను, బలముగాను యుండును. ముందును రాసీయక వెంటుకలను బాగుగా పెంచును. యితరవివరములకు మాత్ర క్యాటలాగునకు వ్రాసిన ఇనాముగలపంపెదము.

ఆ తంక నిగ్రహ ఫార్మసీ,
219 26, బ్రాడ్వే, మదరాసు.